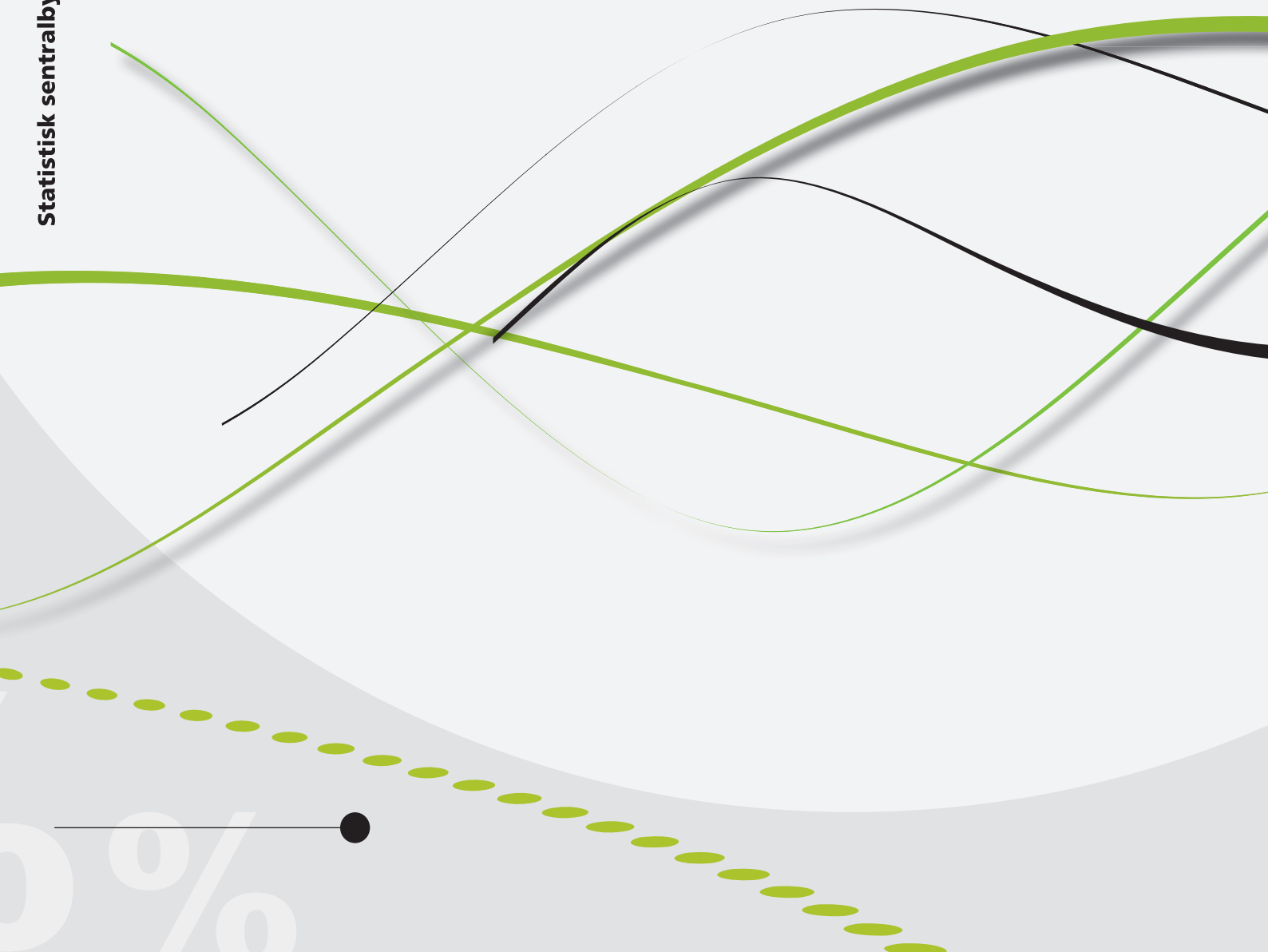

*Ingrid Huitfeldt, Lars J. Kirkebøen, Susann Strømsvåg,
Gaute Eielsen og Marte Rønning*

Fullføring av videregående opplæring og effekter av tiltak mot frafall

Sluttrapport fra effektevalueringen av
Overgangsprosjektet i Ny GIV

*Ingrid Huitfeldt, Lars J. Kirkebøen, Susann
Strømsvåg, Gaute Eielsen og Marte Rønning*

**Fullføring av videregående opplæring og
effekter av tiltak mot frafall**

Sluttrapport fra effektevalueringen av
Overgangsprosjektet i Ny GIV

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 7. mars 2018

ISBN 978-82-537-9700-7 (trykt)
ISBN 978-82-537-9701-4 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Frafall i videregående er ansett å være et betydelig problem, både for de det gjelder og for samfunnet. Høsten 2010 satte Kunnskapsdepartementet (KD) i gang en rekke tiltak for å redusere frafallet. Denne satsingen fikk navnet Ny GIV. Et sentralt tiltak var det såkalte Overgangsprosjektet, der elever med svake faglige prestasjoner midtveis i 10. trinn fikk tilbud om intensivopplæring i grunnleggende ferdigheter i regning og lesing/skriving. KD har lagt opp til en bred evaluering av Overgangsprosjektet. Statistisk sentralbyrå, i samarbeid med forskere fra Universitetet i Oslo og Frischsenteret, har gjennomført en effektevaluering, der vi har studert hvordan intensivopplæringen i Overgangsprosjektet har påvirket forskjellige forhold knyttet til fullføring av videregående opplæring. Denne rapporten er sluttrapporten fra denne effektevalueringen. Det har tidligere kommet delrapporter i 2013 og 2016 (Eielsen m.fl, 2013, og Huitfeldt m.fl, 2016). Edwin Leuven og Oddbjørn Raaum deltok i arbeidet med den første rapporten. De har også gitt bidrag til tidligere utforming av analyseopplegg og tilrettelegging av data samt kommentarer til denne rapporten.

Overgangsprosjektet og effektevalueringen av dette er finansiert av Kunnskapsdepartementet (KD). KD har bidratt med kommentarer til et tidligere rapportutkast, samt underveis i arbeidet med analysene.

Statistisk sentralbyrå, 16. februar 2018

Brita Bye

Sammendrag

Gjennom Overgangsprosjektet i Ny GIV har elever med svake faglige prestasjoner midtveis i 10. trinn fått tilbud om tilpasset intensivopplæring i vårsemesterne 2011-2013. Hensikten har vært å øke gjennomstrømmingen i og fullføringen av videregående opplæring (VGO). Denne rapporten er sluttrapporten fra den pågående effektevalueringen, og presenterer endelige resultater.

Hovedanalysene baserer seg på å sammenligne utviklingen i skoler som innfører Overgangsprosjektet tidlig med skoler som innfører det sent. Vi finner ingen effekter på gjennomføring av VGO. Ikke for noe mål på gjennomføring (fullføring innen tre til fem år, fullføring av Vg1, Vg2 eller Vg3 innen en gitt tid) finner vi tegn til økt fullføring, og gjennomgående kan vi langt på vei utelukke at gjennomsnittlig fullføring har økt mer enn 1-1,5 prosentpoeng. Dette er i tråd med tidligere evalueringer, som ikke har funnet effekter på karakterer eller tidlige mål på gjennomføring av VGO.

Overgangsprosjektet var rettet mot svaktpresterende elever, selv om tidligere rapporter har vist at det er store forskjeller i hvordan elevene faktisk velges ut. Vi finner imidlertid ingen tegn til effekter når vi fokuserer på disse elevene. Vi finner heller ikke tegn til effekter for andre elevgrupper, definert utfra bl.a. kjønn, foreldreutdanning og innvandringsbakgrunn.

Stavanger har avgrenset målgruppen tydeligere enn andre kommuner, noe som gir ytterligere analysemuligheter. Vi har i tidligere rapporter funnet noen tegn til effekter på tidlige mål på gjennomstrømming i Stavanger. Vi finner imidlertid ingen klare tegn til effekter på fullføring i Stavanger nå. I lys av dette tolker vi forskjellene vi har funnet tidligere som tilfeldige, og ikke som en effekt av Overgangsprosjektet.

Selv om vi ikke finner effekter av Overgangsprosjektet har fullføringen av VGO økt i prosjektperioden. I rapportens andre del diskuterer vi fullføring mer generelt. Vi går litt nærmere inn på kompetansen til elevene som ikke fullfører, og ser på betydning av elevenes familiebakgrunn og andre forhold i å forklare forskjeller i fullføring. Vi ser også nærmere på utvikling i slike forhold, uten at dette gjør oss i stand til å forklare utviklingen i fullføring.

Til slutt diskuterer vi utviklingen i fullføring på fylkesnivå og lokale tiltak mot frafall. Vi finner at det er variasjoner mellom fylker i utviklingen i andel som fullfører, og at vi ikke fullt ut kan forklare disse forskjellene. Vi ser også at det er gjennomført en rekke tiltak mot frafall i tillegg til Overgangsprosjektet i regi av fylkene. En mulig forklaring på forskjeller i frafallsutviklingen er at noen av disse tiltakene har hatt større effekt enn andre. Disse tiltakene er imidlertid typisk ikke grundig evaluert og vanskelig evaluerbare, og vi diskuterer hvordan det er mulig å bygge på nasjonale og utenlandske erfaringer for å finne fram til effektive tiltak.

Abstract

Through the project 'Overgangsprosjektet', a part of the larger 'Ny GIV' initiative to increase completion of upper secondary education, students with weak academic achievements received targeted learning support in the last term of the 10th grade in the spring semesters 2011-2013. This report is the final report of the ongoing impact assessment, and presents final results.

The main analyzes are based on comparing the change in results in schools that started the project early with schools that started late. We do not find any effect on any measure of completion of upper secondary, and we can mostly exclude average effects greater than 1-1.5 percentage points.

The targeted learning support was aimed at low-performing students, although previous reports have shown that there is substantial variation in how students are actually selected for participation. However, we do not find any evidence of effects when we focus on these students. We also find no effects for other student groups, defined by gender, parental characteristics and immigration background.

Stavanger has defined the criteria for participation more clearly than other municipalities, this provides further analytical opportunities. In previous reports, we have found some indications of effects on early measures of progress through upper secondary education in Stavanger. However, we do not find evidence of effects on completion in Stavanger now. Thus, we interpret the differences found earlier as random, and not as an effect of the project.

Although we do not find effects of this project, the completion of upper secondary has increased during the project period. In the second part of the report, we discuss completion of upper secondary more in general. We consider the skills of the students who do not complete, and look at variables that predict differences in completion. We also consider developments in such variables, and briefly discuss the importance of general conditions such as the labor market, but conclude that this does not enable us to explain the changes in the share that complete.

Finally, we discuss changes in completion at the county level and local initiatives against upper secondary dropout. We find that there are differences between counties in the share that completes, and that we cannot fully explain these differences. We also see that many local initiatives against upper secondary dropout have been in place. A possible explanation for differences in the evolution of the share completing upper secondary is that some of these initiatives have had greater effect than others. However, these initiatives are typically not thoroughly evaluated and mostly difficult to evaluate, and we discuss how it is possible to build on national and foreign experience in order to find effective initiatives.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
2. Effekter av Overgangsprosjektet	8
2.1. Beskrivelse og andre evalueringer av Overgangsprosjektet	10
2.2. Datagrunnlag for effektevalueringen	14
2.3. Empirisk strategi og resultater.....	17
2.4. Oppsummering.....	30
3. Gjennomføring av videregående opplæring	32
3.1. Gjennomføring og frafall i VGO	32
3.2. Utvikling i gjennomføring over tid	38
3.3. Forskjeller mellom fylker	46
4. Oppsummering	51
Referanser	53
Vedlegg A: Supplerende figurer og tabeller	55
Vedlegg B: Fylkesvis utvikling i gjennomføring	56
Vedlegg C: Fylkenes tiltak mot frafall	75
Vedlegg D: Eksempler på tiltak for å fremme grunnleggende ferdigheter	98
Figurregister	102
Tabellregister	103

1. Innledning

Mer enn en av fire av elevene som starter videregående opplæring fullfører ikke i løpet av fem år.¹ Dette er høyt sammenliknet med en del andre OECD land (OECD, 2017). De individuelle og samfunnsøkonomiske kostnadene ved frafall er betydelig (Lillejord m.fl., 2015; Falch m.fl., 2009). Å øke gjennomstrømningen i videregående opplæring (VGO) står derfor høyt på den politiske dagsorden. Fullføring av VGO er vesentlig dårligere blant elever med svake faglige resultater fra grunnskolen (Falch m. fl., 2014; Utdanningsdirektoratet, 2017). Dette var en viktig motivasjon for utformingen av Overgangsprosjektet innen Ny GIV. Den overordnede målsetningen for Ny GIV var å øke andelen som fullfører og består VGO med 6 prosentpoeng, fra 69 prosent for 2004-kullet til 75 prosent for 2010-kullet. I tillegg var det målsetninger for gjennomstrømning underveis, bl.a. at overgang til Vg2 skulle øke med 2 prosentpoeng fra 2010 til 2013.

Denne rapporten er sluttrapporten fra effektevalueringen av Overgangsprosjektet. I rapportens første del presenterer vi de endelige resultatene fra evalueringen. Ingen av analysene våre tyder på vesentlige effekter på fullføring av eller gjennomstrømning i VGO. Dette er i hovedsak i tråd med funn i underveisrapportene så langt. Vi gir også en kort oppsummering av andre evalueringer av Overgangsprosjektet, og forsøker å se disse i sammenheng med resultatene fra effektevalueringen.

I rapportens andre del ser vi litt bredere på fullføring i VGO. Vi diskuterer kort gjennomstrømningen og oppnådd kompetanse til elevene som ikke fullfører. Deretter diskuterer vi utvikling i fullføring og mulige forklaringer på denne. Vi finner ikke at arbeidsmarkedsforhold eller elevenes kjennetegn fullt ut kan forklare utviklingen i fullføring. En mulig forklaring på økt fullføring er lokale tiltak. Vi gir derfor en oversikt over en del lokale tiltak, og diskuterer kort forskjeller i utvikling mellom fylker.

Til slutt oppsummerer vi noen erfaringer fra Overgangsprosjektet, og peker på lærdommer vi tror er relevante for videre utvikling av nasjonale og lokale tiltak.

¹ <https://www.ssb.no/vgogjen>

2. Effekter av Overgangsprosjektet

Gjennom Overgangsprosjektet i Ny GIV fikk utvalgte elever tilrettelagt intensivopplæring i grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter. Målgruppen var de 10 prosent av elevene i hver kommune med svakest resultater ved første termin i 10. klasse. Elevene kunne tas ut av den ordinære undervisningen inntil 7,5 klokke timer per uke, og intensivopplæringen skal starte tidlig i andre termin og vare ut skoleåret, ifølge Kunnskapsdepartementets invitasjonsbrev til kommunene. I forbindelse med intensivopplæringen var det også noe kursing av lærere, men utover denne kursingen fikk skolene ikke ytterligere ressurser. Hovedformålet med intensivopplæringen og de øvrige tiltakene i Ny GIV er å øke andelen i målgruppen som gjennomfører videregående. Innføringen av intensivopplæringen foregikk gradvis i tre faser. De første kommunene ble med skoleåret 2010/2011. Neste fase innførte intensivopplæringen skoleåret 2011/2012, mens det var forventet full deltakelse skoleåret 2012/2013.

Ansvar for å implementere ble gitt til fylkeskommunene. Selv om det i invitasjonsbrevet fra KD ble lagt en god del føringer på hvordan implementeringen skulle foregå, ble disse tolket ulikt av de ulike fylkene. Forankringsgraden av Ny GIV varierer derfor på tvers av fylker, skoleeiere, skoleledere og lærere. Dette førte til stor variasjon på tvers av fylkene når det gjelder fordeling av kommuner og skoler på ulike faser, hvordan elevene som fikk tilbud om intensivopplæring faktisk ble plukket ut, samt innhold og gjennomføring av intensivopplæringen. Intensivopplæringen er beskrevet i mer detalj i kartlegginger gjennomført av NOVA (Sletten m.fl., 2011) og NIFU (Holen og Lødding, 2012; 2013). I tillegg har Uni Rokkansenteret studert organisatoriske konsekvenser for skolene (Helgøy og Homme, 2012; 2013) og Nordlandsforskning gjennomført klasseromsstudier (Hodgson m.fl., 2012; Rønning m.fl., 2013). Vi oppsummerer en del poenger fra disse evalueringene senere i denne rapporten.

Denne rapporten er sluttrapporten fra effektevalueringen av Overgangsprosjektet og gir de endelige estimatene på effekter på fullføring av VGO. Det har tidligere kommet to delrapporter (Eielsen m.fl., 2013; Huitfeldt m.fl., 2016), som har presentert foreløpige resultater. Første delrapport diskuterer tilordning av elever, samt presenterer de første effektestimatene, men var ikke i stand til å konkludere klart om effekter. Andre delrapport fant ingen tegn til effekter på nasjonalt nivå, men noen tegn til effekter på fullføring av Vg1 i Stavanger, som hadde tydeligere kriterier for utvelgelse av elever enn øvrige kommuner.

Det finnes en del forskning som studerer effekten av intensivopplæring på elevprestasjoner, både på ungdomsskole- og videregående nivå. De fleste av disse finner at intensivopplæring har en effekt. Lavy og Schlosser (2005) studerer effekten av å gi ekstra undervisning til israelske elever på videregående skoler som presterer dårlig, og finner at dette øker skolens gjennomsnittlige uteksamineringsrate med omtrent 3,3 prosentpoeng. Cortes m.fl. (2013) ser på om en dobling av timetallet i matematikk i det første året av videregående i Chicago har en effekt på fullføring. Studien finner at blant elevene som fikk ekstraundervisning i matematikk var det omtrent 10 prosentpoeng flere som fullførte enn blant andre tilsvarende elever (fullføring økte fra ca. 60 til 70 prosent). Ved å benytte et randomisert kontrollert eksperiment der en veileder gir intensiv matematikkopplæring, finner Cook m.fl. (2015) at deltakelse i veiledningen har en sterk effekt på skoleprestasjoner. Matematikkresultatene økte med 0,2-0,3 standardavvik (i en norsk karakterfordeling svarer det til omtrent like mange karakterpoeng), og andelen som strøk i matematikk ble halvert. De Haan (2015) benytter data for ungdomsskoleelever i Nederland, og ser på om det har en effekt å gi skolene en vesentlig ekstra finansiering per svaktpresterende elev på yrkesfaglige

studieretninger.² Dette tiltaket viser seg å øke sannsynligheten for at disse elevene består eksamen med omtrent 4 prosentpoeng eller mer; prestasjoner i matte og lesing bedres også.

Blant de studiene som ser på effekten av intensivopplæring på fullføring av høyere utdanning, er resultatene sprikende. For eksempel finner Bettinger og Long (2009) i en studie fra Ohio at sannsynligheten for å fullføre en bachelorgrad innen fire år er høyere for studenter som mottar intensivopplæring. På den annen side er det ingen effekt av intensivopplæring på fullføring blant college-studenter i Texas (Martorell og McFarlin, 2011). Vi er ikke kjent med tidligere norske studier som identifiserer kausale effekter av å gi ekstra ressurser til de svakest presterende elevene på norske elevers læringsutbytte.

I denne rapporten presenterer vi endelige effektestimater for hvordan Overgangsprosjektet har påvirket gjennomføring. Rapporten skiller seg fra første og andre delrapport (se Eielsen m.fl., 2013 og Huitfeldt m.fl., 2016) ved at vi nå har data for gjennomstrømning innen fem år for elevene som var med i fase 1 våren 2011 og gjennom de første årene av videregående for elever ved alle skoler. Dette gir ytterligere analysemuligheter sammenlignet med de første delrapportene, der vi bare hadde mulighet til å studere mer kortsiktige resultater. Vi har nå mulighet til å studere resultater på lengre sikt, herunder fullføring av Vg3 og oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Som i forrige delrapport har vi tre årganger med deltakende elever fordelt på tre faser, og totalt omtrent 12000 elever som deltar i intensivopplæringen.

Som i de to foregående delrapportene har vi to analysestrategier. Vår hovedanalyse baserer seg på den gradvise innfasingen av Overgangsprosjektet og har til hensikt å finne den kausale effekten av å innføre intensivopplæringen ved hjelp av en såkalt «difference-in-difference» analyse, heretter DiD analyse (Angrist og Pischke, 2009). Kort forklart innebærer denne analysen at vi kan studere eventuelle forskjeller i utvikling av elevresultatene mellom skoler i forskjellige faser. Under visse forutsetninger kan man tolke disse forskjellene som kausale effekter. I tillegg vil vi studere forskjeller innen Stavanger-skoler. Som vist i de to tidligere delrapportene, er Stavanger den eneste kommunen som vi kan si at i stor grad har tilordnet elever til intensivopplæring på grunnlag av hvorvidt karakterer til 1. termin var blant de 10 prosent svakeste. For Stavanger kommune er det derfor mulig å benytte en såkalt «regression discontinuity» analyse i tillegg (heretter RD analyse), der vi sammenlikner deltakende elever rett under karaktergrensen ved tiende persentil, med ikke-deltakende elever rett over karaktergrensen ved tiende persentil.

Til tross for et stort datagrunnlag finner vi ingen klare effekter i DiD-analysene der vi sammenligner skoler. Vi kan utelukke gjennomsnittlige effekter større enn 1,2 prosentpoeng på fullføring av videregående skole innen tre år. Når det gjelder analysene innen Stavanger konkluderer vi med at de tegnene til positive effekter på fullføring av Vg1 og overgang til Vg2 vi fant i Huitfeldt m.fl. (2016) trolig skyldtes tilfeldige forskjeller mellom elevgrupper.

Den overordnede målsetningen med Ny GIV er knyttet til fullføring av VGO. Vi finner ingen effekter på gjennomstrømning (fullføring av Vg2, overgang til og fullføring av Vg3, samt oppnådd kompetanse), heller ikke i Stavanger. I Huitfeldt m.fl. (2016) var datamengden ikke tilstrekkelig for å trekke endelig konklusjoner for disse resultatmålene. Vi har nå grunn til å konkludere med at det samlet sett ikke er tegn til at Overgangsprosjektet fører til høyere fullføring av videregående skole.

² Yrkesfaglige skoler får 4000 euro per svaktpresterende elev (definert ut fra et sett av kriterier), omtrent en av fire yrkesfagelever er omfattet av ordningen. Denne finansieringen kommer i tillegg til grunnfinansieringen på omtrent 7100 euro. Skolene har stor frihet i hvordan de bruker de ekstra ressursene, mange skoler velger å undervise de svaktpresterende elevene i egne, små grupper.

2.1. Beskrivelse og andre evalueringer av Overgangsprosjektet

I tillegg til SSBs effektevaluering av Overgangsprosjektet i Ny Giv er det gjennomført en rekke analyser av ulike aspekter ved Overgangsprosjektet av andre aktører. Både NOVA, NIFU, Nordlandsforskning og Uni Rokkansenteret har vært involvert i prosjektet med ulike analyser. I denne delen av rapporten presenterer vi noen hovedfunn fra disse analysene, som vi siden skal knytte opp mot resultatene fra vår egen effektevaluering.

Metode og datagrunnlag

Nordlandsforskning har stått for klasseromsobservasjonene av intensivopplæringen i Ny GIV (Hodgson m.fl., 2012 og Rønning m.fl., 2013). I forbindelse med dette har de besøkt skolene to ganger i løpet av det halvåret intensivopplæringen pågår, over to perioder i 2012 og 2013. De har data fra 24 skoler og har gjennomført intervjuer med rektorer, lærere og elever. De har observert 122 ulike økter med 43 forskjellige lærere, og gjort videopptak og lydopptak av disse.

NOVA (Sletten m.fl., 2011) har kartlagt det første året med intensivopplæring. Deres datagrunnlag inkluderer resultater fra spørreskjemaundersøkelser rettet mot 1) elever som mottok intensivopplæring, 2) lærere som ga intensivopplæring, 3) lærere med Ny GIV-elever i klassen, men som ikke underviste i intensivopplæringen, og 4) skoleledere ved Ny GIV-skoler. De har også opplysninger om fylkenes sommerferieaktiviteter i regi av Ny GIV, samt et register over alle elever som har deltatt i intensivopplæringen.

NIFU (Holen og Lødding, 2012 og Lødding og Holen, 2013) har kartlagt deltagelse, organisering og opplevelse av intensivopplæringen i 2012 og 2013. NIFU har gjennomført surveyundersøkelser i skoler i utvalgte fylker og kommuner, utvalgt av hensyn til blant annet geografisk spredning og metoden de har benyttet for å tilordne elever til intensivopplæringen. De gjennomførte også en undersøkelse i en kontrollgruppe med lignende elever. De har gjennomført undersøkelser blant elever, lærere og skoleledere. De har i tillegg registerdata over alle avgangselever fra grunnskolen.

Uni Rokkansenteret (Helgøy og Homme, 2012 og Helgøy og Homme, 2013) har undersøkt hvilke konsekvenser innføringen av Overgangsprosjektet har hatt for skolen som organisasjon. Deres analyser baseres på kvalitative casestudier ved 12 skoler, både ungdomsskoler og videregående skoler, i tre fylker. De har også tilgang til enkelte data fra NIFUs surveys til skoleledere og lærere som ble gjennomført i 2012 og 2013.

Målsetninger og Ny GIV-metodikken

Målsetningen med Overgangsprosjektet er godt beskrevet i denne og i andre rapporter. Målsetningen med intensivundervisningen er i første omgang å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter i skriving, lesing og regning. Forhåpentligvis vil styrkede grunnleggende ferdigheter øke sannsynligheten for at elevene fullfører videregående opplæring. Lærerne har fått kursing i Ny GIV-metodikken som skal benyttes i undervisningen. Det er også et mål at lærerne som deltar i denne skoleingen skal videreformidle det de lærer til kolleger på skolenivå, for at metodikken skal feste seg i organisasjonen og benyttes også utenom intensivopplæringen (Helgøy og Homme, 2012).

Det virker å være mer uklart hva Ny GIV-metodikken faktisk innebærer, og dermed hvordan intensivundervisningen faktisk skal styrke elevenes grunnleggende ferdigheter. Vi finner ingen klar beskrivelse av de didaktiske prinsippene og metodene som lærerne har fått opplæring i og skal benytte i tiltaksperioden, til

tross for at begrepet Ny GIV-metodikk benyttes gjennomgående av involverte parter. Det er heller ikke gitt sentrale føringer for hvordan intensivundervisningen skal organiseres, men den har allikevel vært nesten utelukkende organisert utenfor ordinære klasser (Lødding og Holen, 2013).

Fra tidligere rapporter kan man få et inntrykk av hva Ny GIV-metodikken innebærer ved å se på hva som kjennetegner undervisningen i tiltaksperioden. I den første perioden i prosjektet svarer nærmere 90 prosent av lærerne at de brukte andre pedagogiske metoder enn de gjør i ordinære timer (Sletten m.fl., 2011). De trekker frem at undervisningen har vært mindre teori- og tekstbasert, at de har brukt konkretisering, og at undervisningen har vært kjennetegnet av lek, trivsel, motivering og personlig oppfølging. Videre svarer 67 prosent av lærerne at de i stor grad har brukt det de lærte på skoleringsen i regi av Ny GIV i timene. NIFU har også i sin sluttrapport spurt lærerne om hvilke pedagogiske grep de har benyttet i Ny GIV undervisningen (Lødding og Holen, 2013). Konkretisering er et virkemiddel som er benyttet av 48 prosent av lærerne. 35 prosent av lærerne har benyttet struktur og læringsstrategier. Andre grep som er benyttet er muntlige gjennomganger/vurderinger, spill, individuell tilpasning, metodevariasjon, relasjoner og motivasjon.

Nordlandsforskning (Rønning m.fl., 2013) finner basert på sine observasjoner at læreboken har en mindre fremtredende plass i undervisningen enn hva man vanligvis finner. Dette erstattes med mer bruk av spill og konkretisering, spesielt i øktene med fokus på regning. Videre finner de at innen regning mener lærerne intensivopplæringen skiller seg mest fra annen undervisning når det gjelder arbeidsmåter og læremidler. I lesing og skriving mener lærerne det er på individuell tilpasning intensivopplæringen i størst grad skiller seg fra annen undervisning. Nordlandsforskning har også spurt elevene om hvordan intensivopplæringen skiller seg ut. De svarer at mer grundige forklaringer er den største forskjellen, etterfulgt av at de får raskere hjelp. I overkant av 15 prosent av elevene mener det har vært benyttet mer varierte arbeidsmåter, og 15 prosent svarer at undervisningen har vært mer praktisk/konkret.

Totalt gir dette et visst inntrykk av hva som har foregått i Ny GIV-undervisningen. Det gir likevel ikke et godt svar på hvordan det var tenkt at undervisningen skulle gjennomføres. Effektevalueringen vil studere effekter av undervisningen slik den ble gjennomført. Vi kan altså ikke besvare hvorvidt effektene uteblir på grunn av at den planlagte undervisningen ikke fungerer, eller fordi undervisningen ikke ble gjennomført slik den var tenkt.

Praktiske utfordringer

Det generelle inntrykket fra de ulike analysene er at de fleste aktørene som har vært involvert i Overgangsprosjektet, og intensivundervisningen generelt, har et godt inntrykk av tiltaket. Det virker spesielt som at innholdet i tiltaket ble godt tatt imot. I flere av rapportene dukker det likevel opp noen praktiske utfordringer med prosjektet.

Noen av disse løftes i NOVAs evaluering av intensivopplæringen det første året med intensivopplæring (Sletten m.fl., 2011). 23 prosent av lærerne mener organiseringen av Ny GIV-undervisningen har vært ganske eller svært dårlig. 31 prosent mener tilgangen på læremidler/pedagogisk materiell har vært dårlig og 32 prosent mener samarbeidet med foreldrene til Ny GIV-elevne. En utfordring mange pekte på etter den første tiltaksperioden var at intensivopplæringen bar preg av å være et hasteprojekt der skolene fikk lite tid til å forberede tiltaket. En del lærere var misfornøyd med informasjonen som kom i forkant av prosjektet. Andre utfordringer som ble løftet er lavt oppmøte, og flere lærere opplevde at gruppene

hadde en uheldig sammensetning av elever. Lærerne trakk også frem at stort fravær blant elevene gjorde det vanskelig å få kontinuitet i undervisningen. Flere lærere peker også på at det var uheldig at det ikke fulgte med ekstra lærerressurser, noe som førte til at tiltaket gikk på bekostning av annen undervisning (Sletten m.fl., 2011).

I NIFUs underveisrapport (Holen og Lødding, 2012) trekker lærerne frem det at undervisningen skulle foregå innenfor ordinær timeplan som en utfordring. De opplevde at mange elever uteble fra intensivopplæringen fordi de skulle ha viktige prøver eller vurderinger i andre fag, og at elevene var redde for å gå glipp av noe i andre fag. Dette samsvarer også med funnene til Uni Rokkansenteret som i sin sluttrapport peker på modellen med intensivundervisning lagt parallelt med ordinær undervisning som den med størst utfordringer (Helgøy og Homme, 2013). Med denne modellen spres ofte undervisningen utover timeplanen med forholdsvis korte undervisningsøkter. De finner at utfordringene med elevfravær synes å være større jo større spredning det er av intensivundervisningen. Det er gjennomgående både blant elever og lærere at det er bekymringsfullt at elevene går glipp av en del ordinær undervisning, også i andre fag enn norsk og matematikk, i tiden intensivopplæringen pågår. I sin sluttrapport (Lødding og Holen, 2013) peker NIFU på blant annet dette som en av hovedutfordringene i prosjektet. En annen sentral utfordring som går igjen er mangelen på faste undervisningsrom. Flere lærere beskrev det som slitsomt å flytte fra rom til rom, og mener dette var ødeleggende for intensivopplæringen (Holen og Lødding, 2012).

Et annet aspekt som stadig går igjen er tidspunktet for gjennomføringen av tiltaket. I gjennomgangen til NOVA (Sletten m.fl., 2011) nevnte 14 prosent av lærerne at kombinasjonen av mange prøver og fridager gjorde det siste semesteret i tiende klasse til et lite egnet tidspunkt for å iverksette slike tiltak. Flere lærere uttrykte også bekymring for at tiltaket kom for sent i studieløpet. Uni Rokkansenteret påpeker også i sin sluttrapport at mange lærere mener tiltaket bør komme på åttende eller niende trinn. De finner også her at flere lærere mener at tiltaket bør ha lengre varighet (Helgøy og Homme, 2013). I NIFUs underveisrapport (Holen og Lødding, 2012) løftes også liten tid til intensivopplæringen i vårsemesteret som en utfordring fra lærerne. Mange kom sent i gang, og beskriver at elevene etter påske var opptatt med eksamen og hadde liten tid til å delta i intensivopplæringen. Flere lærere mener tiltaket burde starte på høsten i 10. trinn.

NIFU peker i sin underveisrapport på organiseringen av tiltaket som det som oppleves som den største utfordringen for Ny GIV av lærerne (Holen og Lødding, 2012). De rapporterer videre på timeplanlegging, romløsninger og tidsaspektet som faktorer flere lærere beskriver som essensielt for å ha mulighet til å lykkes med tiltaket.

Andre utfordringer

Som del av Overgangsprosjektet og intensivopplæringen fikk lærerne som skulle undervise elevene kursing i det som er omtalt som Ny GIV-pedagogikk. Nordlandsforskning har gjennomført to runder med klasseromsobservasjoner, henholdsvis i 2012 og 2013. Underveisrapporten (Hodgson m.fl., 2012) tar for seg resultater fra klasseromsobservasjonene i 2012. En svakhet med denne evalueringen er at forskerne som observerte undervisningen ikke hadde fulgt kursrekken – og dermed ikke hadde full innsikt i nøyaktig hva lærerne hadde blitt kurset i. De peker allikevel på noen generelle utfordringer som kan ha hatt betydning for effekten av intensivopplæringen. Blant annet peker Nordlandsforskning på at rett oppunder 60 prosent av undervisningen var av formen helklasseundervisning. Forskerne spør hvorvidt denne undervisningsformen i tilstrekkelig grad legger opp til individuell behandling av elevenes behov. Videre

synes tempoet i lærernes presentasjon og veiledning å være noe høyt og kanskje ikke tilpasset elevenes mulighet til å få med seg det som er sagt. Forskerne som har observert har også et gjennomgående inntrykk av liten grad av differensiering både av innhold og oppgaver.

I sin sluttrapport (Rønning m.fl., 2013) peker de videre på tegn til at lærerne vender tilbake til mer tradisjonell undervisning etter hvert som de får mer erfaring med intensivopplæringen. Dette synes å samsvare dårlig med at lærerne selv gjennomgående rapporterer at de er fornøyde med Ny GIV-metodikken de er bedt om å benytte. Uni Rokkansenteret peker også på i sin sluttrapport (Helgøy og Homme, 2013) at undervisningen det siste året av prosjektperioden i større grad var rettet mot forberedelse til prøver og eksamen enn tidligere. Deres evaluering tyder på at lærerne i 2013 i mindre grad synes å følge faste undervisningsopplegg for intensivundervisningen enn tidligere. Det finnes altså noen tegn til at undervisningen spesielt i perioder ikke her vært gjennomgående preget av en særskilt Ny GIV-metodikk og -pedagogikk.

Det var også et mål at Ny GIV-metodikken skulle spres i skolene. I sin undervisningsrapport har Uni Rokkansenteret sett på hvordan Overgangsprosjektet har konsekvenser for skolen som organisasjon (Helgøy og Homme, 2012). Et av deres hovedfunn er at spredningen av Ny GIV-metodikken i liten grad har vært gjennomført i både ungdomsskolene og de videregående skolene. Deres intervjuundersøkelse viser at Ny GIV-metodikken i stor grad slo gjennom i intensivopplæringen, men at det var lite tegn til den i den ordinære undervisningen. De finner videre at det ikke har vært gitt klare retningslinjer for hvordan metodikken skal spres på skolenivået. I praksis har hovedansvaret for spredning av metodikken vært gitt til Ny GIV-lærerne. Deres inntrykk er at Ny GIV fremstår som «en organisasjon i organisasjonen», der et sterkt nettverk av Ny GIV-lærere forsterker skillet mellom lærergruppene på skolenivået. Inntrykket i undervisningsrapporten var at Ny GIV så ut til å enkelt kunne pakkes sammen og oppløses etter forsøksperioden.

Uni Rokkansenteret ser også på dette spørsmålet i sin sluttrapport (Helgøy og Homme, 2013). Ved deres andre intervjurunde i 2013 er det en relativ klar oppfatning at Ny GIV-metodikken er blitt bedre kjent og spredd i skolen, i begge skoleslag. De rapporterer videre at selv om den uformelle metodespredningen fortsatt er mest utbredt på ungdomsskolen, har den formelle spredningen også økt. Utover dette er det vanskelig å konkludere på hvorvidt Ny GIV-metodikken har fått feste i skolene også utover prosjektperioden.

Lærernes, elevenes og skoleledernes erfaringer

Til tross for at det pekes på en del ulike utfordringer med Overgangsprosjektet er hovedinntrykket fra de ulike evalueringene at majoriteten av de involverte lærerne, elevene og skolelederne er fornøyde med tiltaket. I kartleggingen NOVA (Sletten m.fl., 2011) gjennomførte av intensivopplæringen skoleåret 2010/11 finner de at to av tre lærere involvert i Ny GIV mente intensivundervisningen fungerte godt på deres skole. Fire av fem skoleledere mente det samme. Videre svarer 65 prosent av elevene som deltok i intensivundervisningen at de mente de har blitt flinkere på skolen som følge av tiltaket. 15 prosent av lærerne mener de fleste elevene presterer bedre i de fagene/ferdighetene de har fått intensivopplæring i, og 66 prosent av lærerne mener dette gjelder noen av elevene.

I NIFUs kartlegging fra intensivopplæringen i 2012 (Holen og Lødding, 2012) er det generelle inntrykket fortsatt det samme. 82 prosent av elevene er helt eller litt enige i at de ville anbefale andre elever å delta i Ny GIV. Omtrent like mange svarer at de er helt eller litt enige i påstanden «Jeg er veldig fornøyd med Ny GIV timene». Rundt 73 prosent av lærerne mener det stemmer svært eller ganske godt at

elevene både har blitt mer motiverte til å jobbe med skolearbeider, og at elevene presterer bedre i fagene/ferdighetene de har fått intensivopplæring i. Videre rapporterer 85 prosent av skolelederne at det stemmer svært eller ganske godt at intensivopplæringen fungerer svært godt på deres skole.

De samme spørsmålene er stilt til elevene og lærerne i NIFUS sluttrapport i 2013 (Lødding og Holen, 2013). Nå svarer 85 prosent av elevene at de er helt eller litt enige i påstanden om at de er veldig fornøyd med Ny GIV timene. 85 prosent er litt eller helt enige i at de ville anbefale andre elever å delta i Ny GIV. Videre er 74 prosent helt eller litt enige i at det de lærer er nyttig og interessant. I denne runden svarer 85 prosent av lærerne at det stemmer svært eller ganske godt at elevene har blitt mer motiverte til å jobbe med skolearbeidet. På spørsmål om elevene presterer bedre i fagene/ferdighetene de får intensivopplæring i svarer 76 prosent av lærerne at det stemmer ganske eller svært godt.

Nordlandsforskning har gjennomført klasseromsobservasjoner og elevintervjuer i forbindelse med intensivundervisningen. I deres sluttrapport (Rønning m.fl., 2013) legges det frem at 80 prosent av elevene som ble intervjuet mente de hadde hatt utbytte av intensivopplæringen i form av økt motivasjon. Rundt 20 prosent mente de hadde fått bedre karakterer. Videre mente 45 prosent at de hadde et faglig utbytte av intensivopplæringen totalt sett.

Det kan virke som lærernes opplevelse av sammenheng mellom det å forbedre grunnleggende ferdigheter i et fag og det å forbedre karakterer svekkes i løpet av prosjektperioden. I NIFUs kartlegging av intensivundervisningen i 2012 (Holen og Lødding, 2012) svarer 93 prosent av lærerne at det stemmer ganske eller svært godt at de forventet at elevene skulle bli flinkere i regning, lesing og skriving som følge av tiltaket. Allikevel mente kun 57 prosent av lærerne at det stemte godt eller svært godt at de forventet at elevene skulle få bedre karakterer. Funnene til Uni Rokkansenteret (Helgøy og Homme, 2013) bygger også opp under dette. Her finner man at lærerne forventer at intensivundervisningen skal føre til at elevene oppnår bedre grunnleggende ferdigheter, men det er ikke forventet at dette nødvendigvis gjenspeiles i karakterene. Dette kan tyde på at tiltaket kan anses som suksessfulle av lærerne selv om ikke karakternivået til elevene har blitt bedre. Bedring av karakterer synes heller ikke å ha vært i fokus for lærerne. Selv om dette kan være en forklaring på hvorfor lærerne virker å være svært fornøyd med intensivopplæringen til tross for at man ikke finner resultater av tiltaket, virker ikke dette å være en god forklaring på hvorfor man ikke ser resultatene. Det ville være rimelig å anta at en større bedring i grunnleggende ferdigheter etter hvert vil gi noe utslag i karakternivå og gjennomføring.

2.2. Datagrunnlag for effektevalueringen

Analysene av effekter i denne og tidligere rapporter fra effektevalueringen baserer seg på et omfattende datagrunnlag, i hovedsak registerdata forvaltet av Statistisk sentralbyrå og Utdanningsdirektoratet. Vi bruker data fra følgende registerbaserte kilder:

- Norsk utdanningsdatabase (NUDB)
 - Fullførte og igangværende utdanninger
 - Karakterstatistikk for grunn- og videregående skole (fra VIGO)
 - Nasjonale prøver (NP)
- Skoledata fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Vi vil studere effekter på karakterer fra grunnskolen, samt på forskjellige mål for gjennomstrømning og fullføring.³ Data kommer fra henholdsvis VIGO (karakterer) og NUDB (gjennomstrømning/fullføring).

Som i Huitfeldt m.fl. (2016) baserer vi analysene på rundt 12000 elever som deltar i intensivopplæring, fordelt på tre årskull (2011-2013) og på skoler i fase én (oppstart vår 2011, avgangskullet 2011 første deltakende elever), to (oppstart 2012) og tre (oppstart 2013). Vi har i denne runden tilgang på resultatmål fram til og med år 2016. Dette betyr at vi har data for ytterligere to år sammenliknet med forrige rapport, som gjør at vi i denne sluttrapporten kan studere flere gjennomstrømningsmål: Vi kan studere om elevene har fullført Vg1 innen tre år for alle tre kullene, mens vi til sammenlikning kun hadde mulighet til å studere dette utfallet for det eldste kullet (avgangselever fra grunnskolen i 2011) i forrige rapport. Tilsvarende kan vi studere fullføring av Vg2 og Vg3 innen tre år fra avsluttet grunnskoleutdanning. Imidlertid har vi fortsatt noe begrenset mulighet til å studere faktisk fullføring av VGO: Vi kan for alle kull studere fullføring innen tre år, mens fullføring innen 5 år kan kun studeres for det eldste kullet. I tabell 2.1 gir vi en oversikt og beskrivelse av utfallsvariablene vi benytter og hvilke avgangskull de er tilgjengelige for. Tall som er uthevet indikerer data vi har benyttet i denne rapporten, men som vi ikke hadde tilgjengelig i forrige rapport.

Første rad i tabellen viser andelen elever som deltar i intensivopplæringen per kull. Som en del av evalueringen av Overgangsprosjektet har NOVA (Sletten, Bakken og Haakestad, 2011) og NIFU (Holen og Lødding, 2012, 2013) gjennomført kartlegginger av intensivopplæringen. Kartleggingene har blant annet, basert på skolenes registre, samlet data for hvilke elever som har deltatt i intensivopplæringen. Individdata for deltakelse i intensivopplæringen kommer fra disse kartleggingene.⁴ Denne øker fra 3,1 prosent av elevene i avgangskullet 2010/11 til nesten 10 prosent for 2012/13 kullet, ettersom flere skoler og kommuner kommer i gang med intensivopplæring.

Alle resultatmålene fra fullført grunnskole (snitt standpunkt (stp), standpunkt-karakterene i matematikk og norsk hovedmål samt skriftlig eksamen) er

³ Vi har også sett på karakterer fra videregående opplæring (VGO), uten å finne noen effekter. Vi rapporterer ikke resultater fra disse analysene. Det er krevende å studere effekter på karakterer fra VGO. Når elever begynner i VGO velger de studieretning og fag innad i studieretning. Det er dermed svært forskjellig hvilke fag og karakterer elever har, og for mange fag er det få elever. Fagene er generelt ikke direkte sammenlignbare og kan også ha forskjellig karakternivå. Dessuten kan intensivopplæringen i prinsippet tenkes å ha en effekt ikke bare på prestasjoner i et gitt fag, men på valg av studieretning og fag. Dersom intensivopplæringen har en effekt på gjennomstrømning kan dette føre til at flere svaktpresterende elever oppnår karakterer i enkelte fag, slik at karaktersnittene i disse fagene trekkes ned. Dette gjør at det kan være effekter på faglige prestasjoner som er vanskelige å finne. Ettersom vi verken finner effekter på gjennomstrømning eller karakterer tyder imidlertid helheten i resultatene ikke på at det er noen slike effekter.

I motsetning til Eielsen m.fl. (2013), men i likhet med Huitfeldt m.fl. (2016), viser denne rapporten ikke estimerte effekter på mål for motivasjon fra Elevundersøkelsen (EU). Fram til og med 2012 ble EU gjennomført om våren. Fra og med 2013 er den obligatoriske gjennomføringen av EU flyttet til høsten, dvs. før gjennomføringen av intensivopplæringen. Vi kan derfor ikke studere effekter på elevenes motivasjon for elevkull etter 2012-kullet. Vi har tidligere undersøkt besvarelsene fra 2011 og 2012 uten å finne noen effekter av intensivopplæringen på elevens motivasjon eller vurdering av i hvilken grad læreren er motiverende, men rapporterer ikke disse resultatene i mer detalj.

⁴ Vi har bare data for registrert deltagelse. Vi har ingen informasjon om hvilke elever som er tilbudt deltagelse, men som takker nei. Resultatene fra spørreundersøkelsene tyder imidlertid på at dette gjelder et fåtall elever. Gitt at det ikke er feil i registreringer av elever skal det dermed være omtrent det samme om vi studerer elever som er tilbudt deltagelse eller som er registrert å ha deltatt. Vi har også vurdert muligheten for å hente inn data om Ny GIV-deltagelse fra VIGO for senere årskull, men det viser seg at det er svært varierende i hvilken grad elever fortsatt er registrert som Ny GIV-deltagere. Sannsynligvis er intensivopplæringen avsluttet og/eller mange i sektoren opplever Overgangsprosjektet som avsluttet. Dette har imidlertid liten betydning for analysemulighetene, ettersom vi i liten grad har anledning til å studere nylige årskulls resultater gjennom VGO.

tilgjengelige for alle avgangskullene. Standpunkt karakterene har også stabile snittverdiene over de aktuelle elevkullene, mens snitt skriftlig eksamen er fallende, fra 3,5 for 2010/11 kullet til 3,4 for 2012/13 kullet.⁵ Vi har termin én-karakterer for elever fra skoleåret 2006/07 (med noe varierende dekning over tid).⁶ For å finne elever i målgruppen for intensivopplæringen og vurdere tilordningspraksisen har vi tatt utgangspunkt i registrerte termin én-karakter og deltakere.

Når det gjelder fullføring av henholdsvis Vg1, Vg2 og Vg3 kan vi observere dette på forskjellige tidspunkt. «Fullført Vg1 t1» viser andelen som har fullført Vg1 i løpet av første kalenderår (typisk i vårsemesteret) etter året de avsluttet grunnskolen, dvs. til normert tid.⁷ «Fullført Vg1 t2» viser andelen som har fullført Vg1 innen utgangen av andre kalenderår etter avsluttet grunnskole, denne omfatter de som fullførte til normert tid eller ett år senere. For eksempel, blant avgangskullet 2010/11 fullførte 82,5 prosent Vg1 i løpet av to år. Blant dem fullførte ca. 79,5 prosent til normert tid mens ca. 3 prosent trengte et ekstra år. Tilsvarende gir «fullført Vg2 t2» og «fullført Vg3 t3» andeler som har fullført Vg2 og Vg3 i løpet av henholdsvis andre og tredje kalenderår etter endt grunnskole, dvs. til normert tid, mens «fullført Vg2 t3» gir andelen som har fullført Vg2 i løpet av tre år etter endt grunnskole, dvs. inntil ett år på etterskudd. Nesten 71,5 prosent av elevene i 2010/11 kullet fullførte Vg2 til normert tid. Ytterligere 5 prosent trengte et ekstra år på å fullføre Vg2, slik at 76,5 prosent av 2010/11-kullet hadde fullført Vg2 innen to år. Avgangskullet 2010/11 kan vi observere fem år etter fullført grunnskole. For dette kullet kan vi dermed studere andelen som har fullført studiespesialisering i perioden de har rett på videregående opplæring. For senere kull har vi færre gjennomstrømningsmål. Vi observerer imidlertid fullføring av Vg1 innen tre år (t3) for alle kullene. Andelen som fullfører Vg1 til normert tid har økt fra 79,4 prosent for 2010/11 til 81,8 prosent av elevene i 2012/13 kullet.

De siste utfallsvariablene vi benytter er andelen med fullført kompetanse innen x antall år, dvs. andelen elever som har oppnådd yrkes- eller studiekompetanse x kalenderår etter avsluttet grunnskole.⁸ Vi kan for alle kullene studere fullført kompetanse innen normert tid – tre år. For det eldste kullet (2010/2011) har vi mulighet til å studere fullført kompetanse innen fem år; og for kull 2011/2012 kan vi studere fullført kompetanse innen fire år. I tabellen ser vi at andelen som fullfører VGO til normert tid er høyere for senere kull: 48,4 prosent i det eldste kullet fullfører på normert tid, mens 51,2 prosent fullfører til normert tid i 2012/2013-kullet. Videre ser vi fra det eldste kullet at det er en betydelig andel som bruker mer enn normert tid på å oppnå videregående kompetanse: 23 prosentpoeng

⁵ Snitt skriftlig eksamen er regnet som snittet av skriftlige eksamens karakterer i norsk hovedmål, matematikk og engelsk. Vi bruker snitt karakter framfor karakterer i enkeltfag for å få et større datamateriale og dermed mer presise resultater. Et stort flertall av elevene har bare skriftlig eksamens karakter i ett av de tre fagene, slik at snittet svarer til denne karakteren. Et lite mindretall har ingen skriftlig eksamens karakter, og noen svært få elever har skriftlig eksamens karakter i to eller tre av fagene.

⁶ F.eks. finnes ikke termin én-karakterer i VIGO for Rogaland før skoleåret 2011/12. Vi har fått levert slike fra Stavanger for skoleårene 2009/10 og 2010/11.

⁷ Merk at vi regner tid fra fullføring av grunnskole. Mål for gjennomstrømming i VGO tar vanligvis utgangspunkt i tidspunkt for påbegynt VGO, ikke fullført grunnskole. Vi ønsker imidlertid å ta utgangspunkt i elever på 10. trinn, da det er her intensivopplæringen gjennomføres. For effekt-evalueringen er vi heller ikke interessert i elever som ikke har gått i norsk grunnskole eller som har gått i grunnskolen lengre tilbake i tid, ettersom de uansett ikke har vært utsatt for intensivopplæringen. I prinsippet kan intensivopplæringen påvirke overgang fra grunnskole til VGO, i så fall kunne vi gått glipp av interessante effekter ved å ta utgangspunkt i elever i VGO. Ettersom et stort flertall av elevene starter i VGO rett etter fullført grunnskole (mer enn 95 prosent, se f.eks. Eielsen m.fl., 2013) vil det imidlertid ha mindre praktisk betydning om vi ser på alle elever som fullfører grunnskole eller begrenser oss til de som starter rett i VGO.

⁸ Som i Huitfeldt m.fl. (2016) har vi også data om elevene er registret oppmeldt til vg1, vg2 og vg3. Siden vi ikke finner noen effekter her, og fordi vi mener det ikke gir noen ekstra informasjon gitt de andre utfallene vi studerer, dropper vi å presentere disse resultatene i årets rapport.

flere – til sammen 70,9 prosent – har oppnådd videregående kompetanse innen fem år sammenliknet med andelen ved normert tid. Vi diskuterer gjennomstrømning i VGO gjennom de første fem årene etter fullført grunnskole i mer detalj i kapittel 3.

Tabell 2.1 Beskrivende statistikk: Hovedvariable i effektevalueringen, etter avgangs kull grunnskole

	Kull 2010/2011	Kull 2011/2012	Kull 2012/2013
Intensivopplæring	0.0310 (0.173)	0.0749 (0.263)	0.0928 (0.290)
Snitt standpkt 10.trinn	4.029 (0.843)	4.032 (0.849)	4.044 (0.853)
Snitt skriftlig eksamen	3.456 (1.149)	3.406 (1.148)	3.393 (1.168)
Matematikk stp 10. trinn	3.548 (1.208)	3.513 (1.223)	3.505 (1.229)
Norsk hovedmål stp 10.	3.848 (1.007)	3.840 (1.012)	3.828 (1.026)
Fullført VG1 t1	0.794 (0.405)	0.800 (0.400)	0.818 (0.386)
Fullført VG1 t2	0.825 (0.380)	0.831 (0.375)	0.845 (0.362)
Fullført VG1 t3	0.832 (0.374)	0.837 (0.370)	0.851 (0.356)
Fullført VG1 t4	0.835 (0.371)	0.840 (0.367)	.
Fullført VG1 t5	0.837 (0.369)	.	.
Fullført VG2 t2	0.714 (0.452)	0.728 (0.445)	0.737 (0.440)
Fullført VG2 t3	0.765 (0.424)	0.776 (0.417)	0.786 (0.410)
Fullført VG2 t4	0.776 (0.417)	0.788 (0.409)	.
Fullført VG2 t5	0.783 (0.412)	.	.
Fullført VG3 t3	0.496 (0.500)	0.513 (0.500)	0.525 (0.499)
Fullført VG3 t4	0.652 (0.476)	0.662 (0.473)	.
Fullført VG3 t5	0.720 (0.449)	.	.
Fullført kompetanse t3	0.484 (0.500)	0.501 (0.500)	0.512 (0.500)
Fullført kompetanse t4	0.640 (0.480)	0.649 (0.477)	.
Fullført kompetanse t5	0.709 (0.454)	.	.
Antall elever	63623	64657	63764

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabellen viser gjennomsnitt og standardavvik for hver variabel.

2.3. Empirisk strategi og resultater

Målet med vår effektevaluering er å fastslå om intensivopplæring til de svakest presterende elevene har en kausal effekt på gjennomstrømning i videregående og på læringsutbytte. Som i Huitfeldt m. fl. (2016) tar vi i bruk to ulike estimeringsmetoder for å besvare spørsmålet. Først sammenlikner vi forskjeller i utvikling over tid mellom skoler i forskjellige faser, det vil si at vi sammenlikner kull i skoler som har implementert intensivopplæring med kull i skoler som ikke har implementert intensivopplæring (DiD). Deretter studerer vi forskjeller innad i Stavangerskoler ved å sammenlikne elever rett under og over karaktergrensen for deltakelse i intensivopplæringen (RD). Vi henviser til Huitfeldt m. fl. (2016) for mer matematiske og presist formulerte beskrivelser av de to ulike estimeringsstrategiene; i denne rapporten begrenser vi oss til intuisjon og resultater.

I Huitfeldt m. fl. (2016) fant vi antydninger til positive effekter av intensivopplæring på tidlige gjennomstrømningsmål når vi studerte forskjeller innad i Stavangerskoler: Elever som var rett under karaktergrensen for deltakelse i

intensivopplæringen så ut til å ha 9-10 prosentpoeng høyere sannsynlighet for fullføring av vg1 til normert tid og innen to år (fullført vg1 t1 og fullført vg1 t2) sammenliknet med elever som lå rett over karaktergrensa for deltakelse, og dermed ikke fikk intensivopplæring. Resultatene var imidlertid følsomme for estimeringsmetodene vi benyttet oss av. Videre fant vi ingen effekter for senere gjennomstrømningsmål som registrering i Vg2 og Vg3. Vi var dermed usikre på om de tegnene til positiv effekt vi fant for fullføring av Vg1 var en tilfeldig forskjell eller en reell effekt, og hvorvidt de ville forplante seg videre i skoleløpet.

I denne rapporten vil vi ta i bruk data for to ytterligere år sammenliknet med Huitfeldt m.fl. (2016). Vi gjenopptar fokus på fullføring av Vg1, og undersøker om dette eventuelt gjenspeiles i høyere fullføring av Vg2 og Vg3.

Nasjonale effekter

Vi presenterer først resultatene fra vår hovedstrategi (DiD) for å finne den generelle effekten av tiltaket, den gjennomsnittlige effekten av å innføre intensivopplæringen i skoler over hele landet. Denne analysen baserer seg på sammenligning av utvikling over tid mellom skoler i forskjellige faser, såkalt «difference-in-differences (DiD)». En viktig fordel med DiD-analysene er at vi kan bruke hele datamaterialet; både alle deltagende elever og skoler samt elever og skoler som ikke deltar, i tillegg til årganger fra før Overgangsprosjektet ble innført. Dette gir et omfattende datamateriale, og dermed et grunnlag for presise analyser.

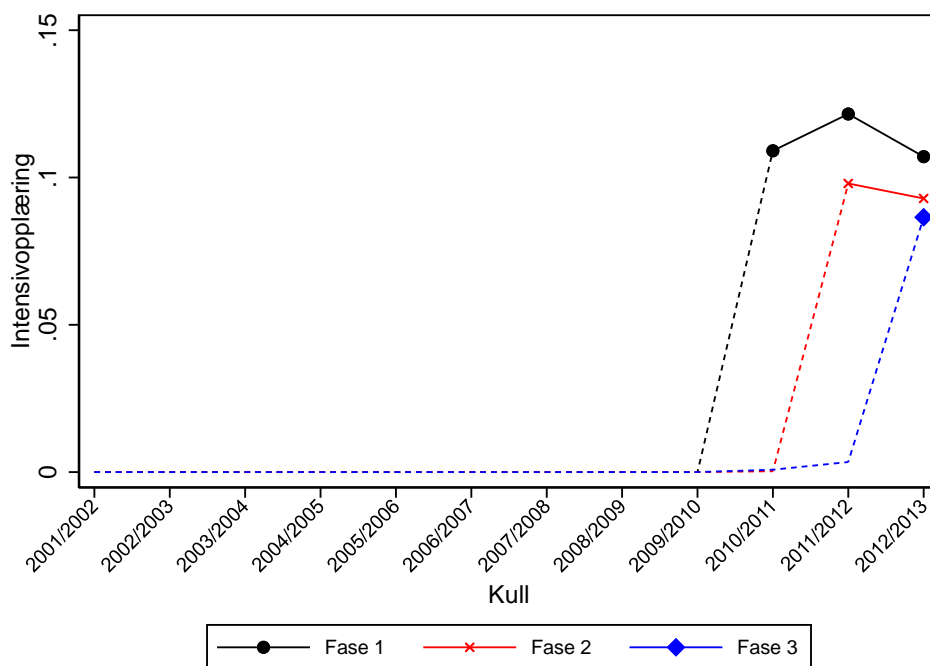
En annen viktig fordel med DiD-analysene er at vi får et direkte mål på den gjennomsnittlige effekten av å innføre intensivopplæring på en skole, i betydningen at en skole er tilordnet til intensivopplæring. Dette er tiltaket overordnede myndigheter (f.eks. Kunnskapsdepartementet) kan gjennomføre. Effekten vil fange opp hvordan tiltaket faktisk er innført og gjennomført av prosjektledelse, skoleeier og skoleledelse. Dersom innføring og gjennomføring av et tiltak ikke faktisk bidrar til at det blir endringer i tilbudet til elevene, kan vi ikke vente å finne noen effekt. Dersom implementeringen varierer vil vi finne en gjennomsnittlig effekt, som vil kunne være mindre enn effekten i de kommunene og skolene som i størst grad lykkes med gjennomføringen.

Det er også to viktige begrensninger i DiD-analysene. For det første baserer analysene seg på en antagelse om kontrafaktisk utvikling, at resultatene i tiltaksskolene ville ha utviklet seg videre på samme måte som i øvrige skoler dersom tiltaket ikke ble innført. Vi mener denne antagelse er rimelig, utfra hvordan historisk utvikling har vært og ettersom vi ikke kjenner til samtidige relevante endringer, men antagelsen er vanskelig å teste. Under viser vi figurer for å motivere rimeligheten av antagelsen.

For det andre sammenligner vi resultater på skolenivå, dvs. snittresultater til skoler. Det vil si at vi mister mange detaljer knyttet til resultatforskjeller innen skoler, vi kan f.eks. i liten grad skille mellom effekter på målgruppen og evt. ringvirkninger til andre elever. Dessuten vil eventuelle effekter av tiltaket kunne «fortynnes». Ettersom bare omtrent 10 prosent av elevene deltar i intensivopplæringen vil en betydelig effekt som er konsentrert til deltakerne føre til en effekt på snittresultatene til skolen som er mye mindre.

Figur 2.1 viser utviklingen i andelen av elever som deltar i intensivopplæringen. Kull som er markert med punkter har implementert intensivopplæringen, mens kull som er bundet sammen av stiplede linjer, er i skoler som ikke har implementert intensivopplæringen.

Figur 2.1 Andel elever på 10. trinn som deltar i intensivopplæring per fase, 2001/02 – 2012/13

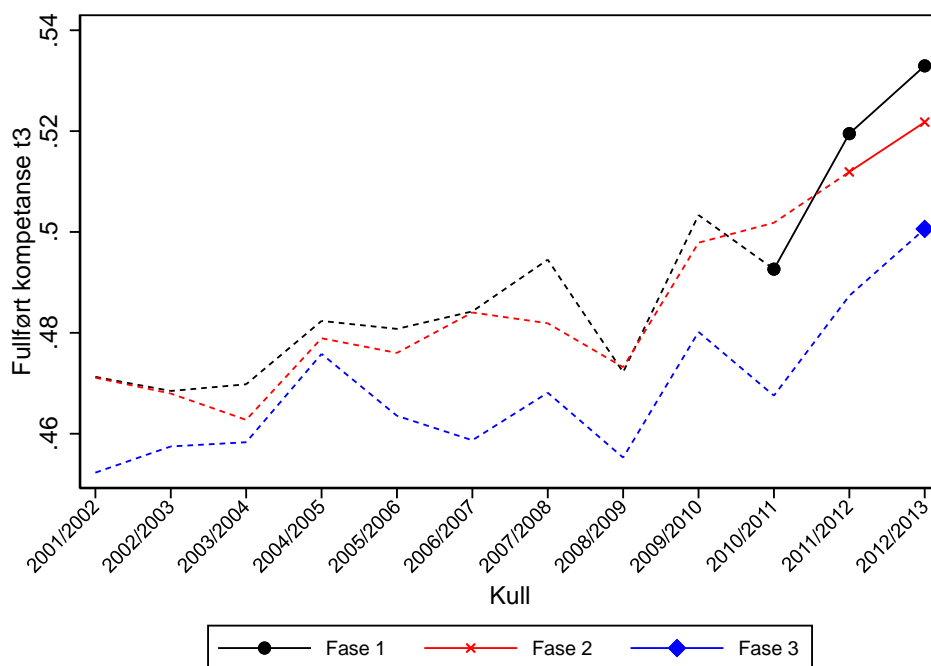

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Som ventet ser vi at andelen går fra 0 til omtrent 10 prosent for skolene i fase 1 i skoleåret 2010/11, og deretter holder seg stabil. For fase 2 ser vi samme utvikling fra skoleåret 2011/12, og for fase 3 fra skoleåret 2012/13. Grunnet innfasingen over tid, vil fase 1 skoler dermed ha innført intensivopplæring i tre kull (2010/2011, 2011/2012, 2012/2013). Fase 2 skoler vil ha to kull (2011/2012, 2012/2013) og fase 3 skoler vil ha kun ett kull (2012/2013). En effekt av intensivopplæringen skulle dermed føre til tilsvarende endringer, først i fase 1 fra og med 2010/2011-kullet, deretter i fase 2 og til slutt i fase 3 fra 2012/2013-kullet.

I Figur 2.2 viser vi utviklingen til ett resultatmål, fullført kompetanse innen tre år. Som i Figur 2.1 viser vi utviklingen separat for hver fase. Kull som er markert med punkter har implementert intensivopplæringen, mens kull som er bundet sammen av stiplede linjer, er i skoler som ikke har startet ennå. Vi ser at selv om andelen som fullfører innen tre år i snitt er høyere etter oppstart av intensivopplæringen enn før, er dette en generell utvikling. Det er ikke noen klar tendens til at resultatene bedres ved oppstart av intensivopplæringen.

Figur 2.2 Andel elever med fullført kompetanse t3, 2001/02 – 2012/13

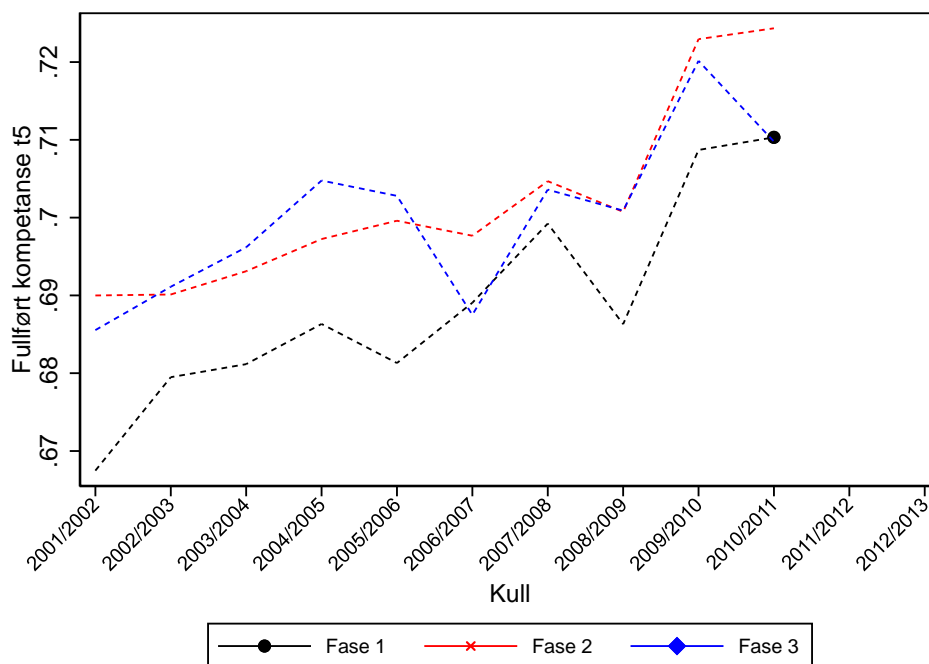

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Siden det er vel så store endringer i utfallet på andre tidspunkter, er det åpenbart andre forhold som også påvirker fullføring. Vi ser imidlertid at snittresultatene i fase én, to og tre følger hverandre tett før Overgangsprosjektet, og en statistisk test bekrefter at det ikke er klare forskjeller. Dette tyder på at forutsetningene for DiD-analyser, tilsvarende utvikling i fravær av tiltak, er oppfylt slik at vi kan bruke denne analysemetoden. Vi kan dermed sammenligne endringen fra 2009/10 til 2010/11 i fase én med den samtidige endringen i fase to og tre, og gjøre tilsvarende sammenligninger av endringene fra 2010/11 til 2011/12 og fra 2011/12 til 2012/13 (når henholdsvis fase to og fase tre starter tiltaket). Vi finner at det ikke er påfallende endringer i gruppen av skoler som starter tiltak, sammenlignet med samtidige endringer i andre skoler, altså finner vi ingen tegn til effekter av intensivopplæringen på fullføring innen tre år.

I Figur 2.3 studerer vi utviklingen til fullført kompetanse innen fem år, altså ett til to år mer enn normert tid. For dette utfallet har vi kun muligheten til å studere endringer frem til og med kull 2010/2011. Tendensen her er imidlertid lik den vi så for fullføring innen normert tid; det har vært en positiv utvikling, men det ser ikke ut til at skoler som har innført intensivopplæringen har større økning i fullføring innen fem år enn de som ikke har innført intensivopplæringen.

Figur 2.3 Andel elever med fullført kompetanse t5, 2001/02 – 2012/13

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figurene vi har beskrevet kan ses på som en motivasjon for at antakelsene for metoden vi bruker er rimelige, og videre til å få en indikasjon på eventuelle effekter av intensivopplæringen. I Tabell 2.2 kvantifiserer vi resultatene og presisjonen i disse ved å presentere effektestimater med standardfeil. Vi viser kun utfall der vi ikke hadde komplette data for alle kull i Huitfeldt m.fl. (2016), det vil si de utfallene vi har markert i fet skrift i tabell 2.1. Kolonnene viser de ulike utfallsmålene. Variabelen Ny GIV indikerer om en elev er registrert å delta i intensivopplæringen, resten av utfallsmålene er omtalt i kapittel 2.2. Andre rad viser hvordan de forskjellige utfallene i snitt endres ved en skole når denne innfører intensivopplæring, relativt til samtidige endringer i skoler som ikke innfører intensivopplæring. Under forutsetningene diskutert over kan vi tolke disse forskjellene som effekter av å innføre intensivopplæring på de ulike utfallsmålene. I tillegg presenterer vi antall observasjoner, og gjennomsnittsverdien for utfallet.

Pre-trend gir p-verdier fra en test for hvorvidt utviklingen før innføringen er parallell i de forskjellige fasene, og speiler den grafiske beskrivelsen av utviklingen vi har sett i figurene. Forutsetningen om like tidstrender må holde for at vi kan stole på estimatene fra denne modellen. P-verdien sier om det er tydelige forskjeller i utviklingen før noen skoler innfører intensivopplæring. Verdier under 0,05 tyder på at det har vært systematiske forskjeller i utvikling før tiltaket. Oppsummert er det lite tegn til slike systematiske forskjeller, noe som tyder på at analysestrategien gir relevante estimater på kausale effekter. Det er likevel noen tegn til tidligere systematiske forskjeller for fullføring av Vg2. Vi har ingen grunn til å vente at dette resultatmålet skulle skille seg ut. Ettersom vi gjør et stort antall tester vil vi imidlertid forvente noen tester som tyder på systematiske forskjeller, selv i en situasjon der det ikke er slike forskjeller.⁹

⁹ I Huitfeldt m.fl. (2016) beskriver vi hvordan vi kan ta høyde for at sannsynligheten for at vi feilaktig forkaster nullhypotesen øker jo flere hypoteser vi tester (Bonferroni-korreksjon).

Tabell 2.2 Effekten på elevprestasjoner av intensivopplæring, difference-in-differences estimater

	NyGiv	Fullført VG1 t2	fullført VG1 t3	fullført VG2 t2	fullført VG2 t3	fullført VG2 t4	fullført VG3 t3	fullført VG3 t4	fullført VG3 t5	fullført kompetan se t3	fullført kompetan se t4	fullført kompetan se t5
Tiltak	0.104*** (0.0086)	-0.001 (0.0033)	-0.000 (0.0032)	0.003 (0.0037)	0.003 (0.0036)	0.004 (0.0037)	0.000 (0.0049)	0.001 (0.0044)	0.002 (0.0050)	0.002 (0.0049)	0.003 (0.0043)	0.005 (0.0049)
Obs	681636	681636	681636	681636	681636	622135	681636	622135	561717	681636	622135	561717
y-snitt	0.0181	0.827	0.834	0.704	0.755	0.764	0.493	0.637	0.704	0.483	0.627	0.698
pre-trend	.	0.770	0.748	0.028	0.004	0.004	0.778	0.552	0.245	0.518	0.409	0.336

¹ Robuste standardfeil kløstret på kommunenivå i parentes. Stjerner angir statistisk signifikans: * p<0,05; ** p<0,01; *** p<0,001.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Første kolonne viser, som forventet, at andelen elever ved skoler og kull som har innført intensivopplæring øker med omtrent 10 prosentpoeng. Ingen andre forskjeller er statistisk signifikante; ikke for noe resultatmål er det forskjeller større enn de vi venter utfra observert variasjon uavhengig av tiltaket. Vi finner dermed ikke tegn til noen effekter av intensivopplæringen.

For å få en idé om hvor store effektene er, og hvor store effekter vi kan utelukke, kan lage vi et 95 prosent-konfidensintervall for estimatene. Dette er en måte å oppsummere usikkerheten i resultatene. Hvis vi gjør mange analyser vil vi forvente at et slikt intervall i 19 av 20 tilfeller (95 prosent) inneholder den faktiske sammenhengen. Jo mindre konfidensintervallet er, jo mer presise er estimatene (dvs. jo større er estimatene sammenlignet med variasjon vi ikke kan forklare), og jo mindre usikre vil vi være på sann effekt. Effektestimatet for fullført kompetanse innen tre år (Fullført kompetanse t3) er 0,002, altså en økning i andelen som fullfører på 0,2 prosentpoeng. Med en beregnet standardfeil på 0,0049, gir dette oss et 95 prosents konfidensintervall på (-0,0076, 0,0116). Det vil si at det er mer sannsynlig at innføring av intensivopplæringen har økt fullføring til normert tid enn at det har redusert fullføringen, men vi har ikke noe grunnlag for å hevde at noen av delene faktisk har skjedd. Intensivopplæringen kan ha redusert normert fullføring med inntil 0,0076 (0,8 prosentpoeng), men den kan også ha ført til en økning på 0,0116 (1,2 prosentpoeng).¹⁰ Ingen av disse ekstremverdiene er sannsynlige, sannsynligvis har eventuelle effekter vært mindre. For fullført kompetanse innen fem år er effektestimatet 0,005 med tilhørende 95 prosent-konfidensintervall (-0,0046, 0,0146), dvs. fra ca. -0,5 prosentpoeng til 1,5 prosentpoeng. Dette er en beskjeden endring sammenlignet med målsetningen for Ny GIV om 6 prosentpoeng økning i fullføring.

Tabell 2.2 viser gjennomsnittseffekten for elever ved skoler som har innført intensivopplæring. Denne effekten vil kunne være vannet ut, siden snittet inkluderer elever som ikke er i målgruppa for intensivopplæring. I tabell 2.3 viser vi derfor resultater fra en DiD-spesifikasjon der vi interagerer indikatoren for deltagelse i intensivopplæring med desiler basert på karakterer fra 1. termin i 10. klasse. Dette betyr at vi kan finne separate anslag på effekter for de 10 prosent med svakest karakterer, de neste 10 prosentene osv. Fordelen med dette er at vi får studert eksplisitt de elevene som er i målgruppa for intensivopplæringen – de 10 prosent svakeste. Ettersom en høyere andel av disse elevene faktisk deltar i intensivopplæringen får vi også en svakere utvanning av evt. effekter. Første kolonne viser her at blant de 10 prosent svakeste elevene øker innført intensivopplæring med omtrent 35 prosentpoeng. Dette viser at intensivopplæringen i noen grad er rettet mot disse elevene. Det er imidlertid langt unna at alle de 10 prosent svakestprestende deltar, eller at ingen øvrige elever deltar (i så fall skulle forskjellen vært 100 prosentpoeng), vi har diskutert utvelgelsen av elever mer i de to foregående rapportene.

¹⁰ Konfidensintervallet = $[0,002 - 1,96 \cdot 0,0049, 0,002 + 1,96 \cdot 0,0049]$. Intervallet er senteret rundt punkttestimatet 0,002. Videre ser vi at konfidensintervallet omfatter 0, det er et uttrykk for at estimatet ikke er statistisk signifikant på 5 prosent-nivå.

Tabell 2.3 Effekten på elevprestasjoner av intensivopplæring per karakterdesil, difference-in-differences estimater

	NyGiv	Fullført VG1 t2	fullført VG1 t3	fullført VG2 t2	fullført VG2 t3	fullført VG2 t4	fullført VG3 t3	fullført VG3 t4	fullført VG3 t5	fullført kompetanse se t3	fullført kompetanse se t4	fullført kompetanse se t5
Tiltak # 1. desil	0.352*** (0.0146)	-0.000 (0.0107)	0.004 (0.0113)	-0.003 (0.0110)	-0.004 (0.0123)	-0.002 (0.0144)	-0.001 (0.0061)	-0.006 (0.0102)	-0.014 (0.0166)	0.001 (0.0058)	-0.004 (0.0100)	-0.010 (0.0162)
Tiltak # 2. desil	0.313*** (0.0229)	-0.012 (0.0101)	-0.010 (0.0102)	-0.023 (0.0122)	-0.011 (0.0116)	-0.009 (0.0114)	-0.010 (0.0100)	-0.014 (0.0131)	0.013 (0.0193)	-0.009 (0.0099)	-0.015 (0.0131)	0.010 (0.0196)
Tiltak # 3. desil	0.144*** (0.0198)	-0.009 (0.0083)	-0.010 (0.0081)	-0.000 (0.0115)	-0.005 (0.0103)	-0.009 (0.0102)	0.002 (0.0129)	0.004 (0.0128)	0.021 (0.0146)	0.008 (0.0128)	0.009 (0.0129)	0.029 (0.0150)
Tiltak # 4. desil	0.064*** (0.0120)	-0.010 (0.0078)	-0.012 (0.0073)	-0.004 (0.0106)	-0.001 (0.0098)	-0.003 (0.0090)	-0.014 (0.0146)	-0.007 (0.0118)	-0.008 (0.0160)	-0.014 (0.0143)	-0.003 (0.0118)	-0.003 (0.0158)
Tiltak # 5.-10. desil	0.010*** (0.0028)	-0.001 (0.0032)	-0.001 (0.0031)	0.002 (0.0043)	0.000 (0.0041)	0.001 (0.0042)	-0.002 (0.0056)	-0.000 (0.0043)	-0.001 (0.0049)	-0.001 (0.0056)	0.002 (0.0044)	0.001 (0.0050)
Obs	373745	373745	373745	373745	373745	315467	373745	315467	256266	373745	315467	256266
y-snitt	0.0327	0.846	0.852	0.730	0.779	0.785	0.517	0.659	0.724	0.505	0.648	0.716
pre-trend	.	0.719	0.534	0.644	0.825	0.921	0.016	0.228	0.836	0.007	0.065	0.415

¹ Robuste standardfeil kløstret på kommunenivå i parentes. Stjerner angir statistisk signifikans: * p<0,05; ** p<0,01; *** p<0,001.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Heller ikke for gruppa med svakest resultater fra første termin ser vi en økning i gjennomstrømningsmålene: Hvis vi igjen tar utgangspunkt i et 95 prosent-konfidensintervall, ser vi ingen tydelig effekt på fullført kompetanse innen tre år, men andelen med kompetanse innen tre år kan ha økt eller minsket inntil omtrent 1,2 prosentpoeng. Intervallet for fullført kompetanse innen fem år er fra -4,1 til 2,2 prosentpoeng. Presisjonen er lavere i sistnevnte utfall blant annet fordi vi må basere oss på mindre data. Heller ikke for de andre utfallsvariablene finner vi tegn på effekter av intensivopplæringen, og vi er i stand til å utelukke forholdsvis små effekter.

Som i Huitfeldt m.fl. (2016) har vi også undersøkt om det er ulike effekter for elever med ulike bakgrunn. Eksempler på bakgrunnsvariabel kan være kjønn, foreldres utdanningsnivå, bosted, og om eleven selv er innvandrere, eller har foreldre med innvandrerbakgrunn. Vi har også studert grupper av skoler med forskjellige kjennetegn. Vi finner heller ikke for disse undergruppene konsistente forskjeller mellom elever ved skoler med og uten intensivopplæring. Oppsummert finner vi ingen indikasjoner på at intensivopplæringen har hatt effekter på de utfallsmålene vi har studert.

Sammenligninger innen Stavanger-skoler

I Huitfeldt m.fl. (2016) beskrev vi hvordan vi kan estimere effekter av intensivopplæringen ved å sammenlikne utfall innad i Stavanger-skoler. I en «regression discontinuity»-metode sammenlikner vi elever som befinner seg *like under* karaktergrensen med elever som befinner seg *like over* karaktergrensen. Innenfor gruppen av elever nær grensen for deltakelse antar vi det er tilfeldig om en elev kommer så vidt over eller under grensen. Elevene like under tilbys intensivopplæring, mens elevene over tilbys ikke. I Stavanger finner vi, som eneste kommune, at det faktisk er en stor forskjell i deltagelse rundt en slik grense, jf. diskusjon om utvelgelse av elever i tidligere rapporter. Bortsett fra deltagelse i intensivopplæringen er elevene på begge sider av denne karaktergrensen forventet å være like. De elevene som befinner seg like over karaktergrensen (og ikke får tilbud om intensivopplæring) fungerer derfor som en sammenligningsgruppe for de elevene som befinner seg like under karaktergrensen (og som får tilbud om intensivopplæring). Elevene over karaktergrensen gir oss et godt anslag på resultatene elevene under grensen ville oppnådd i fravær av intensivopplæring.

I forrige rapport beskrev vi også hvordan vi utelater observasjoner veldig tett på karaktergrensen for deltagelse for å unngå feilklassifisering («donut»), og forklarte avveiningen man står overfor ved valg av båndbredde (valg av antall observasjoner

på hver side av karaktergrensen – cutoffet – for deltakelse).¹¹ RD-spesifikasjonen vi brukte da ga ingen signifikante effekter på noen utfall. Fordi vi ville ta høyde for at vi potensielt sammenliknet elever som var for forskjellige i RD-analysen, introduserte vi i tillegg en alternativ estimeringsstrategi der vi kombinerte RD med DiD (se f.eks. Leuven m. fl., 2007; Carneiro m. fl., 2015). I denne metoden utnytter vi en alternativ sammenligningsgruppe med svakt presenterende elever som ikke deltok i intensivopplæringen. Vi beskrev to slike grupper: Avgangselever i Stavanger i 2010 og avgangselever fra 2010 og 2011 i Bergen-skoler som ikke deltok i intensivopplæringen på det aktuelle tidspunktet. For Bergen bruker vi bare elever fra 2010 og 2011-kullene, og bare i den grad skolene deres ikke deltar i Ny GIV (dvs. vi bruker ikke 2011-kullet fra fase 1-skoler; et stort flertall av Bergen-elevene er i fase 2-skoler).

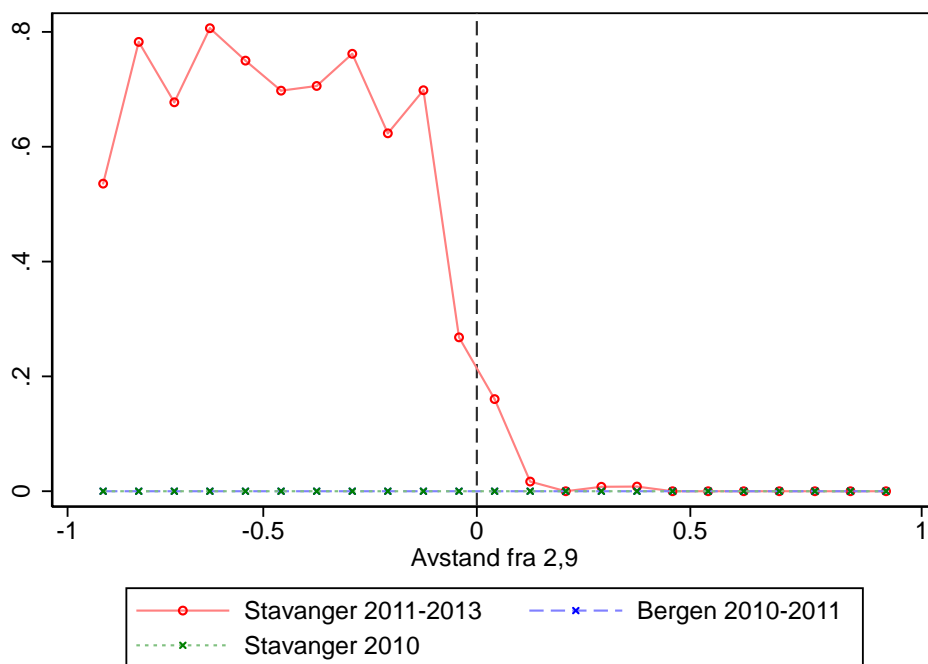
I forrige rapport fant vi tendenser til effekter i Stavanger-skoler når vi brukte RD-DiD-tilnærmingen. Vi fant da at tidlig gjennomstrømning (fullført vg1 t1 og t2) blant Stavanger-elever i målgruppen var omtrent 9 prosentpoeng høyere enn blant nesten like elever som ikke er i målgruppen. Uten tilgang på mer data, kunne vi imidlertid ikke si noe om det var tegn til effekter på karakterer eller senere gjennomstrømning. I årets rapport har vi tilgang til to år mer med data. Vi har dermed mulighet til å fokusere på fullført kompetanse innen normert tid for alle kull, samt fullføring innen fem (fire) år for kull opp til 2010/2011 (2011/2012).

I Figur 2.4 skisserer vi hvilke elever som er omfavnet av intensivopplæringen. Røde punkter viser andelen elever i intensivopplæring for Stavanger-skoler som har implementert intensivopplæring. Grønne og blå punkter viser to ulike kontrollgrupper. Grønne punkter viser utfallet for Stavanger-skoler fra år før implementeringen; blå punkter viser utfallet for Bergen. Hvert punkt i figuren representerer gjennomsnittlig resultat for en gruppe elever med 1. terminkarakter innenfor et intervall på 1/12 karakterpoeng. X-aksen illustrerer altså snittkarakter til 1. termin i 10. klasse, målt som avstand til 2,9. De to punktene på hver side av cutoffet er grunnen til at vi i forrige runde introduserte donuten. For elever med snittkarakter like over eller under 2,9 til 1. termin er det en viss sjans for at de deltar i intensivopplæring, mye større enn for elever med litt høyere snittkarakter, men mye lavere enn for elever med litt lavere snittkarakter. I analysene i 2016-rapporten utelot vi derfor observasjoner innenfor 0.1 karakterpoeng på hver side av cutoffet (2,9-3,1).

Figur 2.5 viser andel elever i intensivopplæring kun basert på elever som vi kan studere fem år etter fullføring av grunnskolen, dvs. elever som fullførte grunnskolen i 2011. Også her ser vi at tilordningen til intensivopplæringen ikke følger det vi ville forventet om kun de ti prosent svakestpresterende elevene deltok. Som vi beskrev for Figur 2.4, er det derfor relevant å se bort fra observasjoner tett opp til cutoffet når vi går videre for å studere om gjennomstrømning og fullføring er signifikant forskjellig på hver side av tilordningsgrensen.

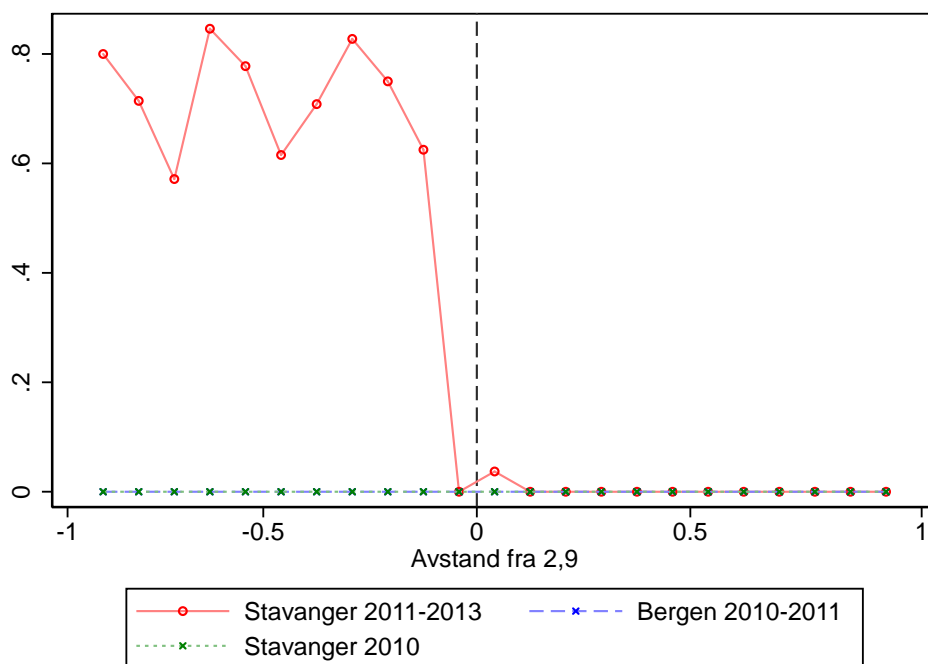
¹¹ Ved valg av båndbredde står vi overfor en avveining mellom presisjon og skjevhet. Større båndbredde gir mer presise estimater fordi et større antall observasjoner kan brukes i estimeringen. Dette gir oss høyere presisjon. Samtidig vil større båndbredde gjøre estimatet mindre troverdig, fordi vi sammenlikner observasjoner som er lenger unna terskelverdien for karaktergrensen, og dermed mer ulike (større skjevhet).

Figur 2.4 Andel elever som deltar i intensivopplæring, Stavanger og kontrollgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.5 Andel elever som deltar i intensivopplæring, Stavanger og kontrollgrupper, bare elever som fullfører grunnskole 2011 eller tidligere

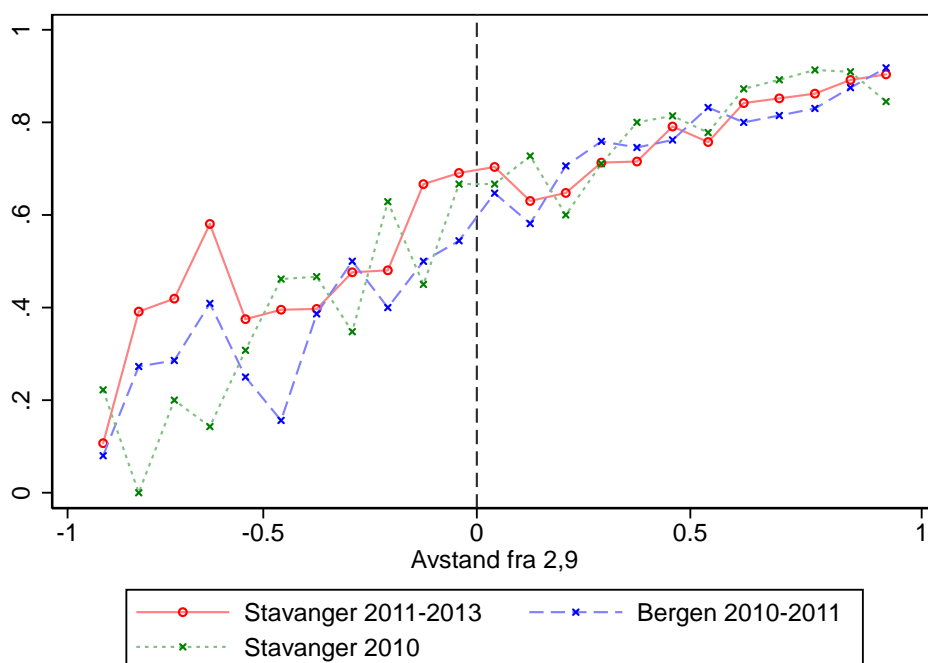
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I Figur 2.6 og 2.7 tar vi en ny titt på utfallene der vi tidligere fant tendenser til effekter. Figur 2.6 viser fullført Vg1 innen to år, og her har vi data for et kull til sammenliknet med forrige rapport; Figur 2.7 viser fullføring av Vg2 innen tre år, og også for dette utfallet har vi nå mer data. Intensivelever i Stavanger er markert i rødt; kontrollgruppen i Stavanger i grønt, og kontrollgruppa fra Bergen i blått. Andel elever med fullført Vg1/Vg2 er jevnt over økende i standpunkt karakterer, selv om det er en del avvik fra denne trenden. Avvik fra trenden impliserer

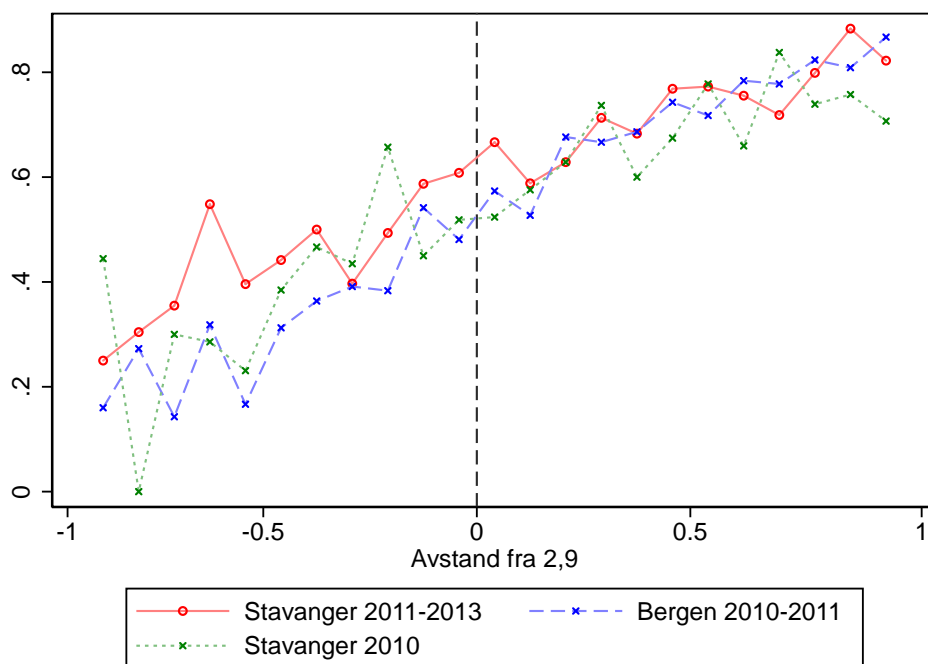
forskjeller i fullføring som ikke kan forklares med forskjeller i karakterer fra første termin, og gir oss mer usikkerhet i estimatene. Slike forskjeller er forventet, fordi vi regner gjennomsnitt for relativt få elever per punkt, særlig for de laveste karakterverdiene.

Den ujevne økningen i andelen som fullfører med økende karakter fra første termin gjør RD-strategien mer krevende, fordi det er vanskelig å presist anslå hvilken fullføring vi forventer like over og under cutoffet. Dersom vi ikke lykkes med å fange opp den underliggende sammenhengen mellom karakter til første termin og fullføring, kan vi heller ikke i fravær av intensivopplæringen forvente at resultatet er likt på begge sider av cutoffet. Det betyr at vi vil kunne feilvurdere effekten av intensivopplæring. Kontrollgruppene er introdusert nettopp i et forsøk på å representere denne kontrafaktiske trenden: Disse gir et direkte, om enn upresist, bilde på sammenhengen mellom karakter til første termin og fullføring i fravær av intensivopplæringen.

Figur 2.6 Andel elever som fullfører Vg1 innen 2 år, Stavanger og kontrollgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.7 Andel elever som fullfører Vg2 innen 3 år, Stavanger og kontrollgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

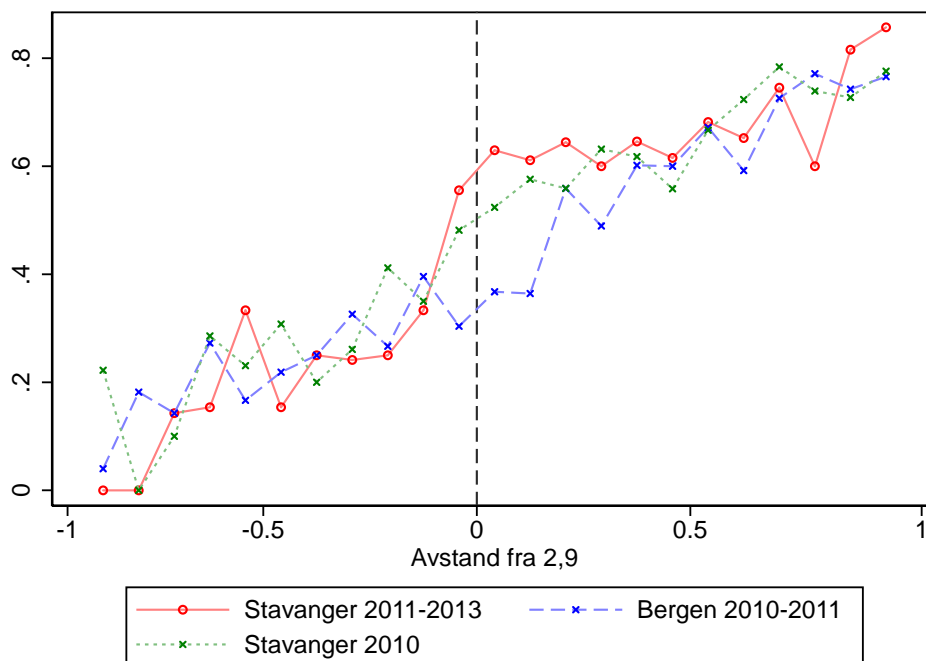
Figur 2.6 og 2.7 viser de samme tendensene som vi beskrev i Huitfeldt m. fl. (2016): På venstre side av cutoffet, altså blant elever som har karakterer i målgruppen til intensivopplæring, er andelen fullføring noe høyere i Stavanger med intensivopplæring sammenliknet med begge kontrollgruppene, men særlig sammenliknet med Bergensgruppa. På høyre side av cutoffet, som består av elever som ikke kvalifiserer for intensivopplæring, ser vi ikke samme forskjell i fullføring av Vg1 eller Vg2 mellom intensivskoler og kontrollgruppene. Forskjellene mellom Stavanger-elever med intensivopplæring og kontrollelever med samme snittkarakterer varierer noe med verdien på snitt 1. termin, men særlig sammenliknet med Bergen er det forskjeller både for elever med relativt lav og relativt høy snittkarakter. Dette forklarer hvorfor vi i forrige rapport mente det kunne være tendenser til effekter av Overgangsprosjektet på tidlige gjennomstrømningsmål.

I denne analysen konkluderer vi med at disse effektene trolig skyldes tilfeldigheter. En viktig grunn til dette er at variasjonen i andel som fullfører for gitt karakter fra første termin er såpass stor at det er vanskelig å vite om høyere karakterer blant elever i intensivopplæring skyldes en reell effekt eller tilfeldige forskjeller. Videre er det rimelig å forvente at vi ville finne positive effekter også på senere gjennomstrømning- og fullføringsmål, dersom intensivopplæring faktisk øker fullføring av Vg1 og Vg2. Nå som vi har mulighet til å studere flere mål på gjennomstrømning og fullføring kan vi konkludere med at vi ikke finner slike effekter.

I Figur 2.8 studerer vi utfallet fullført kompetanse innen fem år. Intensivelever i Stavanger er markert i rødt; kontrollgruppen i Stavanger i grønt, og kontrollgruppa fra Bergen i blått. Igjen ser vi at andel elever med fullført kompetanse innen fem år øker ujevnt med økende karakter til første termin i alle grupper. For Bergen (blå) ser vi imidlertid at utfallet er noe lavere rett rundt cutoffet sammenliknet med hva vi ville forventet ved en jevn økning. Disse observasjonene ville ikke inngått i et RD-estimat tilsvarende 2016-analysene våre om vi ser bort fra observasjoner nær grensen for deltagelse («donuten»), men man kan likevel spørre seg om dette er

indikasjoner på at kontrollgruppen ikke er tilstrekkelig for å representere de kontrafaktiske trendene. I det hele tatt ser vi at det er betydelige svingninger i utfallet langs hele karakterskalaen for både elever i intensivopplæring i Stavanger (rød) og for begge kontrollgruppene. Disse svingningene gjør oss varsomme med å trekke klare konklusjoner.

Figur 2.8 Andel elever som oppnår kompetanse innen 5 år, Stavanger og kontrollgrupper

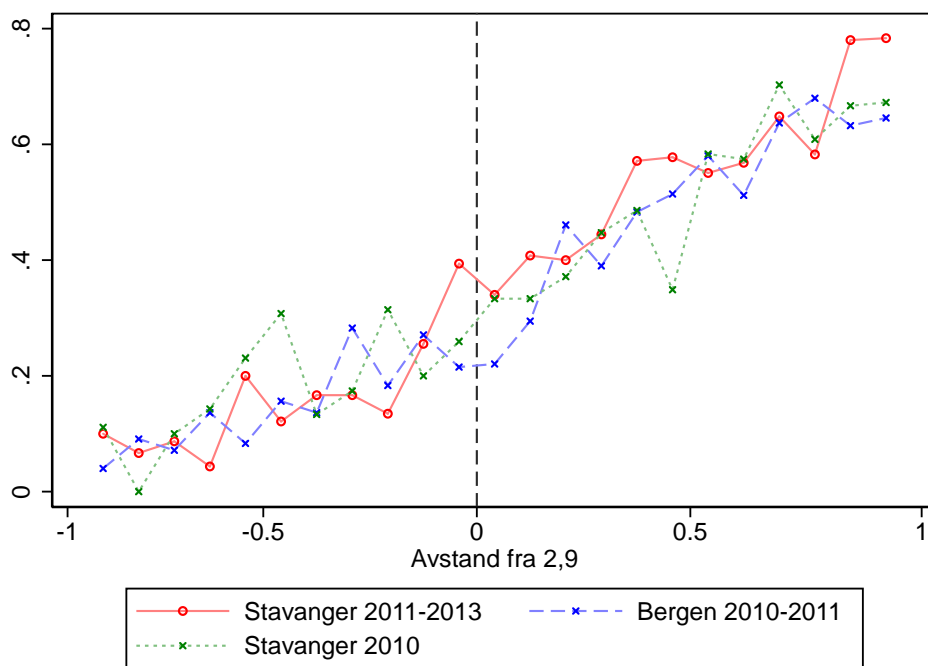

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Videre ser vi ingen tendenser til at Stavangerelever som deltar i intensivopplæringen i høyere grad oppnår kompetanse enn nesten tilsvarende samtidige Stavangerelever over cutoffet, eller enn tilsvarende elevene i kontrollgruppene. Dette gjelder særlig når vi ser bort fra gruppen med karakter rett under 2,9, som vi i figur 2.5 så at uansett ikke deltar i intensivopplæringen for det aktuelle elevkullet.

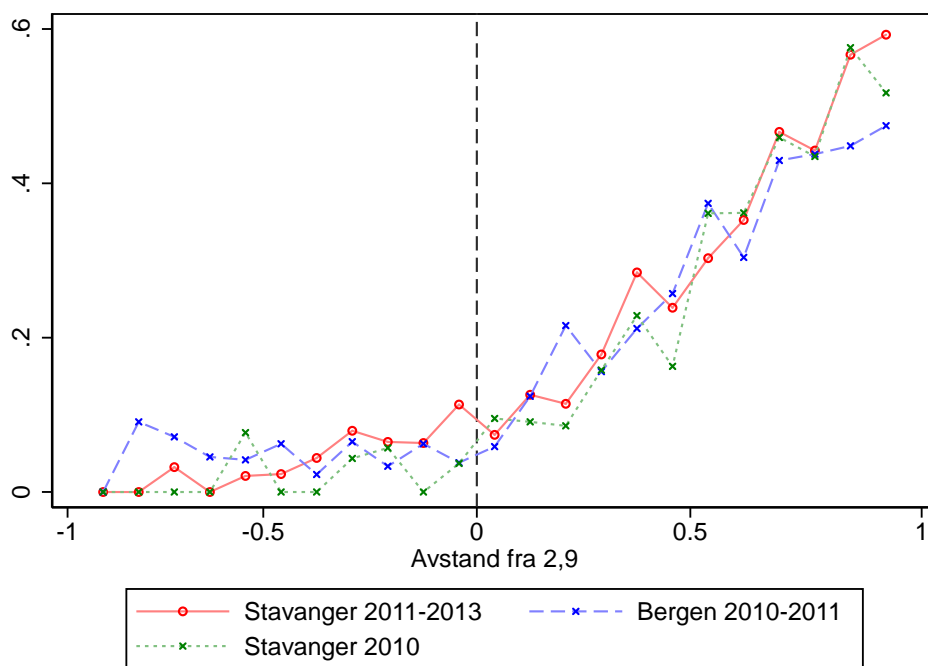
I den grad avviket fra forventet fullføring for Stavangerelevene kan tilskrives Overgangsprosjektet, ser det ut til at det er elever som er til høyre for cutoffet – og dermed ikke deltar i intensivopplæringen – som i større grad oppnår kompetanse, fremfor målgruppa på venstre side av cutoffen – som i stor grad deltar intensivopplæringen. Dette kunne skyldes at svake elever som akkurat ikke får tilbud om intensivopplæring gjør det bedre når enda svakere elever tas ut av klasserommet. Likevel mener vi at denne historien virker usannsynlig: Vi ser ikke tilsvarende mønster når vi studerer samme utfall tidligere år (fullført kompetanse innen 4 år (figur 2.9), og fullført kompetanse innen 3 år (figur 2.10)).

Figur 2.9 Andel elever som oppnår kompetanse innen 4 år, Stavanger og kontrollgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.10 Andel elever som oppnår kompetanse innen 3 år, Stavanger og kontrollgrupper

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Oppsummert, vår vurdering er at det er for mye usikkerhet i estimatene til å konkludere med at intensivopplæringen har effekter på de utfallene vi har studert. Fordi ulike modellspesifikasjoner (RD og varianter av RD-DiD) gir til dels svært ulike resultater, kommer presenterer vi ikke punktestimater og usikkerhet for hvert utfall. Samtidig mener vi at figurene vi har presentert og forklart gir et godt bilde av utfordringene ved å måle effekter av Overgangsprosjektet.

2.4. Oppsummering

I tråd med de tidligere effektevalueringene av Overgangsprosjektet finner vi ingen tegn til effekter av intensivopplæringen på nasjonalt nivå, og vi er i stand til å utelukke forholdsvis små effekter. Eksempelvis har fullført kompetanse innen tre år en estimert effekt på 0,2 prosentpoeng, med tilhørende 95 prosent-konfidensintervall på -0,8 til 1,2 prosentpoeng. Heller ikke for andre gjennomstrømning- og utfallsmål finner vi tegn til effekter.

En utfordring med analysene av nasjonale snitteffekter er at bare en begrenset del av elevene deltar i tiltaket, og at disse er valgt ut på en uklar måte. Derfor er det vanskelig å utelukke effekter på målgruppen. Vi finner imidlertid heller ingen tegn til effekter når vi ser på grupper med forskjellige resultater til første termin, og dermed forskjellig sannsynlighet for å delta i intensivopplæringen. Disse resultatene er mindre presise enn snittresultatene for alle elever, slik at vi langt på vei kan utelukke effekter på målgruppen større enn 2-5 prosentpoeng for forskjellig mål på gjennomstrømning og fullføring.

Vi har videre undersøkt om det er ulike effekter for elever med ulik bakgrunn. Eksempler på bakgrunnsvariabel kan være kjønn, foreldres utdanningsnivå, bosted, og om eleven selv er innvandrers eller har foreldre som er innvandrere. Vi finner heller ikke for disse undergruppene konsistente forskjeller mellom elever ved skoler med og uten intensivopplæring. Oppsummert finner vi ingen indikasjoner på at Overgangsprosjektet har hatt effekter på de utfallsmålene vi har studert.

Vi har videre valgt å fokusere på Stavangerskoler fordi disse skolene i stor grad fulgte oppfordringen om at kun de 10 prosent svakeste elevene skal få tilbud om intensivopplæring. Siden dette gjør at vi kan identifisere karaktergrensen for deltakelse i intensivopplæringen, får vi muligheten til å sammenlikne elever som er akkurat for sterke til å få tilbud om intensivopplæring, med elever som er akkurat innenfor målgruppen for intensivopplæring. Til tross for tilordningspraksisen har det vist seg å være vanskelig å estimere presise resultater av intensivopplæringen. Det er til dels svært få elever rundt karaktergrensen for deltakelse, og vi sliter med støy og usikkerhet i dataene. Fordi ulike modellspesifikasjoner (RD og varianter av RD-DiD) gir til dels svært ulike resultater, har vi kommet frem til at vi ikke vil presentere punktestimater og usikkerhet for hvert utfall. Samtidig mener vi at resultatene vi har presentert samlet sett gir gode indikasjoner på at Overgangsprosjektet har hatt ingen eller i best fall svært begrensede effekter på gjennomstrømning og fullføring av videregående opplæring.

Baserer vi oss på lærernes, elevenes og skoleledernes egne vurderinger og erfaringer, skulle vi forvente å se positiv effekter av tiltaket. De er generelt enige om at tiltaket har fungert godt. Lærerne mener at elevene har blitt mer motiverte og presterer bedre i fagene/ferdighetene de får intensivundervisning. Flere elever forteller i intervjuer at de opplever å ha gått opp i karakterer. På tross av dette finner vi ingen tegn til at intensivundervisningen har hatt effekter på elevenes resultater og gjennomføring.

Det kan være flere mulige grunner til manglende effekt av Overgangsprosjektet. I tidligere rapporter diskuterer vi flere mulige forklaringer, det kan for eksempel hende at tiltaket settes inn for sent og/eller at tiltaket er for begrenset når det gjelder omfang, varighet eller ressursinnsats.

De praktiske utfordringene vi har pekt på i denne rapporten kan også ha hatt betydning for at vi ikke finner resultater som forventet av tiltaket, særlig for resultatene fra den første perioden med intensivundervisning. En annen forklaring på at vi ikke finner effekter kan være at undervisningen i tiltaksperioden ikke ble

gjennomført slik den i utgangspunktet er tenkt. Det kan også være tilfelle at tiltaket slik det ble designet rett og slett ikke fungerer slik man håpte. Selv om vi ikke kan konkludere på hvorfor Overgangsprosjektet ikke hadde effekter, finnes det nyttig lærdom vi kan ta med oss. Gjennom en rekke evalueringer har lærerne pekt på ulike praktiske utfordringer med Overgangsprosjektet som er relevante for planlegging av lignende prosjekter fremover.

Videre avdekker denne evalueringen at det ikke behøver å være samsvar mellom inntrykk og erfaringer fra involverte elever og lærere og effektene av tiltaket. Dette tyder på at deltakernes opplevelse av effekt gir et dårlig mål på faktisk effekt, som påpekt i Huitfeldt m.fl. (2016). Dette understreker behovet av å gjennomføre grundige effektevalueringer av denne typen prosjekter, også fremover. En forutsetning for at denne typen prosjekter skal ha nytte for fremtidig politikkutvikling og implementering er at tiltak utformes og implementeres slik at det er mulig å gjennomføre effektevalueringer på en troverdig måte. Det er bare slik vi kan lære hva som virker.

3. Gjennomføring av videregående opplæring

Som nevnt innledningsvis, har andelen som fullfører VGO økt de siste årene, selv om vi, som vist i forrige kapittel, ikke finner effekter av Overgangsprosjektet. I dette kapitlet diskuterer vi fullføring av VGO mer generelt. Vi starter med å se nærmere på hva det vil si å ikke fullføre (og bestå) - kan vi si noe om hvilken kompetanse elevene som ikke fullfører har oppnådd? Deretter ser vi på utviklingen i fullføring over tid, og forskjellige forhold som kan forklare denne.

Til slutt ser vi på forskjeller i andelen som fullfører, samt utviklingen i andelen mellom fylker. Fylkene er skoleeiere i VGO, og dermed ansvarlige for mange lokale tiltak mot frafall. Analysene har likhetspunkter med skolebidragsindikatorer (Steffensen m.fl., 2017; Markussen m.fl., 2017; Falch m.fl., 2016), og kan gi et utgangspunkt for å vurdere om noen fylker har hatt en spesielt god utvikling. Vi vil imidlertid understreke at våre analyser ikke gir svar på hvilke fylker som har bidratt mest eller minst, og heller ikke gjør oss i stand til å konkludere om hvilke tiltak som har virket godt eller dårlig mot frafall. Å undersøke forskjellene mellom fylker i gjennomførte tiltak og oppnådde resultater kan imidlertid være et skritt i jakten på effektive tiltak.

3.1. Gjennomføring og frafall i VGO

Fra gjennomføringsstatistikken vet vi at 73 prosent av elevene som startet i VGO i 2011 fullførte og besto innen fem år.¹² 58 prosent fullførte på normert tid, ytterligere 15 prosent på mer enn normert tid. Det var imidlertid bare 13 prosent som sluttet underveis i studieløpet. I tillegg var det 2 prosent som oppnådde grunnkompetanse (men ikke yrkes- eller studiekompetanse), 6 prosent som fortsatt var i VGO etter fem år og 6 prosent som fullførte VGO, men uten bestått.¹³ Det er altså betydelig variasjon i faktisk gjennomføring og oppnådd kompetanse også blant elevene som ikke fullfører og består VGO.

Her går vi nærmere inn på gjennomføringstallene for avgangselever fra grunnskolen våren 2010, som er det siste elevkull som ikke deltok i Overgangsprosjektet. I dette kullet er det 28 prosent som ikke har fullført videregående utdanningen innen 5 år. Vi vil primært se på hvordan disse har beveget seg gjennom det videregående opplæringssystemet. Merk at dette er en litt annen avgrensning av elevpopulasjonen enn gjennomføringsstatistikken (som tar utgangspunkt i nye elever i VGO, ikke elevene som fullfører grunnskolen). Ettersom mer enn 98 prosent av grunnskoleelevene starter direkte i VGO (og ettersom disse utgjør et overveldende flertall av nye VG-elever) gir dette imidlertid bare små forskjeller. Ved å se på utdanningskarrieren til elevene som ikke fullfører og består VGO kan det bli tydeligere hvor mye av skoleløpet disse elevene har gjennomført, samt om det finnes spesielle utfordringer på enkelte stadier av opplæringsløpet som hindrer elevene i å gjennomføre.

Oppnådd kompetanse etter fem år

Vi begynner med å se nærmere på hvilken kompetanse elevene har oppnådd en gitt tid etter fullført grunnskole.¹⁴ Tabell 3.1 viser oppnådd kompetanse innen fem år etter fullført grunnskole for 2010-kullet, etter hvorvidt de først er registrert oppmeldt på studiespesialisering eller yrkesfag, samt for hele elevkullet sett under

¹² <https://www.ssb.no/vgogjen>

¹³ <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/gjennomforing-i-videregaende-okersaerlig-i-finnmark>

¹⁴ I den videre analysen vil vi fokusere på skoleår. Oppmeldte elever telles i oktober. Når vi sier ett år etter fullført grunnskole mener vi i påfølgende skoleår, dvs. 2010-11 for elever som fullfører grunnskolen våren 2010, selv om fullføring av grunnskole og oppmeldt i VGO er registrert i samme kalenderår.

ett.¹⁵ I første rad i siste kolonne, ser vi at 28 prosent av dette elevkullet ikke har fullført videregående opplæring innen 5 år etter at de er oppmeldt. Fra de to første kolonnene ser vi at omtrent like mange elever startet på yrkesfag og studiespesialisering, henholdsvis 49 og 51 prosent. Blant elevene som startet på studiespesialisering har 83 prosent oppnådd studiekompetanse, 1 prosent yrkeskompetanse, og 16 prosent ingen kompetanse innen fem år. Blant elevene som startet på yrkesfag, oppnådde bare 32 prosent yrkeskompetanse, mens at 27 prosent oppnådde studiekompetanse. 41 prosent har ikke oppnådd noen kompetanse i det hele tatt innen 5 år. Oppsummert, elevene som starter på studiespesialiserende oppnår i svært stor grad oppnår studiekompetanse, blant yrkesfagelevne er det både stor overgang til studiekompetanse og en høy andel som ikke fullfører og består.

Tabell 3.1 Andel med forskjellig oppnådd kompetanse 5 år etter fullført grunnskole, totalt og etter oppmeldt studieretning første år etter grunnskolen. Avgangselever grunnskolen 2010. Prosent

Oppnådd kompetanse	Først oppmeldt		Total
	Yrkesfag	Studiespes.	
Ingen kompetanse	41	16	28
Studiekompetanse	27	83	56
Yrkeskompetanse	32	1	16
Total (antall elever)	30573	32050	62623

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I tabell 3.2 og 3.3 ser vi nærmere på når elevene som starter på henholdsvis yrkesfag og studiespesialisering oppnår kompetanse. Elever oppmeldt på studiespesialisering (tabell 3.3) oppnår i svært stor grad (89 prosent) kompetanse etter tre år, dvs. til normert tid. Det samme gjelder elever som starter på yrkesfag (tabell 3.2), og oppnår studiekompetanse. Av disse oppnår 78 prosent studiekompetanse etter tre år. Elever som oppnår yrkeskompetanse gjør i hovedsak dette etter fire år, som vil være normert tid for de fleste studieretningene, men det er også 31 prosent som oppnår kompetanse det femte året. Totalt sett oppnår elever som starter på yrkesfag kompetanse senere enn hva som er tilfellet for de elevene som starter på studiekompetanse.

Tabell 3.2 Tidspunkt for oppnådd kompetanse etter type kompetanse og totalt. Avgangselever grunnskolen 2010, elever først oppmeldt yrkesfag. Kompetanse 3-5 år etter fullført grunnskole. Prosent

Andel oppnådd kompetanse etter	Oppnådd kompetanse			Total
	Ingen	Studie	Yrke	
3 år		78	7	23
4 år		15	62	24
5 år		7	31	53
Total (antall elever)	12 513	8 226	9 834	30 573

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.3 Tidspunkt for oppnådd kompetanse etter type kompetanse og totalt. Avgangselever grunnskolen 2010, elever først oppmeldt studiespesialisering. Kompetanse 3-5 år etter fullført grunnskole. Prosent

Andel oppnådd kompetanse etter	Oppnådd kompetanse			Total
	Ingen	Studie	Yrke	
3 år		89	0	74
4 år		8	21	6
5 år		3	79	20
Total (antall elever)	5 237	26 599	214	32 050

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

¹⁵ Noen elever oppnår både studie- og yrkeskompetanse. For disse fokuserer vi på den kompetansen de først oppnår.

I fortsettelsen vil vi fokusere på de 28 prosent av elevene som ikke har fullført og bestått videregående utdanning innen 5 år og undersøke i mer detalj hvordan disse har beveget seg gjennom det videregående opplæringssystemet.

Nivå registrert oppmeldt

Vi starter med å se på hvilke nivåer (kurstrinn, dvs. Vg1, Vg2, Vg3/lære) elevene har vært registrert på i videregående opplæring i perioden 1-5 år etter de gikk ut av ungdomsskolen. I tabell 3.4 ser vi studiespesialisering og yrkesfag under ett og viser hvilken andel av de elevene fra 2010-kullet som ikke har fullført og bestått som etter en gitt tid er registrert på de ulike nivåene i videregående opplæring.

Tabell 3.4 Andel registrert oppmeldt på gitt nivå, etter tid siden fullført grunnskole (1-5 år), samt fordeling på høyeste nivå oppmeldt i perioden. Avgangselever grunnskolen 2010 som ikke har fullført og bestått innen fem år. Prosent

Nivå oppmeldt	År etter fullført grunnskole					Høyeste nivå oppmeldt totalt
	1	2	3	4	5	
Vg1	91	23	12	5	3	14
Vg2	2	63	19	9	4	29
Vg3/lære	0	2	35	17	13	57
Ikke registrert	7	12	34	69	80	0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

For sammenligning finnes en tilsvarende tabell for de av elevene i dette kullet som har fullført og bestått innen 5 år i vedlegg A. Kolonnen lengst til høyre viser andeler av elever som har de ulike nivåene som sitt høyeste registrerte nivå etter fem år. Vi ser at det, selv blant elevene som ikke har fullført innen fem år, er svært få elever som aldri er registrert i videregående skole i løpet av fem år etter de er ferdige på ungdomsskolen. 91 prosent av elevene som ikke har fullført innen fem år er oppmeldt på Vg1 året etter fullføring av grunnskolen, ytterligere 2 prosent er registrert oppmeldt på Vg2. Det er altså ikke vesentlig frafall i overgangen mellom grunnskole og VGO.

Elevene som ikke fullfører innen fem år har imidlertid langsommere videre progresjon enn elevene som fullfører. 63 prosent av elevene som ikke fullfører er registrert på Vg2 to år etter fullført grunnskole, blant de som fullfører er denne andelen 94 prosent. 23 prosent av elevene som ikke fullfører er registrert på Vg1, og 12 er ikke registrert i VGO. Det er altså allerede i overgangen mellom Vg1 og Vg2 noen forskjeller i gjennomstrømning mellom elevene som ikke fullfører seg fra de som fullfører.

Forskjellen forsterkes i år tre, der bare 35 prosent av elevene som ikke fullfører er registrert i Vg3 eller lære, mot 76 blant de som fullfører. Dette er imidlertid i stor grad et uttrykk for forsinket heller enn manglende gjennomstrømning. En betydelig andel av elevene er oppmeldt i Vg1, Vg2 og Vg3/lære ett eller to år etter normert progresjon, og 57 prosent av elevene som ikke fullfører innen fem år har vært oppmeldt på Vg3/lære. Bare 14 prosent av elevene som ikke fullfører har aldri vært oppmeldt på Vg2 eller Vg3/lære.

Vi har også sett på disse tallene separat for elevene som begynte på henholdsvis yrkesfag og studiespesialiserende høsten 2010, og ikke har fullført innen fem år. Tallene er ikke helt tilsvarende tabell 3.4, ettersom vi her utelater elever som ikke er registrert oppmeldt verken på yrkesfag eller studiespesialisering på Vg1. Tilsvarende tabeller for elevene som har fullført innen fem år finnes i vedlegg A.

Tabell 3.5 Andel registrert oppmeldt på gitt nivå, etter tid siden fullført grunnskole (1-5 år), samt fordeling på høyeste nivå oppmeldt i perioden. Avgangselever grunnskolen 2010 først oppmeldt yrkesfag som ikke har fullført og bestått innen fem år. Prosent

Nivå oppmeldt	År etter fullført grunnskole					Høyeste nivå oppmeldt totalt
	1	2	3	4	5	
Vg1	95	22	11	5	2	13
Vg2	2	64	21	10	4	35
Vg3/lære	0	2	27	17	15	52
Ikke registrert	3	12	41	68	79	0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.6 Andel registrert oppmeldt på gitt nivå, etter tid siden fullført grunnskole (1-5 år), samt fordeling på høyeste nivå oppmeldt i perioden. Avgangselever grunnskolen 2010 først oppmeldt studiespesialisering som ikke har fullført og bestått innen fem år. Prosent

Nivå oppmeldt	År etter fullført grunnskole					Høyeste nivå oppmeldt totalt
	1	2	3	4	5	
Vg1	96	19	10	4	3	11
Vg2	2	70	14	6	2	16
Vg3/lære	0	2	60	16	8	73
Ikke registrert	2	9	16	74	87	0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Både på yrkesfag og studiespesialisering har et flertall av elevene som ikke har fullført vært oppmeldt på Vg3 eller i lære, riktignok et knapt flertall på yrkesfag, og under 14 prosent har Vg1 som høyeste nivå. Vi ser imidlertid at det er mer forsinket gjennomstrømmning på yrkesfag enn studiespesialisering. En lavere andel er oppmeldt på Vg2 og Vg3/lære til normert tid, og en høyere andel er oppmeldt etter normert tid. Særlig på Vg3/lære er det en klar forskjell. Bare 27 prosent av elevene som starter på yrkesfag er registrert på Vg3/lære etter tre år. Samtidig er 42 prosent ikke registrert i VGO, og 32 prosent fortsatt på Vg1 eller Vg2 etter tre år. Over 20 prosent er fortsatt i VGO etter fem år. Vi ser et lignende mønster for elever som har fullført VGO innen fem år i vedlegg A.

Elevene på studiespesialisering som fullfører ser ut til å i stor grad fullføre på normert tid, 90 prosent er ikke oppmeldt etter fire år. Yrkesfagelevne som fullfører gjør i større grad dette forsinket, 26 prosent er oppmeldt det femte året etter fullført grunnskole.

Nivå registrert fullført

I de tre forgående tabellene så vi på oppmelding (til Vg1, Vg2 og Vg3/lære) blant elever som ikke fullfører og består innen 5 år. Noen elever vil ikke fullføre alle trinn de er oppmeldt på. Elever kan også stryke i enkeltfag og likevel gå videre til neste trinn, det vil derfor kunne være noen elever som ikke har fullført alle lavere trinn (f.eks. vil noen elever oppmeldt på Vg2 ikke ha fullført og bestått Vg1, og dermed måtte ta opp fag for å kunne oppnå kompetanse). I dette avsnittet ser vi nærmere på hvilke trinn elevene som ikke har fullført og bestått faktisk har fullført. Disse tallene er gjengitt i tabell 3.7. Mens tallene for nivå oppmeldt sier noe om hvor langt elevene har fulgt opplæringen, sier tall for nivåer fullført mer om oppnådd kompetanse underveis.

I tabell 3.7 er elevene først inndelt etter deres høyeste oppmeldte nivå i løpet av de fem årene etter ungdomsskolen (i kolonner). Deretter (for hver kolonne) har vi for hver av disse elevgruppene sett på hvilket nivå som er det høyeste de har fullført. Kolonnen lengst til høyre viser høyeste nivå fullført totalt blant alle elevene fra 2010-kullet som ikke har fullført og bestått VGO innen fem år.

Tabell 3.7 Andel fullført gitt nivå, etter høyeste nivå oppmeldt samt høyeste nivå fullført totalt. Avgangselever grunnskolen 2010 som ikke har fullført og bestått VGO innen fem år. Prosent

Høyeste fullførte nivå	Høyeste nivå oppmeldt			Høyeste nivå fullført totalt
	Vg1	Vg2	Vg3/lære	
Ingen	85	31	18	31
Vg1	15	27	20	21
Vg2		42	55	44
Vg3/lære			7	4

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Til tross for at 57 prosent (siste kolonne og tredje rad i tabell 3.4) av elevene har vært oppmeldt til Vg3 er det svært få som har bestått dette nivået (bare 4 prosent). Videre er det lav fullføring av Vg1 blant de elevene som har Vg1 som høyeste oppmeldte nivå (15 prosent). Denne gruppen forsvinner altså underveis i løpet av det første året, og forlater tilsynelatende VGO med liten kompetanse. Blant elever som har vært oppmeldt på Vg2 eller Vg3, fullfører et flertall minst Vg1 (hhv. 31 og 18 prosent fullfører ikke Vg1), men både for elevene med Vg2 som høyeste oppmeldte nivå og elevene med Vg3 som høyeste oppmeldte nivå er det variasjon i hva som er høyeste fullførte nivå. 7 prosent av de som er oppmeldt på Vg3/lære, fullfører Vg3/lære. Når disse likevel ikke fullfører og består VGO er det fordi ikke har fullført alle tidligere trinn.

Sett under ett er det mer variasjon i høyeste fullførte nivå enn i høyeste oppmeldte nivå. Mens et flertall av elevene har vært oppmeldt på Vg3/lære, og et stort flertall mer enn Vg1, er det jevnere fordeling av elevene som ikke fullfører på hvorvidt de har fullført Vg2, Vg1 eller ingen av disse som sitt høyeste nivå.

I tabell 3.8 og 3.9 viser vi tilsvarende tall for fullføring separat for elever først oppmeldt på henholdsvis yrkesfag og studiespesialisering. På begge studieretninger er det omtrent 30 prosent som ikke har fullført noe trinn. Mer enn 80 prosent av elevene som ikke er registrert på høyere trinn enn Vg1 har ikke fullført noe trinn, men dette gjelder også 15-35 prosent av elevene registrert på Vg2 eller Vg3/lære. Blant yrkesfagelevne som ikke fullfører er det flere elever som har fullført Vg2, både når vi ser på høyeste fullførte nivå totalt og når vi ser separat etter høyeste nivå oppmeldt, samt noen elever som har fullført Vg3, men likevel ikke fullført og bestått VGO. På studiespesialisering er det i stedet flere med Vg1 som høyeste fullførte nivå.

Tabell 3.8 Andel fullført gitt nivå, etter høyeste nivå oppmeldt samt høyeste nivå fullført totalt. Avgangselever grunnskolen 2010 først oppmeldt yrkesfag som ikke har fullført og bestått VGO innen fem år. Prosent

Høyeste fullførte nivå	Høyeste nivå oppmeldt			Høyeste nivå fullført totalt
	Vg1	Vg2	Vg3/lære	
Ingen	86	30	15	30
Vg1	14	25	12	17
Vg2		45	61	47
Vg3/lære			12	6

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.9 Andel fullført gitt nivå, etter høyeste nivå oppmeldt samt høyeste nivå fullført totalt. Avgangselever grunnskolen 2010 først oppmeldt studiespesialisering som ikke har fullført og bestått VGO innen fem år. Prosent

Høyeste fullførte nivå	Høyeste nivå oppmeldt			Høyeste nivå fullført totalt
	Vg1	Vg2	Vg3/lære	
Ingen	82	34	20	29
Vg1	18	35	32	31
Vg2		31	47	39
Vg3/lære			1	1

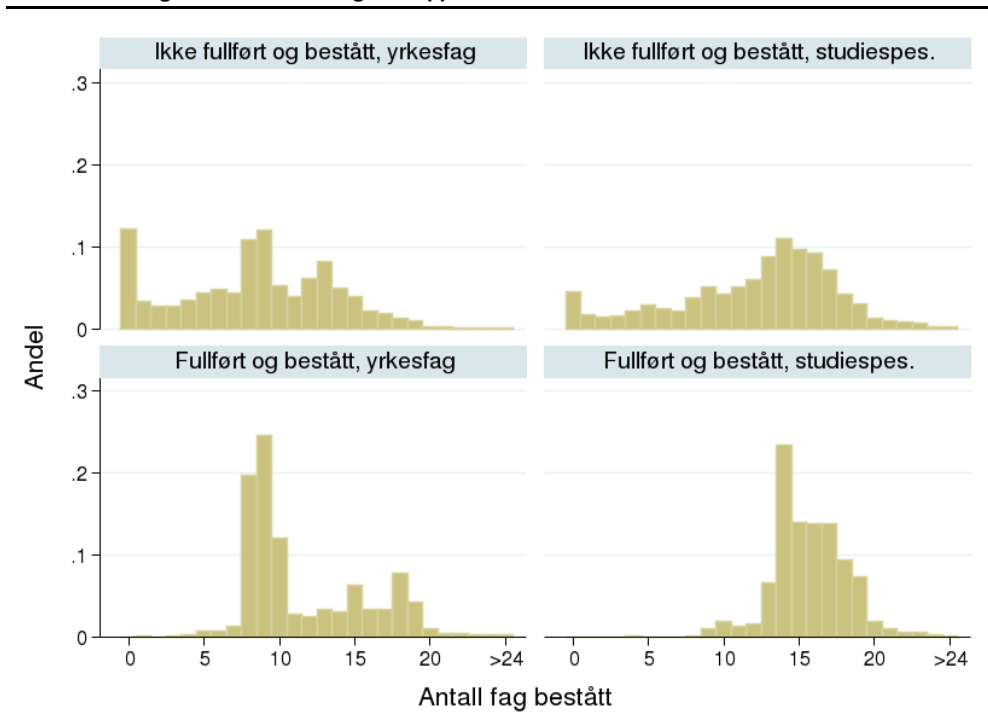
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Oppsummert ser vi et lignende bilde både for studiespesialisering og yrkesfag. Mens elevene som ikke fullfører i stor grad følger opplæringen helt til Vg3/lære, er det mer variasjon i oppnådd kompetanse.

Antall fag bestått

I tillegg til informasjon om kurs oppmeldt og bestått finnes det data for elevenes resultater i enkeltfag. Dette kan gi et mer detaljert bilde av oppnådd kompetanse, eventuelt av hvor langt unna fullført og bestått elevene er. Figur 3.1 viser fordelingene av antall fag bestått (dvs. fag med tallkarakter 2-6 eller en annen kode som viser bestått, f.eks. fritatt) etter hvorvidt elevene har fullført og bestått VGO innen fem år og etter studieretning. I de tidligere tabellene tok vi utgangspunkt i studieretningen elevene først var oppmeldt på. Her er vi opptatt av oppnådde resultater vurdert opp mot krav ved slutten av studieløpet. For elevene som har fullført og bestått er studieretningen deres den de er oppmeldt på når de først oppnår kompetanse. For elevene som ikke har fullført og bestått, tar vi utgangspunkt i studieretningen de sist er registrert oppmeldt på. Dette vil f.eks. bety at elever som først er oppmeldt på yrkesfag, men så tar påbygg for å få studiekompetanse vil være registrert på studiespesialisering.

Figur 3.1 Antall enkeltfag bestått i VGO, etter hvorvidt fullført og bestått VGO innen fem år og etter studieretning sist oppmeldt

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vi ser at det er betydelig variasjon i antall fag bestått, både blant elevene som fullfører og består og blant elevene som ikke gjør det. Blant elevene på yrkesfag som har fullført og bestått VGO er det svært få som har bestått mindre enn åtte fag. Blant yrkesfagelevnene som ikke har fullført og bestått VGO er det omtrent 12 prosent som ikke har bestått noen fag, og ytterligere omtrent 26 prosent som har bestått 1-7 fag. På studiespesialisering er det svært få av elevene som har fullført og bestått VGO som har bestått færre enn 13 fag. Blant elevene som ikke har fullført og bestått VGO er det under 5 prosent som ikke har bestått noen fag, men totalt er det over 40 prosent som har bestått færre enn 13 fag.

Både på yrkesfag og studiespesialisering ser vi at flertallet av elevene som ikke har fullført og bestått har bestått like mange fag som mange av elevene som har fullført

og bestått. Vi har ikke gjort en nærmere analyse av hvilke fag elevene har bestått eller hvilke enkeltfag de mangler. Resultatene i dette avsnittet støtter imidlertid opp under inntrykket av at det er svært varierende kompetanse blant elevene som ikke fullfører og består VGO. Et mindretall slutter tidlig i VGO og oppnår svært lite kompetanse, men mange elever gjennomfører vesentlige deler av VGO og ser ut til, i hvert fall når det kommer til antall fag bestått, å ikke ha vesentlig lavere kompetanse enn elevene som fullfører og består VGO.

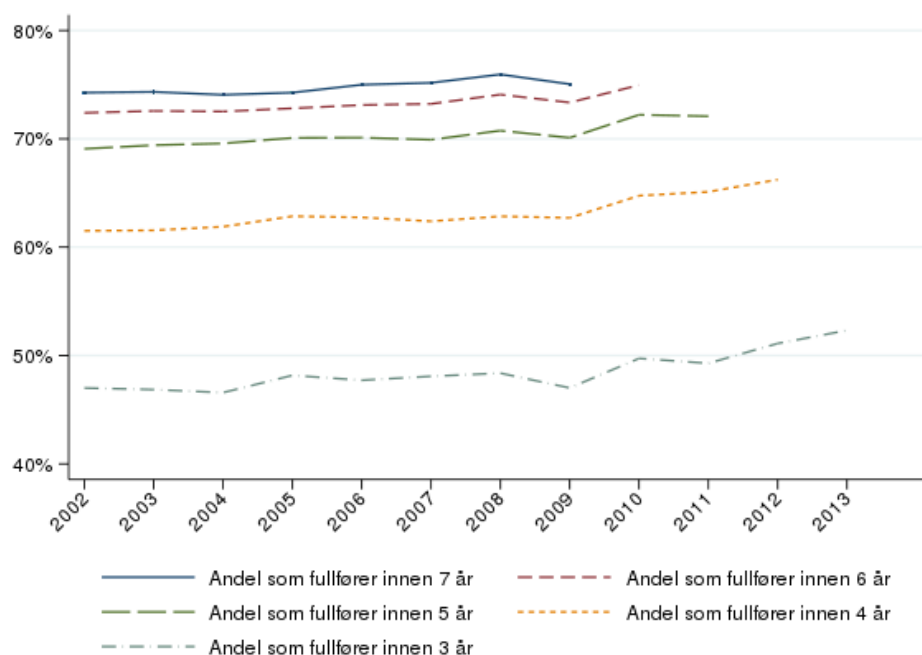
Vi har ikke studert arbeidsmarkedstatus eller andre langsiktige utfall for elevene som ikke fullfører og består VGO. Variasjonen i oppnådd kompetanse kan imidlertid tyde på at både evt. tiltak som er nødvendig for å fullføre og bestå og evt. gevinster (for eleven og for samfunnet) av fullføring av VGO også varierer mellom disse elevene. Dette er relevante temaer for videre forskning.

3.2. Utvikling i gjennomføring over tid

Vi kommenterte innledningsvis at statistikk over gjennomføring i VGO viser at denne har økt i de seneste årene. I effektanalysen finner vi ingen tegn til at dette skyldes Overgangsprosjektet, men det er en rekke andre mulige forklaringer. I dette delkapitlet diskuterer vi noen slike forklaringer.

Vi begynner med å se på utvikling i andelen elever som fullfører videregående opplæring innen en gitt tid. Figur 3.2 viser utvikling i gjennomføring fra kullet som gikk ut av ungdomsskolen i 2002 til og med kullet som gikk ut i 2013. Vi har sett på utvikling i gjennomføring innen 7, 6, 5, 4 og 3 år.

Figur 3.2 Andel som fullfører og består videregående opplæring innen 3-7 år, prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

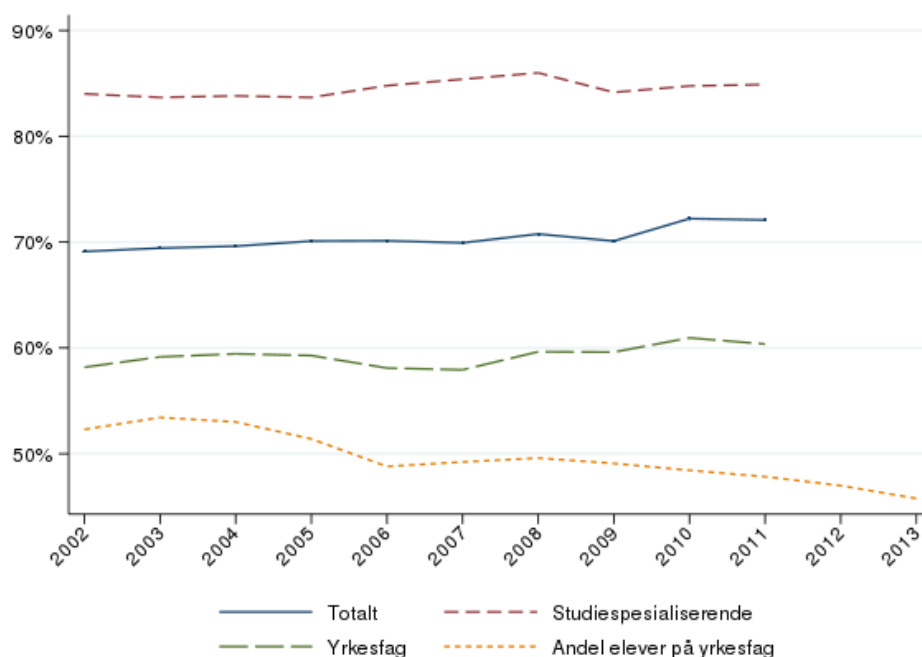
De største endringene i nivå på gjennomføring ser vi mellom tre og fire, og fire og fem år. Når vi legger til flere år utover dette øker andelen som fullfører noe, men forskjellene er mindre. Andelen som fullfører var relativt stabil for kullene mellom 2002 og 2008. For kullene fra og med 2009 ser vi en økning i de fleste gjennomføringstallene, og andelen som fullfører videregående opplæring er nå høyere enn noensinne. Så langt har det vært samsvar mellom utviklingen i fullføring målt på forskjellig tidspunkt, f.eks. var fullføring innen tre eller fire år

ganske stabil fra 2002- til 2009-kullet. Deretter har vi sett en økning fra 2009 til 2010 og noe utflating fra 2010 til 2011 både for fullføring innen tre, fire og fem år. For fullføring innen tre og fire år har vi sett en videre økning etter 2010. Basert på denne utviklingen, samt sammenhengen mellom fullføring innen forskjellig tid, virker det realistisk med videre økning også i fullføring innen fem eller flere år for 2011-2013-kullene.

Fullføring fordelt på yrkesfaglige studier og studiespesialiserende

Som vi allerede har sett varierer fullføringstidspunkt mellom yrkesfag og studiespesialisering, både fordi yrkesfag har en lengre normert varighet og fordi det er mer forsinket fullføring på yrkesfag. Figur 3.3 viser utvikling i gjennomføring innen fem år for elever på studiespesialiserende og elever på yrkesfag, sett opp mot den totale utviklingen. Figuren viser at det har vært en positiv utvikling blant yrkesfaglige elever fra og med 2007-kullet. Når det gjelder studiespesialiserende har utviklingen gått noe opp og ned. Samtidig har andelen elever som starter på studiespesialisering økt, der andelen som fullfører er høyere. Utviklingen i total gjennomføring fra 2009-kulles kan dermed henge sammen med både utviklingen innen henholdsvis yrkesfag og studiespesialisering, og hvordan elevene fordeler seg på studieretningene.

Figur 3.3 Andel som fullfører og består videregående opplæring innen 5 år etter studieretning og andel først oppmeldt på yrkesfag, prosent

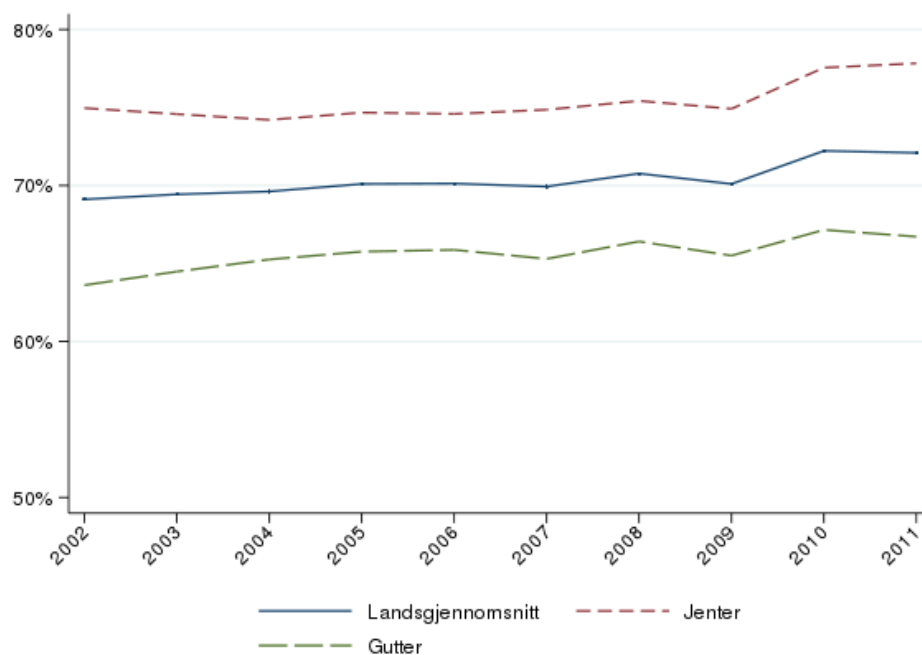
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Det er imidlertid ikke grunnlag for å si at økt gjennomføring skyldes økt andel elever på studiespesialisering. Andelen av totalt antall elever som fullfører har tidligere vært omtrent stabil mens andelen på yrkesfag har falt, f.eks. fra 2003-2006. Den lavere andelen som fullfører yrkesfag enn andelen som fullfører studiespesialisering betyr heller ikke nødvendigvis at å velge studiespesialisering fører til høyere fullføring. Dette kan også henge sammen med hvilke elever som velger hvilke studieretninger. Elever som velger studiespesialisering kan ha en høy sannsynlighet for å fullføre, også om de hadde valgt yrkesfag.

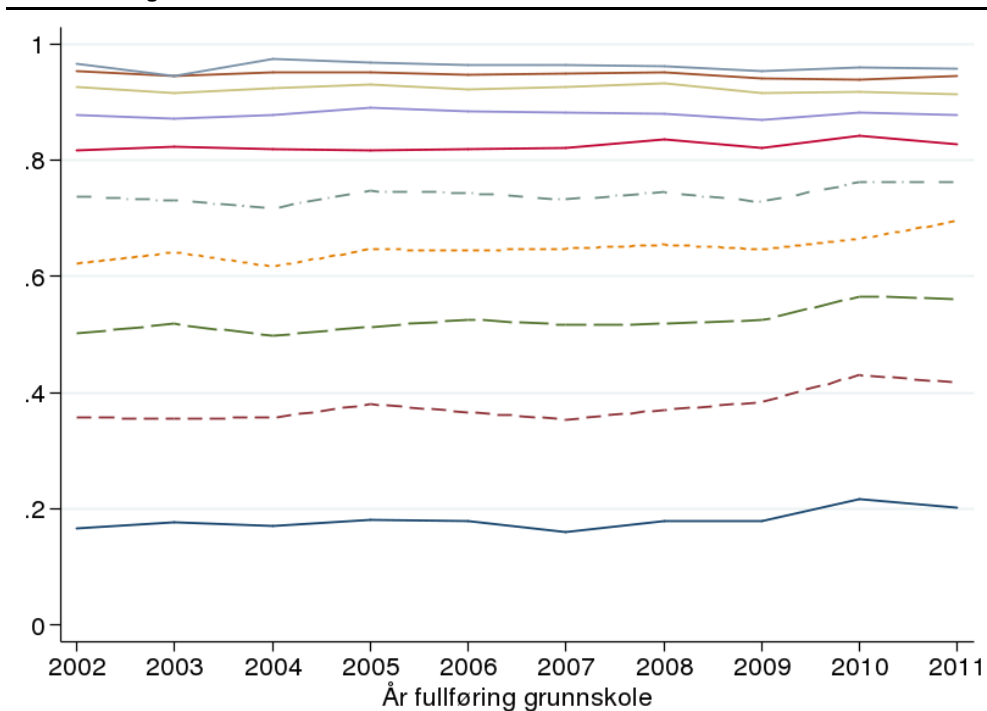
I figur 3.4 og 3.5 viser vi utviklingen for noen elevgrupper. I figur 3.4 viser vi utviklingen for hvert kjønn. Vi ser at både gutter og jenter i større grad har fullført

over tid, de siste årene er det særlig jentenes fullføring som har økt. I figur 3.5 viser vi fullføring for elever etter deres grunnskoleresultater. Hvert årskull er fordelt i ti like store grupper, sortert etter grunnskolepoeng (desiler). For hvert årskull har gruppene med høyere grunnskolepoeng også høyere gjennomføring. I øvre halvdel av fordelingen er det imidlertid relativt små forskjeller, alle gruppene har over 80 prosent som fullfører innen fem år, og andelene er ganske stabile. I den nedre halvdel av fordelingen er det både større forskjeller mellom gruppene og større endring over tid. F.eks. har gruppen med svakest grunnskoleresultater økt fullføringen fra stabilt under 20 prosent til omtrent 20 prosent, og gruppen med nest svakest resultater fra stabilt under 40 prosent til litt over 40 prosent. Også i de neste tre gruppene er det økt fullføring fra 2009-kullet til 2011-kullet. Til tross for at vi ikke finner noen effekter av Overgangsprosjektet er det likevel i noen grad målgruppen for dette tiltaket som har stått for økningen i gjennomføring.

Figur 3.4 Andel som fullfører og består videregående opplæring innen fem år, etter kjønn, prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.5 Andel som fullfører og består videregående opplæring innen fem år, etter desil grunnskoleresultater

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Mulige årsaker til utviklingen i gjennomføring

Vi har sett at det har skjedd en positiv utvikling i andelen elever og lærlinger som fullfører videregående opplæring, spesielt i de senere årene. Vi skal i det følgende se nærmere på denne utviklingen, samt mulige forklaringer. Vi begynner med å se litt nærmere på kjennetegn ved elevene som kan bidra til å forklare forskjeller i gjennomføring, og i hvilken grad det har vært endringer i disse.

Det er en rekke aspekter man kan tenke seg påvirker sannsynligheten for at en elev fullfører videregående opplæring. Som vist over, har karakternivå fra ungdomsskolen en stor betydning for sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring. Dette er også vist tidligere, for eksempel finner Falch m.fl. (2011) at ett karakterpoeng (i standpunkt) i samfunnsfag, alt annet likt, øker sannsynligheten for å fullføre innen 5 år med 4,1 prosentpoeng og på normert tid med 3,6 prosentpoeng. Det er også forskjeller knyttet til elevenes familiebakgrunn. Elever med høyere utdannede foreldre fullfører i større grad enn elever med lavere utdannede foreldre. Elever på studiespesialisering fullfører i større grad enn elever på yrkesfag.

Selv om disse forskjellene er godt etablerte er det likevel ikke alltid klart hvordan de skal tolkes. For det første vet vi at grunnskoleresultater, familiebakgrunn og valg av studieretning henger sammen. Elever med bedre resultater fra grunnskolen har også i snitt høyere utdannede foreldre og går oftere på studiespesialisering. For det andre henger kjennetegnene vi kan observere sammen med andre, viktige kjennetegn. Elever med bedre standpunktkarakterer har bedre faglige ferdigheter, ofte vil dette også gjenspeile f.eks. høyere motivasjon.

I tabell 3.10 ser vi nærmere på det første poenget, i hvilken grad de kjennetegnene vi kan observere kan forklare fullføring, hver for seg og samlet. Tabellen viser resultater fra ulike regresjoner der vi ser på hvordan standpunktkarakterer fra ungdomsskolen, eksamenskarakterer fra ungdomsskolen, foreldres utdanningsnivå,

kjønn og studieretning henger sammen med sannsynligheten for å fullføre VGO innen 5 år.

Tabell 3.10 Bivariate og multivariate sammenhenger mellom fullføring innen fem år og forskjellige kjennetegn

	(1)	(2)	(3)
	Bivariat regresjon	Andel forklart variasjon (bivariat)	Multivariat regresjon
Snitt standpunkt	0.288*** (0.0006)	0.278	0.271*** (0.0010)
Snitt eksamen	0.148*** (0.0005)	0.132	-0.000 (0.0007)
Mors utdanning (antall år)	0.032*** (0.0002)	0.048	0.003*** (0.0002)
Fars utdanning (antall år)	0.032*** (0.0002)	0.047	0.004*** (0.0002)
Jente	0.100*** (0.0011)	0.012	-0.015*** (0.0011)
Yrkesfag	-0.253*** (0.0011)	0.079	0.012*** (0.0013)
Antall observasjoner			527,368
Andel forklart variasjon			0.2502

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

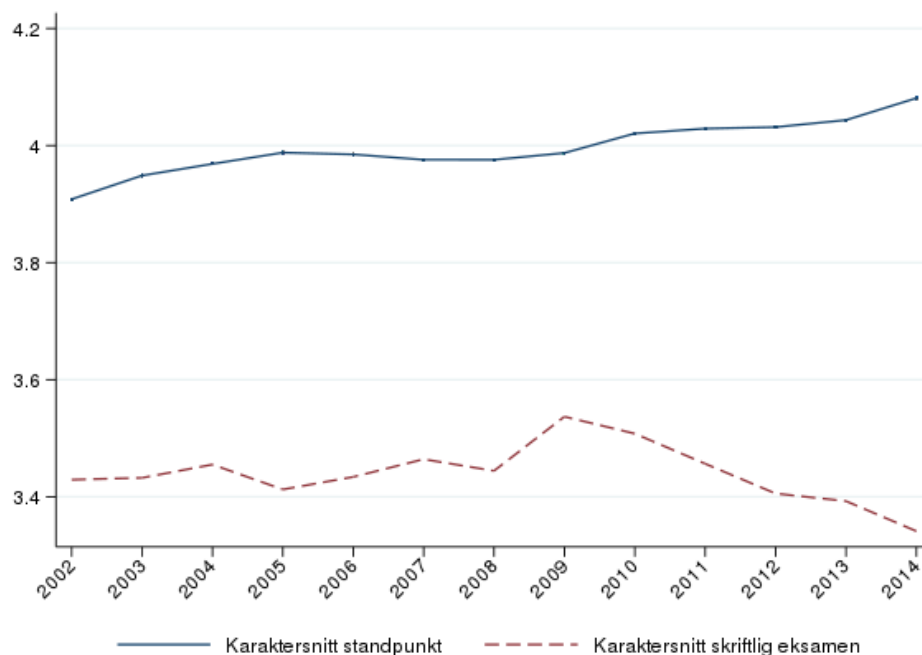
Når vi ser på enkeltkjennetegn, er det store forskjeller knyttet til alle kjennetegnene, f.eks. er sannsynligheten for at jenter fullfører 10 prosentpoeng høyere enn for gutter, og sannsynligheten 25 prosentpoeng høyere på studiespesialisering enn på yrkesfag (som vi har sett i figur 3.3 og 3.4). Vi ser også at det er en særlig stor forskjell knyttet til snitt standpunkt, en forskjell på et karakterpoeng svarer til en forskjell i fullføring på nesten 30 prosentpoeng. Snitt standpunkt er også det kjennetegnet som best forklarer forskjellene i fullføring. Omtrent 28 prosent av variasjonen i fullføring kan forklares med forskjeller i standpunkt karakter.

Når alle variablene inkluderes samtidig er det fortsatt standpunkt karakterer fra ungdomsskolen som skiller seg ut med en sterk sammenheng med sannsynligheten for å fullføre videregående. Det er mindre forskjeller knyttet til de øvrige kjennetegnene. Vi finner fortsatt at elever med høyere utdannede foreldre har høyere sannsynlighet for å fullføre, men forskjellen er mye mindre når vi også tar hensyn til grunnskoleresultater. Videre finner vi litt lavere fullføring blant jenter enn blant gutter, og litt høyere på yrkesfag enn på studiespesialisering. De eksakte forskjellene bør ikke tolkes for bokstavelig, ettersom de kan avhenge en del av akkurat hvordan vi spesifiserer analysene.¹⁶ Hovedpoenget er likevel klart, det er store forskjeller mellom ulike elevgrupper, men disse forskjellene kan i stor grad forklares med forskjeller i resultater fra grunnskolen. Samtidig kan andre forhold, bl.a. foreldres utdanning, være viktig for å forklare disse forskjellene. Resultatene i tabell 3.10 tyder imidlertid på at foreldres utdanning først og fremst virker gjennom grunnskoleresultater.

I det følgende vil vi se nærmere på utviklingen i noen elevkjennetegn, og diskutere hvorvidt disse kan forklare utvikling i fullføring.

Karakterer fra ungdomsskolen: Figur 3.6 viser utvikling på landsbasis i standpunkt karakterer og skriftlige eksamens karakterer fra ungdomsskolen.

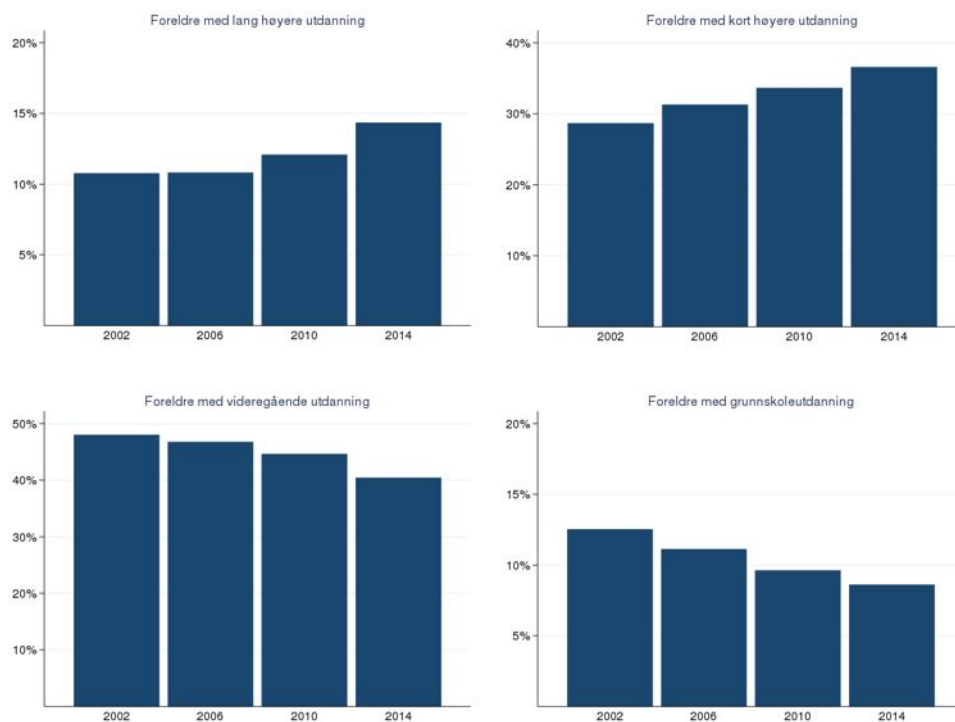
¹⁶ F.eks. har vi i tabell 3.10 forutsatt at forskjellen i fullføring er den samme mellom elever som har snitt standpunkt 2 og 3 som mellom elever som har 4 og 5, men figur 3.5 tyder på at dette ikke er tilfellet.

Figur 3.6 Utvikling i karaktersnitt fra ungdomsskolen

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vi ser at standpunktkarakterer har økt over tid, mens eksamenskarakterer først har økt og deretter gått ned. Økende standpunktkarakterer kan være et uttrykk for økende ferdighetsnivå, som burde føre til økende fullføring. Økende standpunktkarakterer kan imidlertid også skyldes at en gitt prestasjon vurderes høyere, i så fall venter vi at en mindre effekt på fullføring. Standpunkt og eksamen samsvarer godt på elevnivå, og gir begge gode mål på forskjeller i ferdigheter mellom elever. At standpunkt og eksamen til dels utvikler seg forskjellig, gjør at det likevel er vanskelig å tolke noen av dem som et godt mål på utviklingen i gjennomsnittlig ferdighet. Oppsummert er det vanskelig å forklare endringer i gjennomsnittlig fullføring med endringer i karakterer. Karakterer kan imidlertid være interessant når vi litt senere sammenligner utviklingen i forskjellige fylker. Når vi sammenligner forskjellige fylker er det mulig at vi kan fange forskjeller i utvikling på fylkesnivå, f.eks. i sammensetning av befolkningen eller effekter av endringer i grunnskolen, ved å ta hensyn til fylkesforskjeller i karakterer.

Elevers bakgrunn: Vi fant tidligere at høyere utdanningsnivå hos foreldrene henger sammen med økt sannsynlighet for å fullføre videregående.

Figur 3.7 Utvikling i foreldres utdanningsfordeling

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.7 viser at det har vært en tendens over tid til at foreldrene har høyere utdanningsnivå. Gitt at foreldres utdanningsnivå har en positiv effekt på både grunnskoleresultater og sannsynligheten for å fullføre, kan det dermed også tenkes at denne utviklingen har hatt en positiv innvirkning på gjennomføringstallene. Resultatene fra regresjonene diskutert innledningsvis tilsier at en eventuell direkte effekt på fullføring er liten, men høyere foreldreutdanning henger også sammen med bedre grunnskoleresultater. Til tross for tydelige forskjeller mellom elever med forskjellig foreldreutdanning er det imidlertid usikkert om høyere utdanningsnivå i befolkningen fører til bedre skoleresultater.

Kjønn: I figur 3.4 viste vi utviklingen fordelt på kjønn. Trenden har vært relativt lik for både jenter og gutter de siste årene. Selv om begge grupper har hatt en positiv utvikling, ser det ut til at forskjellen i gjennomføringsandel mellom jenter og gutter har økt noe, da den positive utviklingen har vært noe større blant jentene fra og med 2009-kullet. Ettersom kjønnsfordelingen ikke endres vesentlig over tid, gir forskjeller mellom kjønn heller ikke noe vesentlig bidrag til å forklare utviklingen i fullføring for begge kjønn sett under ett.

Andel elever på yrkesfag: Figur 3.3 viste at gjennomføringen i snitt er lavere blant elever på yrkesfag enn blant elever på studiespesialiserende. Likevel har vi sett i tabell 3.10 at det å velge yrkesfag i seg selv, gitt grunnskoleresultater, ikke har noen sterk sammenheng med fullføring. Forskjeller knyttet til studieretning stammer i det vesentlige fra forskjeller i karakternivå blant elevene som velger yrkesfag kontra studiespesialiserende. Selv om andelen elever som velger yrkesfaglige studier har falt forventer vi dermed ikke at dette i seg selv skal ha særlig innvirkning på utviklingen i gjennomføringstall over tid.

Utvikling i gjennomføringstall

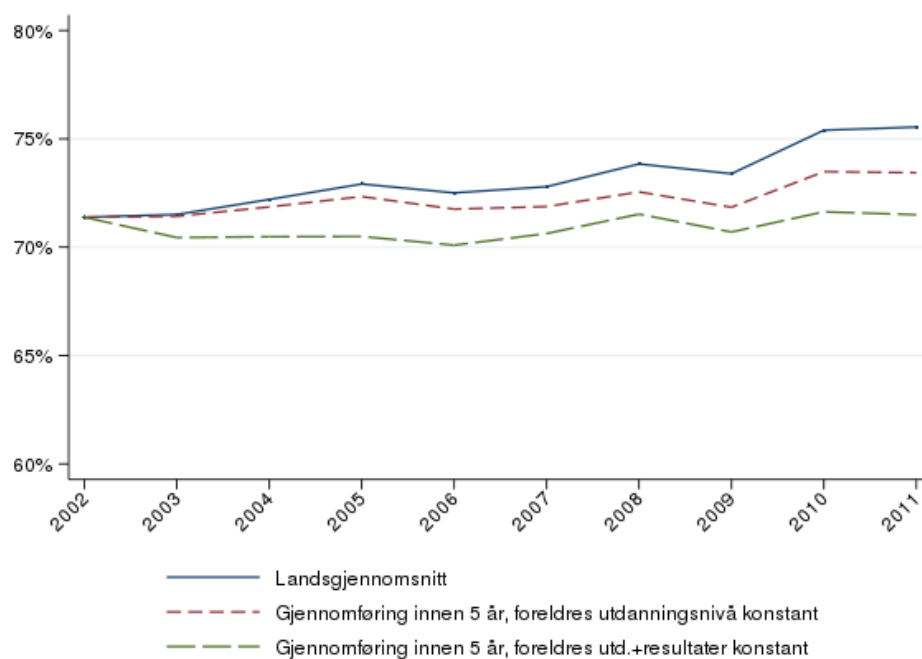
I denne delen av analysen forsøker vi å skille ut hvilke faktorer som har bidratt til utviklingen vi har sett i gjennomføringstallene de siste årene. Vi gjør dette ved å studere utviklingen i gjennomføringstallene når vi holder enkelte faktorer, som

karactersnitt fra ungdomsskolen, konstant. I neste del gjør vi tilsvarende der vi ser på forskjeller mellom fylker. Vi ønsker å se om det er en utvikling i gjennomføringstallene som ikke skyldes utvikling i de bakgrunnsvariablene vi har inkludert her, som kan påvirke gjennomføring, samt om det er uforklarte forskjeller mellom fylker. Hvis dette er tilfelle vil det være relevant å diskutere hvorvidt det kan ha skjedd endringer på nasjonalt nivå, fylkesnivå eller skolenivå som kan ha hatt betydning for fullføring.

Vi begynner med å se på gjennomføringstall for nasjonalt nivå. Figur 3.8 viser tre ulike grafer for utvikling i gjennomføring innen 5 år på nasjonalt nivå. Her inkluderes kun gjennomføringstall for de elevene der vi har informasjon om karakterer fra ungdomsskolen og foreldres utdanningsnivå. Vi har også tatt ut de elevene vi ikke vet om har fullført eller ikke innen fem år.

Den blå linjen viser den faktiske utviklingen i gjennomføring innen 5 år. Vi kaller denne linjen for basislinjen. Den røde linjen viser estimert utvikling i gjennomføring hvis foreldres utdanningsnivå ble holdt konstant hele perioden vi studerer. Her er foreldres utdanningsnivå satt konstant lik nivået for 2002-kullet, mens alt annet er likt som for den blå linjen. Den grønne linjen viser estimert utvikling i gjennomføringen hvis i tillegg elevenes standpunktkarakterer og eksamenskarakterer hadde vært konstant gjennom hele perioden. (For å illustrere dette er standpunktskarakterer og eksamenskarakterer satt konstant likt nivået for 2002-kullet gjennom hele perioden.)

Figur 3.8 Utvikling i fullføring, ubetinget og betinget på elevkjennetegn

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Totalt sett ser vi en positiv utvikling i gjennomføring innen 5 år på landsbasis. Når foreldres utdanningsnivå holdes konstant blir den positive utviklingen noe lavere totalt sett. Når i tillegg elevenes karakterer holdes konstant ser vi at utviklingen er negativ frem til 2006-kullet. Herfra ser vi en positiv utvikling totalt sett, som dermed ikke kan forklares med endringer i elevenes karakterer eller foreldres utdanningsnivå.

Det vil si, dersom vi antar at foreldres gjennomsnittlige utdanningsnivå har en effekt på fullføring tilsvarende forskjellen mellom elever med høyt og lavt utdanningsnivå, kan dette forklare deler av utviklingen i fullføring. Dersom vi videre antar at gjennomsnittlige karakterer har en effekt tilsvarende forskjellen mellom elever med forskjellige karakternivå, kan dette forklare ytterligere deler av utviklingen. Men selv under disse sterke antagelsene er det likevel en viss gjenstående, uforklart økning i fullføring.

Basert på disse analysene har det vært en positiv utvikling i gjennomføring de siste årene som vi ikke kan forklare med de variablene vi har vurdert. Hva denne utviklingen skyldes er vanskelig å si.

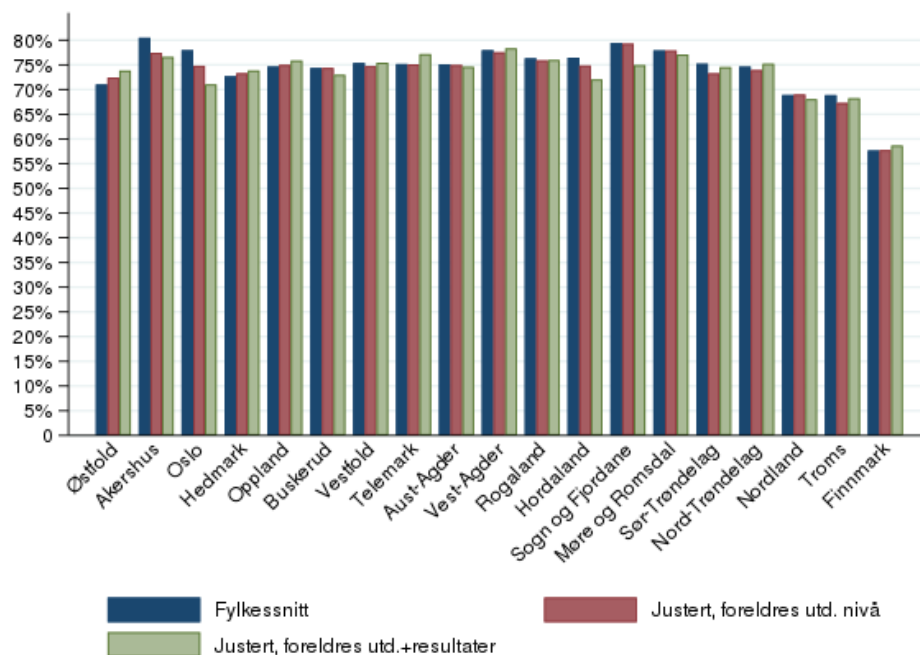
Fullføring av VGO har i de senere årene vært gjenstand for stor oppmerksomhet. Det har lenge vært et fokus blant politikere, fylkeskommuner og skoler å arbeide med å redusere frafallet i videregående skole. Det har vært satt i gang en rekke tiltak, både på nasjonalt og lokalt nivå, rettet inn mot å øke gjennomføringen i videregående opplæring. Selv om vi ikke finner noen effekt av Overgangsprosjektet, er det en mulighet at andre tiltak som er satt i gang kan ha hatt en effekt. Vi vet imidlertid lite om effekten av disse tiltakene; mange tiltak har ofte blitt satt i gang samtidig og det er i liten grad satt i gang systematiske evalueringer av og forskning på effektene av tiltakene.

3.3. Forskjeller mellom fylker

Fylkene er skoleeiere i VGO, slik at mye av arbeidet for økt fullføring skjer på fylkesnivå. For å komme et skritt videre i å forklare utviklingen på nasjonalt nivå går vi nå ned til fylkesnivå, og diskuterer utvikling i gjennomføring innen 5 år på fylkesnivå. Vi ser også her på gjennomføring for kullene fra 2002 til og med 2011. For hvert enkelt fylke har vi sammenlignet utviklingen med utviklingen nasjonalt. Også i denne delen ser vi kun på utvikling i gjennomføring for de elevene der vi har informasjon om standpunktkarakterer, skriftlige eksamenskarakterer, fullføring og foreldres utdanningsnivå. Det nasjonale snittet som brukes for sammenligning i denne delen ligger dermed noe høyere enn de totale tallene hvis alle elever inkluderes.

Vi har estimert utviklingen i gjennomføring for fylkene på to forskjellige måter. Det ene estimatet baseres på at standpunktkarakterer, eksamenskarakterer og foreldres utdanningsnivå settes konstant lik det nasjonale snittet for perioden. I det andre estimatet har vi kun holdt foreldres utdanningsnivå konstant. For sammenligning har vi estimert de samme utviklingene på nasjonalt nivå. Resultatene av dette er gjengitt for hvert enkelt fylke i vedlegg B.

Disse analysene viser i hvilken grad fylkenes utvikling skiller seg fra det nasjonale snittet. Det forteller oss også noe om hvorvidt den utviklingen man ser i de faktiske gjennomføringstallene skyldes utvikling i andre bakgrunnsfaktorer, eller om den kan stamme fra ulike tiltak og endringer på fylkesnivå. Vi gjør ikke noen evaluering av fylkenes tiltak, men å holde fylkenes utvikling og bidrag sammen med hva som har blitt gjort for å redusere frafall kan gi et utgangspunkt for en debatt om hvilke tiltak det kan være verdt å se nærmere på.

Figur 3.9 Andelen som fullfører innen fem år, ujustert og justert etter fylke

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.9 oppsummerer nivået på gjennomføring fra de fylkesvise analysene. Figuren viser gjennomføring innen fem år for 2011-kullet for hvert enkelt fylke. Vi har her gjengitt faktisk gjennomføring for fylkene, samt de to estimerte nivåene for gjennomføring for dette kullet innen fem år. For mange fylker er det liten forskjell mellom faktisk og estimert gjennomføring. Vi ser at Østfold, Akershus, Oslo, Hordaland og Sogn og Fjordane skiller seg ut med relativt store forskjeller mellom faktisk gjennomføring og estimert gjennomføring når foreldres utdanningsnivå og elevenes karakternivå holdes konstant. I disse fylkene kan faktisk gjennomføring i større grad forklares med familiebakgrunn og/eller grunnskoleresultater som avviker fra landsgjennomsnittet. Akershus, Oslo og Sogn og Fjordane er fylker med høy gjennomføring. Deler av dette forspranget kan forklares med forskjeller i elevenes bakgrunn og forutsetninger for å gjennomføre. For Akershus er det først og fremst elevenes familiebakgrunn som bidrar til å forklare høy fullføring, elevene ser ut til å ha gode forutsetninger når de starter på skolen. For Oslo og Sogn og Fjordane gjør også grunnskoleresultater en stor forskjell. Høy fullføring i disse fylkene ser ut til å henge sammen med gode resultater når elevene fullfører grunnskolen.

Fra vedlegg B, der vi ser på utviklingen i gjennomføring i de enkelte fylkene, ser vi at Finnmark, Nordland, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal, Vest-Agder, Aust-Agder, Buskerud og Vestfold skiller seg ut som fylker med en utvikling, negativ eller positiv, i gjennomføring som ikke kan forklares med endrede bakgrunnsvariabler.

Arbeid mot frafall i fylkene

For å få en oversikt over de ulike tiltakene som har blitt, eller blir, gjennomført i norske fylker for å øke fullføring av videregående opplæring, har vi samlet beskrivelser av tiltak fra fylkenes nettsider, i hovedsak fra tilstandsrapporter, og informasjon om konkrete tiltak fylkene har sendt til Kunnskapsdepartementet.¹⁷ Vi

¹⁷ I forberedelsen til Program for bedre gjennomføring - Spor 1, lagde Kunnskapsdepartementet en oppsummering dokumentert i rapporten av 5. mai 2015: *En sammenfatting av det erfaringsbaserte kunnskapsgrunnlaget*. KD har delt datamaterialet rapporten bygger på.

har samlet inn informasjon om totalt 292 tiltak fra kilder publisert i tidsperioden 2009 til 2017.¹⁸ Tiltakene er gjennomført eller igangsatt i perioden mellom 2003 og 2017. Flertallet av tiltakene er gjennomført i perioden 2012-2016. Noen av tiltakene som presenteres er gjort permanente og noen er ikke ennå fullført.

Tiltakene har vi så organisert og redigert inn i Tabell A4 i Vedlegg C i til rapporten. Tabellen viser i hvilken fylkeskommune tiltaket har blitt gjennomført, på hvilke klassetrinn, navnet på programmet det inngår i, målsetningene oppgitt og innholdet i tiltaket helt kort. I noen tilfeller har fylkene vurdert om tiltaket ser ut til å virke, mens i andre tilfeller har de merket seg at det er vanskelig å isolere effekten av tiltaket. I tilfellene hvor vi har funnet en vurdering har vi inkludert den. Vi har også inkludert kilden til informasjonen om tiltaket og tidsperioden tiltakene er gjennomført¹⁹.

I Tabell 3.11 har vi oppsummert tiltakene ved å klassifisere dem til en eller flere kategorier. Kategoridefinisjonene er inkludert i tabellen. Et tiltak kan være klassifisert som to eller flere kategorier. For eksempel er Hordalands individuelt differensierte opplæring i mindre grupper klassifisert som «intensivundervisning», «pedagogiske/didaktiske endringer» og «kompetanseheving for lærere». De fleste tiltakene passer imidlertid i en kategori; i tabellen har de 292 tiltakene blitt ført 373 ganger. Fylker kan ha flere tiltak i en kategori. For eksempel i kategorien «Overganger» har Vestfold fylkeskommune tiltakene: «forkurs for nye Vg1 elever før skolestart» og «veiledning av elevene fra skole til lære».

Kolonne 3 i tabellen viser antall tiltak i kategorien totalt. Det er 30 intensivundervisningstiltak totalt. Kolonne 4 viser hvor mange fylker som har en viss type tiltak; 12 fylker har ulike former for intensivundervisning. Den siste kolonnen, Kolonne 5, viser i hvilken grad kategorien overlapper med en eller flere kategorier. Intensivundervisning overlapper i 5 tilfeller med andre kategorier.

Flest tiltak er det innenfor kategorien «Overganger» med 59 tiltak. Vi har funnet at 17 fylker har tiltak for å sikre overganger. Dette kan være fordi oversikten ikke er uttømmende eller fordi fylkene ikke har rapportert dette som tiltak de i tilstandsrapporten for det seneste året, da trolig alle 19 fylkene har innført en eller annen for overgangstiltak som del av Ny GIV-satsningen. Kategorien «frafallforebygging», tiltak som følger opp elever i fare for å falle fra ved bedre eller tidligere identifisering, overlapper med flest kategorier.

¹⁸ Det finnes helt sikkert flere tiltak gjennomført av fylkene, men tabellen gir et inntrykk av omfanget av tiltak og gir mulighet til å se på hvilke tiltak som ofte går igjen.

¹⁹ Noen tiltak kan ha blitt gjennomført over flere år enn perioden oppgitt da vi har sett på siste tilstandsrapporter/dokumenter.

Tabell 3.11 Oppsummering av fylkenes tiltak for å øke fullføring av videregående opplæring

Tiltakskategori	Definisjon	Antall tiltak	Antall fylker som har tiltak i kategorien	Antall tiltak som overlapper med andre kategorier
1. Undervisning	Ekstra eller tilpasset undervisning for å heve elevers ferdigheter innen et gitt fellesfag, enten som del av eller i tillegg til ordinær undervisning, over en begrenset periode. Eksempler på tiltak er intensivkurs, sommerskoler og eksamenskurs.	33	13	7
2. Leksehjelp	Støtte til å gjøre lekser og/eller studiehjelp, i regi av skolen eller andre aktører.	7	6	1
3. Psykososialt	Tiltak for å fremme god psykisk helse og/eller et godt psykososialt miljø som virkemiddel for å redusere frafall. Inkluderer brede helsefremmende tiltak og tiltak for å fremme et positivt læringsmiljø.	29	11	9
4. Alternative yrkesfaglige opplæringsløp	Tiltak som tilbyr elever på yrkesfaglig utdanning et alternativ til det tradisjonelle opplæringsløpet, som vekslingsmodeller, praksisbrevordningen og lære kandidatordningen.	32	15	10
5. Veiledning/rådgivning	Tilbud av, eller tilrettelegging for, styrket veiledning eller rådgivning i valg av studier og/eller arbeidsliv/karriere.	24	15	13
6. Frafallforebygging	Tiltak som følger opp elever i fare for å falle fra ved bedre eller tidligere identifisering. Tiltakene inkluderer tettere oppfølging gjennom vurderingsmøter og samtaler mellom lærer og elev, kontakt med foresatte, og/eller utvikling og implementering av skoleomfattende systemer og kompetanse for frafallforebyggingen.	52	18	27
7. Overganger	Tiltak for å fremme gode overganger mellom skolenivå, klassetrinn og fra skole til lære i bedrift, gjennom bl.a. informasjonsutveksling mellom ulike nivå, oppfølging av elever i overganger og kursing av elever.	62	18	22
8. Oppfølging av ungdom utenfor opplæring	Tiltak rettet mot ungdom som enten ikke har begynt på en videregående skole eller har falt fra for å stimulere til opplæring eller kombinasjon av opplæring og arbeid.	24	17	13
9. Pedagogiske/didaktiske endringer	Tiltak som stimulerer til å utvikle undervisnings- og vurderingsformer eller metoder, som bl.a. FYR-prosjekter, tilpasset opplæring, differensiert opplæring og endret pedagogisk tilnærming.	33	17	10
10. Koordinering og samarbeid	Tiltak for å øke gjennomføring ved å tydeliggjøre ansvarsområder og/eller utvikle nye løsninger eller dele erfaringer for å fremme generell kompetanseheving. Aktørene som samhandler i tiltakene er fylkeskommune og NAV/kommune/skole, oppfølgingstjenesten og kommune/skole og på tvers av skoler (erfaringsutveksling).	33	15	16
11. Minoritets-språklige elever	Tiltak som støtter minoritetsspråklige elever med utfordringer spesifikke for denne elevgruppen, som overgangen til det norske skolesystemet, gjennom bl.a. norskkurs, forkurs og innføringsklasser.	10	7	2
12. Kompetanse-utvikling for lærere	Tiltak som, enten alene eller som del av et større prosjekt, innebærer kompetanseheving for lærere av ulike art, både faglig og innrettet mot spesifikke elevgrupper eller andre aspekter ved lærerarbeidet, som klasseledelse.	23	14	14
13. Øvrige tiltak	Tiltak som ikke passer inn under noen av de øvrige definerte kategoriene.	11	9	0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.12 gir en oversikt over tiltakene som er kategorisert i mer enn én kategori. For eksempel er det fire tiltak som faller inn under både undervisning og overganger. Kategoriene som oftest overlapper er oppfølging, koordinering og samordning. Dette er naturlig da oppfølgingstiltakene ofte er avhengig av et samarbeid mellom aktørene som har ansvar for videregående opplæring og de aktørene som har ansvar for ungdom som har falt ut av videregående opplæring. Videre er frafallsforebygging en kategori som overlapper mye med flere kategorier. Denne kategorien inneholder en del større systematiske tiltak som favner flere deler av skolens virksomhet.

Tabell 3.12 Oversikt over overlappende kategorier

Overlappende kategorier	Antall kategorikombinasjoner
Undervisning/Overganger	4
Psykososialt/Kompetanseutvikling for lærere	5
Alternative yrkesfaglige opplæringsløp/Overganger	4
Veiledning/rådgivning/Overganger	6
Frafallsforebygging/Overganger	7
Frafallsforebygging/Kompetanseutvikling for lærere	6
Frafallsforebygging/Pedagogisk/didaktiske endringer	7
Oppfølging av ungdom utenfor opplæring/Koordinering og samarbeid	8
Pedagogiske/didaktiske endringer / Kompetanseutvikling for lærere	5

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Som diskutert tidligere, henger manglende fullføring av VGO nært sammen med elevenes resultater tidligere i utdanningsløpet. Tidlige tiltak kan dermed tenkes å ha minst like god effekt på fullføring som tiltak rett mot fullføring av VGO. Vi har ingen uttømmende oversikt over tiltak generelt i grunnskolen. I vedlegg D har vi imidlertid oppsummert tiltak vi kjenner til i en del kommuner. Selv om oversikten langt fra er uttømmende illustrerer den tydelig at norske skoleeiere og -ledere gjennomfører en rekke tiltak for å bedre elevenes ferdigheter og prestasjoner. I likhet med tiltakene rettet mot fullføring av VGO kan noen av disse ha hatt effekter på elevenes resultater. Som for tiltak for fullføring er imidlertid også tiltak tidligere i utdanningsløpet sjelden evaluert på en måte som gir troverdig informasjon om effekter, og ofte ikke gjennomført på en måte som gjør slik evaluering mulig.

4. Oppsummering

I denne rapporten har vi presentert de endelige estimatene på effekter av Overgangsprosjektet. Vi finner ingen tegn til at dette har ført til økt gjennomføring av VGO. Ufra usikkerheten i estimatene våre må eventuelle gjennomsnittlige effekter være små, mindre enn omtrent 1 prosentpoeng. Overgangsprosjektet var rettet mot elever med svake forutsetninger, men heller ikke for disse elevene finner vi tegn til effekter. Vi finner heller ingen effekter for elevgrupper definert ut fra f.eks. kjønn, foreldreutdanning eller innvandringsbakgrunn.

Det har vært utfordringer knyttet til gjennomføringen av Overgangsprosjektet. For evalueringen har det vært et problem at utvelgelsen av deltakende elever har skjedd på uklart grunnlag. Det har gjort det vanskelig å sammenligne deltakende elever med andre sammenlignbare elever, og har bidratt til at evalueringen har blitt mindre presis og informativ enn den ellers kunne ha blitt. Deltakende lærere og skoleledere peker også på en del praktiske utfordringer, bl.a. knyttet til kort tid til planlegging, utfordringer med elevenes timeplan, rom og fravær. Dette kan ha bidratt til den manglende effekten av tiltaket. Vi har imidlertid ikke noe grunnlag for å si hvorvidt tiltaket ville hatt en effekt ved bedre gjennomføring.

Til tross for enkelte utfordringer virker det som tiltaket ble satt pris på, og opplevdes som vellykket. Lærerne svarer, til tross for manglende effekter, i stor grad at de opplever at elevene har bedret sine ferdigheter. Vi tolker dette som et eksempel på at det er vanskelig å basere vurderinger av effekter av et tiltak på opplevelsen til deltakerne.

Selv om vi ikke finner noen effekter av Overgangsprosjektet, har fullføring av VGO økt i tiltaksperioden, etter å ha vært stabil i mange år. Vi er ikke i stand til å forklare dette med generell utvikling i arbeidsmarkedet eller elevens kjennetegn/bakgrunn. En mulig forklaring er at det har blitt økt oppmerksomhet rundt fullføring av VGO og betydningen av å fullføre, og at dette har bidratt til at elevene har blitt mer motivert for å fullføre. Tiltak for økt fullføring, som Ny GIV, kan ha bidratt til slik oppmerksomhet, men det er svært vanskelig å skille ut betydningen av bestemte tiltak fra andre forhold som endres, f.eks. innføringen av fraværsgrense eller oppmerksomhet på robotisering og endringer i arbeidsmarkedet.

Det har også vært en rekke samtidige tiltak, dels i nasjonal regi (f.eks. Oppfølgingssprosjektet, også en del av Ny GIV), men særlig lokalt. Vår oversikt viser at fylkene har gjennomført hundrevis av tiltak for bedre gjennomføring i VGO, og dessuten ytterligere tiltak tidligere i grunnopplæringen. Det er noen forskjeller i lokal utvikling i fullføring, dette kan skyldes at noen fylker har lyktes bedre med tiltakene de har gjennomført. De lokale tiltakene er imidlertid sjelden grundig evaluert, og ofte ikke utformet på en måte som muliggjør troverdig evaluering. Dette gjør det vanskelig å lære av gjennomførte tiltak.

For å jobbe mer effektivt mot frafall kan det være hensiktsmessig med en mer systematisk framgangsmåte, der tiltak systematisk prøves ut på en måte som gjør det mulig å lære av dem. På nasjonalt nivå er en slik arbeidsform i stor grad allerede innført. Overgangsprosjektet hadde flere trekk som kunne fremme læring, bl.a. var det et klart definert mål, og en klart definert målgruppe. Tiltaket ble også innført over tid, noe vi har benyttet oss av i evalueringen. Det ble også igangsatt en bred evaluering. Forskerne kom likevel inn i prosjektet etter at prosjektet var i gang, og viktige premisser lagt. Som diskutert over var det utfordringer knyttet til gjennomføringen.

I Program for bedre gjennomføring (PBG), som er en videreføring av Ny GIV, er det tatt hensyn til disse utfordringene. I motsetning til en rask innføring av nasjonale tiltak, som med Ny GIV, er det her lagt opp til en mer skrittvis framgangsmåte. Først ble det samlet et kunnskapsgrunnlag, basert på lokale erfaringer og forskning, deretter ble det utlyst midler til tiltak. Midlene ble fordelt til fire prosjekter drevet av konsortier av skoleeiere og forskere. Prosjektene ble vurdert på graden av lokal forankring, i hvilken grad prosjektet hadde potensiale til å redusere frafall, og i hvilken grad prosjektet, inkl. forskningen, var utformet slik at det la til rette for læring, bl.a. om effekter. Det er fortsatt usikkert i hvilken grad prosjektene i PBG vil lykkes med å redusere frafall, men framgangsmåten gir sannsynligvis et bedre grunnlag både for dette og for å kunne lære av prosjektene.²⁰

Gjennomgangen i denne rapporten viser at svært mye av innsatsen mot frafall skjer lokalt. Mange av disse prosjektene vil sannsynligvis også ha nytte av en prosess som i PBG, med en planlegging som baserer seg på et kunnskapsgrunnlag og legger til rette for evaluering. Selv om prosessen i PBG var omfattende, og vil være for krevende for mindre, lokale prosjekter, vil det ofte være mulig å bedre mulighetene for evaluering med enkle midler, f.eks. gjennom å være bevisst på resultatmål, målgruppe og hva som kan være en relevant sammenligningsgruppe. I andre land finnes det ordninger for å fremme slike «gjør det selv evalueringer».²¹ Dette kan være et godt supplement til mer omfattende, rigorøse evalueringer. Et godt tilfang av mindre, lokale prosjekter som er vurdert gjennom enkle evalueringer vil også kunne være et godt grunnlag for å prioritere hvilke prosjekter som bør prøves ut i større skala på en tilsvarende måte som i PBG. Mer systematiske lokale evalueringer kan dermed gi et grunnlag for suksess for den kommende Innovasjonsordningen.

²⁰ Det finnes også andre prosjekter som er utformet på en tilsvarende måte, i regi av hhv. satsningene LÆREEFFEKT og Laget rundt eleven.

²¹ Se f.eks. Education Endowment Foundation: <https://educationendowmentfoundation.org.uk/>

Referanser

- Angrist, J. D. & Pischke, J. (2008). *Mostly harmless econometrics: An Empiricist's Companion*, Princeton University Press.
- Bettinger, E. P., & Long, B. T. (2009). Addressing the Needs of Underprepared Students in Higher Education Does College Remediation Work? *Journal of Human Resources*, 44(3), 736-771.
- Carneiro, P., Løken, K. V., & Salvanes, K. G. (2015). A Flying Start? Maternity Leave Benefits and Long-Run Outcomes of Children. *Journal of Political Economy*, 123(2), 365-412.
- Cook, P. J., Dodge, K., Farkas, G., Fryer, J. R. G., Guryan, J., Ludwig, J., Mayer, S. (2015). *Not Too Late: Improving Academic Outcomes for Disadvantaged Youth*. University of Chicago, Northwestern University Working Paper Series WP-15-01
- Cortes, K., Goodman, J. & Nomi, T. (2013). *Intensive Math Instruction and Educational Attainment: Long-Run Impacts of Double-Dose Algebra*, working paper, Harvard University
- De Haan, M. (2015). The effect of additional funds for low-ability pupils: A nonparametric bounds analysis, *Economic Journal*
- Eielsen, G., Kirkebøen, L.J, Leuven, E., Rønning, M. & Raaum, O. (2013): Effektevaluering av intensivopplæringen i Overgangsprosjektet, Ny GIV. Første delrapport.
- Falch, T., Johannessen, A. B. og Strøm, B. (2009). *Kostnader av frafall i videregående opplæring*. SØF-rapport 08/09.
- Falch, T., Nyhus, O. H., & Strøm, B. (2014). Performance of young adults: The importance of different skills. *CESifo Economic Studies*, Vol. 60, 2014
- Falch, T., Bensnes, S. & Strøm, B. (2016): *Skolekvalitet i videregående opplæring. Utarbeidelse av skolebidragsindikatorer og mål på skolekvalitet. Rapport 1*. Trondheim: SØF.
- Helgøy, I. & Homme, A. (2012). *Ny GIV i skolen: Heftig begeistring – organisatorisk begrensning. Evaluering av Ny GIV Overgangsprosjektet – Delrapport*. Uni Rokkansenteret.
- Helgøy, I. & Homme, A. (2013). *Ny GIV Overgangsprosjektet – konsekvenser for skolen. Evaluering av Ny GIV Overgangsprosjektet. Sluttrapport*. Uni Rokkansenteret.
- Hodgson m.fl., 2012 *Klasseromsobservasjoner av intensivopplæringen i Ny Giv – underveisrapport*. (Nordlandsforskning)
- Holen, Solveig og Berit Lødding (2012). *Intensivopplæringen i Ny GIV for 10. trinnselever våren 2012*, Rapport 42/2012, NIFU
- Huitfeldt, I., Kirkebøen, L.J., & Rønning, M. (2016): *Effektevaluering av intensivopplæringen i Overgangsprosjektet, Ny GIV. Andre delrapport*, SSB
- Lavy, V. & Schlosser, A. (2005). Targeted remedial education for underperforming teenagers: Costs and benefits. *Journal of Labor Economics*, 23(4).
- Leuven, E., Lindahl, M., Oosterbeek, H., & Webbink, D. (2007). The effect of extra funding for disadvantaged pupils on achievement. *The Review of Economics and Statistics*, 89(4), 721-736.
- Lillejord, S., Halvorsrud, K., Ruud, E., Morgan, K., Freyr, T., Fischer-Griffiths, P., Eikeland, O. J., Hauge, T. E., Homme, A. D., & Manger, T. (2015). *Frafall i*

- videregående opplæring: En systematisk kunnskapsoversikt. Oslo: Kunnskapssenter for utdanning, www.kunnskapssenter.no
- Lødding, B., & Solveig, H. (2013). Intensivopplæring i eller utenfor klassen? Sluttrapport fra prosjektet Kartlegging av deltakelse, organisering og opplevelse i Overgangsprosjektet innenfor Ny GIV, NIFU.
- Markussen, E., Flatø, M. og Reiling, R.B. (2017) Skolebidragsindikatorer i videregående skole, Rapport 2017:7, NIFU
- Martorell, P., & McFarlin Jr, I. (2011). Help or hindrance? The effects of college remediation on academic and labor market outcomes. *The Review of Economics and Statistics*, 93(2), 436-454.
- OECD, (2017). Education at a Glance. Oecd indicators, 2017.
- Rønning, W., Hodgson, J. og Tomlinson, P. (2013). Å SE OG BLI SETT. Klasseromsobservasjoner av intensivopplæringen i Ny Giv. NF-rapport Nr. 6/2013.
- Sletten, M. A., Bakken, A. & Haakestad, H. (2011). Ny start med Ny GIV?, Rapport 23/2011, NOVA
- Steffensen, K., Ekren, R., Zachrisen, O. & Kirkebøen, L.J. (2017). Er det forskjeller i skolers og kommuners bidrag til elevenes læring i grunnskolen? En kvantitativ studie, Rapport 2017/02, SSB
- Utdanningsdirektoratet (2017) Utdanningsspeilet 2017

Vedlegg A: Supplerende tabeller

Tabell A1 Registrert nivå: Elever som har fullført innen 5 år, 2010-kullet

Nivå oppmeldt	År etter fullført grunnskole					Høyeste nivå oppmeldt totalt
	1	2	3	4	5	
Vg1	98	3				
Vg2	1	94	5	1		
Vg3/lære		1	76	25	14	100
Ikke registrert	1	2	19	74	86	

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A2 Registrert nivå: Elever som har fullført innen 5 år og som begynner på yrkesfag, 2010-kullet

Nivå oppmeldt	År etter fullført grunnskole					Høyeste nivå oppmeldt totalt
	1	2	3	4	5	
Vg1	99	4				
Vg2	1	94	8	1		
Vg3/lære			47	46	26	100
Ikke registrert		2	45	53	74	

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell A3 Registrert nivå: Elever som har fullført innen 5 år og som begynner på studiespesialiserende, 2010-kullet

Nivå oppmeldt	År etter fullført grunnskole					Høyeste nivå oppmeldt totalt
	1	2	3	4	5	
Vg1	99	2				
Vg2	1	95	3			
Vg3/lære		1	96	10	5	100
Ikke registrert		2	1	90	95	

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg B: Fylkesvis utvikling i gjennomføring

Her går vi inn på hvert enkelt fylke for å analysere utviklingen i gjennomføring for kullene fra 2002 til 2011. For hvert fylke har vi estimert gjennomføringen med henholdsvis foreldres utdanningsnivå satt konstant likt det nasjonale snittet og elevenes karakterer og foreldres utdanningsnivå konstant. Linjen kalt «fylke, foreldre» viser til det første estimatet, og linjen kalt «fylke, alle var» viser til det siste. Vi har også lagt inn tilsvarende estimater nasjonalt for sammenligning. Generelt er det viktig å være klar over at dette er estimater som må tolkes med forsiktighet. Blant annet er det for oss usikkert hva som egentlig ligger bak en økning i elevers karaktersnitt over perioden for de ulike fylkene. Det er dermed også noe uklart hva man egentlig tar ut av ligningen når elevenes karakterer holdes konstant. Estimaten gir en indikasjon på hvordan gjennomføringen ville utviklet seg med visse variabler holdt konstant, men bør altså ikke tolkes som en fasit uten forbehold.

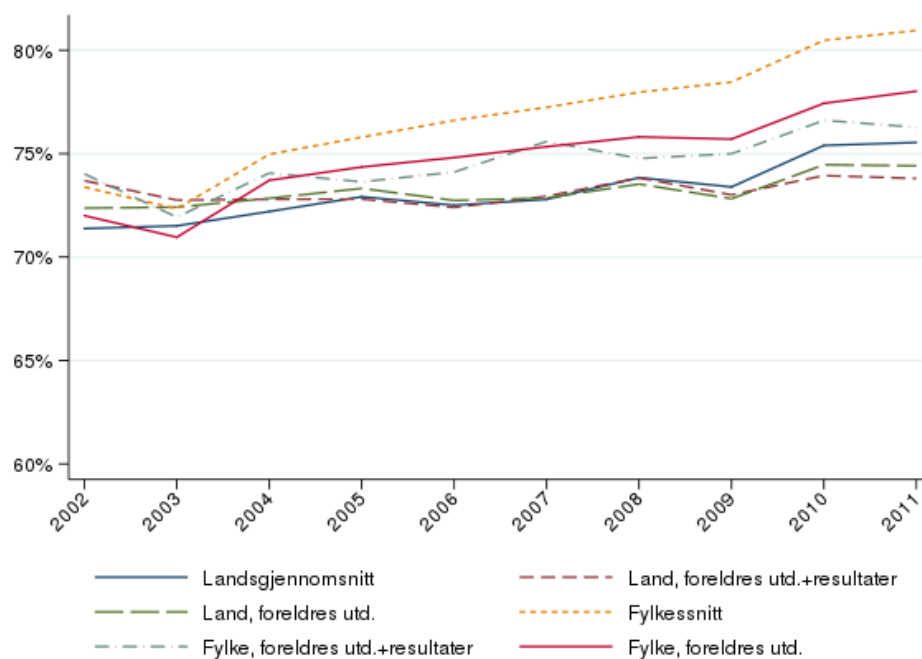
Figur A1 Andel som fullfører innen fem år, Østfold

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Østfold: For Østfold ligger gjennomføringen under det nasjonale snittet, men dette endrer seg når vi lar bakgrunnsvariablene ta verdier likt det nasjonale snittet. Totalt sett følger da utviklingen i fylket den nasjonale utviklingen relativt tett gjennom perioden. Når både karakterer og foreldres utdanningsnivå holdes konstant ligger estimert utviklingen tett på faktisk gjennomføring i fylket. Nivåforskjellene på faktisk gjennomføring og estimert gjennomføring for fylket tyder på at Østfold har noe lavere verdier på variablene vi kontrollerer for enn det nasjonale snittet. Det at Østfold ligger lavere på gjennomføring kan dermed i noen grad forklares ved at elevene har noe dårligere forutsetninger for å fullføre. Det ser dog ut til at denne forskjellen blir mindre med tiden, og for 2011-kullet nærmer Østfold seg det nasjonale snittet også for faktisk gjennomføring.

Figur A2 Andel som fullfører innen fem år, Akershus

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Akershus: Gjennomføringen i Akershus ligger over det nasjonale nivået for hele perioden, utviklingen ser også ut til å ha vært bedre for fylket enn hva den har vært nasjonalt. Det ser ut til at deler av den gode utviklingen for fylket skyldes at foreldrenes utdanningsnivå har blitt høyere i løpet av perioden. Utviklingen blir ytterligere noe lavere når vi også kontrollerer for karakternivå fra ungdomsskolen. Generelt ser vi større utslag i utviklingen til fylket når vi justerer for bakgrunnsvariabler enn hva vi ser for det nasjonale snittet. Over ser det dermed ut til at fylket har hatt en større positiv utvikling i bakgrunnsvariablene enn hva utviklingen har vært nasjonalt, og at dette har bidratt til at fylket for de senere årskullene ligger godt over det nasjonale snittet for gjennomføring. Allikevel ligger estimert utvikling for fylket når alle variabler holdes konstant fortsatt et stykke over det estimerte nasjonale nivået, noe som tyder på at det er andre faktorer som ikke kan forklares her som bidrar til en høyere gjennomføring i Akershus enn nasjonalt.

Figur A3 Andel som fullfører innen fem år, Oslo

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Oslo: Gjennomføringen i Oslo ligger et stykke over det nasjonale nivået for hele perioden. Kontrollerer vi for foreldres utdanningsnivå blir forskjellen fra det nasjonale nivået mindre, og den ser ut til å synke med tiden. Elever i Oslo har altså foreldre med høyere utdanningsnivå enn det nasjonale snittet, og denne forskjellen synes å øke over tid. Kontrollerer vi også for karakterer ser utviklingen i Oslo relativt dårlig ut. Utviklingen for perioden er da negativ, og for de seneste kullene ligger estimert gjennomføring under den estimerte nasjonale gjennomføringen. Selv om Oslo har markant bedre gjennomføring enn snittet virker det som at dette fullt ut kan forklares ved at elevene i Oslo har bedre forutsetninger for å fullføre enn snittet.

Figur A4 Andel som fullfører innen fem år, Hedmark

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Hedmark: Nivået for gjennomføring i fylket ligger noe lavere enn det nasjonale snittet. Fylket har dog hatt en positiv utvikling gjennom hele perioden, og for 2011-kullet ligger gjennomføringen tettere opp mot det nasjonale snittet enn hva som var tilfelle for 2002-kullet. Estimert utvikling for fylket når foreldres utdanningsnivå holdes konstant ligger over faktisk gjennomføring, men forskjellen reduseres noe for de senere kullene. For de siste kullene ligger estimert gjennomføring tett opp mot den faktiske, noe som peker mot at eventuelle forskjeller i foreldres utdanningsnivå i dette fylket sammenlignet med snittet har blitt redusert i løpet av perioden vi analyserer. Kontrollerer vi også for elevenes karakterer løftes estimert gjennomføring ytterligere ett hakk og ligger nå tettere opp mot det nasjonale snittet. Fra 2006-kullet og utover ligger nå fylkets estimerte tett opp mot tilsvarende estimat nasjonalt, og for flertallet av kullene også over. Også for estimert utvikling har det vært en positiv utvikling over tid, selv om den ligger ganske stabilt for de senere kullene. Disse analysene tyder på at i den grad Hedmark ligger under det nasjonale snittet i gjennomføring skyldes dette trolig forskjeller i de bakgrunnsvariablene vi her har sett på.

Figur A5 Andel som fullfører innen fem år, Oppland

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Oppland: Nivået for gjennomføring i Oppland varierer relativt mye fra kull til kull. Den ligger også noe under det nasjonale snittet totalt sett. Vi ser at variasjonen i gjennomføring i stor grad består også når vi kontrollerer for foreldres utdanningsnivå. Estimert gjennomføring ligger da noe over faktisk gjennomføring, men forskjellen reduseres over perioden og for 2011-kullet er den lik faktisk gjennomføring. Selv om forskjeller fra nasjonalt snitt når det gjelder foreldres utdanningsnivå dermed ser ut til å være noe av grunnen for at fylket ligger under snittet i gjennomføring for de tidlige kullene ser dette i mindre grad ut til å være tilfelle for kullene som kommer senere. Når vi også kontrollerer for elevenes karakterer reduseres variasjonen i gjennomføring noe, men de klare variasjonene fra 2007-kullet og fremover består. Det ser dermed ikke ut til at disse variasjonene i gjennomføring kan forklares ved like variasjoner i elevenes karaktergrunnlag. Selv om fylket har noe større variasjoner ligger estimert utvikling når alle variabler holdes konstant rundt estimert utvikling nasjonalt. Det ser dermed ut til at forskjeller i faktisk gjennomføring mellom Oppland og det nasjonale i stor grad kan forklares ved forskjeller i elevers karaktergrunnlag og foreldres utdanningsnivå.

Figur A6 Andel som fullfører innen fem år, Buskerud

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Buskerud: Buskerud ligger tett på det nasjonale både på nivå og utvikling. Utviklingen er noe mindre positiv for de siste kullene. Det samme gjelder dersom man estimerer utviklingen med nasjonale snitt for bakgrunnsvariablene. Vi ser også at fylket får en sterkere negativ utvikling for de siste kullene når elevenes karakterer settes konstant lik det nasjonale snittet. Dette kan tyde på at fylket har hatt en bedre utvikling i karakternivå enn hva vi har sett nasjonalt for de senere elevkullene, og at dette har bidratt til å holde gjennomføringen oppe. Det ser dermed ut til å ha skjedd noe i fylket fra og med 2009-kullet som har ført til en negativ utvikling. Med dette ligger nå estimert gjennomføring for Buskerud for 2011-kullet et stykke under det nasjonale estimatet. Basert på disse analysene ser det ut til at denne forskjellen dermed skyldes andre faktorer enn de vi her har inkludert. Fylket er dermed interessant i form av at utviklingen deres for de senere kullene har vært negativ, noe som skiller dem ut fra nasjonal utvikling og fra utviklingen i de fleste andre fylker.

Figur A7 Andel som fullfører innen fem år, Vestfold

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

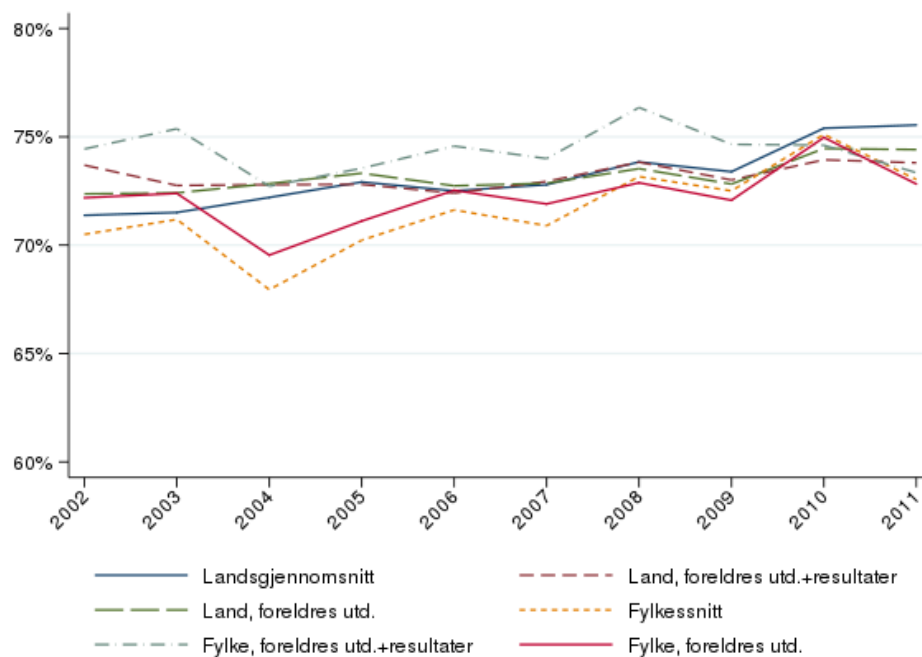
Vestfold: Vestfold skiller seg ut ved å ha stor variasjon i gjennomføringstallene fra år til år. Dette gjør det noe vanskeligere å tolke utviklingen i dette fylket enn i mange andre. Totalt sett ser vi allikevel at det har vært en markant bedring i gjennomføring i kullene fra 2002 til 2011. Fra å ligge et godt stykke under det nasjonale nivået for 2002-kullet er fylket på linje med det nasjonale nivået i 2011-kullet. Denne utviklingen gjelder også for estimert utvikling der foreldres utdanningsnivå settes konstant lik det nasjonale snittet. Dette estimatet følger faktisk gjennomføring tett, noe som tyder på at forskjellene mellom gjennomføringen i Vestfold og den nasjonale ikke skyldes at Vestfold skiller seg ut med utdanningsnivå blant foreldre markant forskjellig fra det nasjonale snittet. Holder vi også elevenes karaktergrunnlag konstant bedres bildet noe. Estimert gjennomføring ligger da noe over faktisk hele veien, men ligger likt som faktisk gjennomføring for de to siste kullene. Det er også positiv utvikling i estimert gjennomføring, selv om den er noe lavere enn for faktisk. Basert på dette får vi inntrykk av at noe forklaringen på at Vestfold lenge har hatt lavere gjennomføring enn snittet er at fylkets elever har hatt lavere karakterer fra ungdomsskolen enn snittet. Vi ser allikevel at dette alene ikke virker å kunne forklare hele forskjellen, heller ikke store deler av den positive utviklingen fylket har hatt. Det kan dermed virke som det også er andre uobserverbare faktorer i fylket som har spilt en viktig rolle i å løfte gjennomføringen opp til det nasjonale snittet over de kullene vi her ser på.

Figur A8 Andel som fullfører innen fem år, Telemark

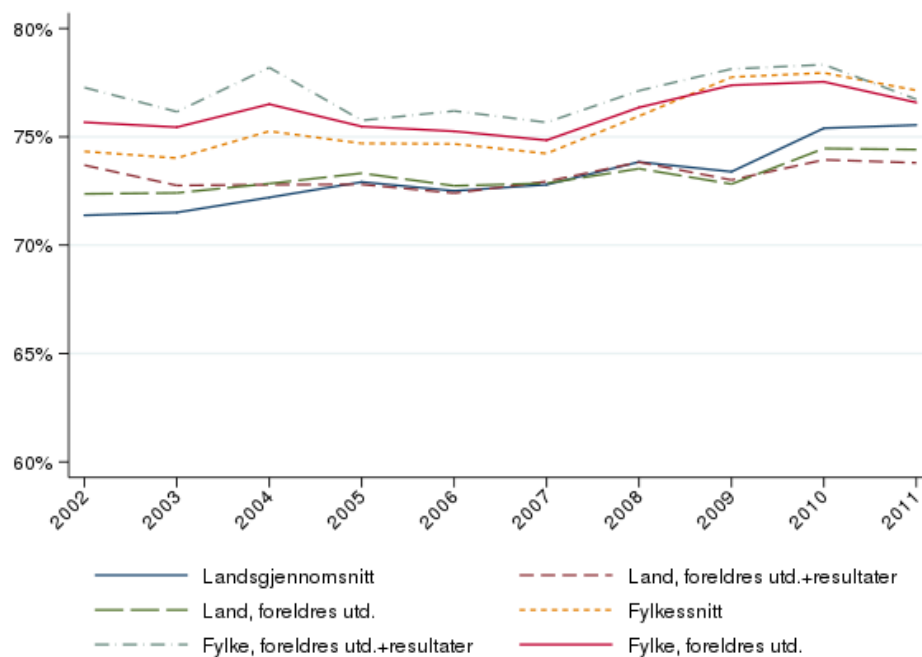
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Telemark: Telemark er et fylket som skiller seg ut sammenlignet med en rekke andre fylker. Totalt sett ligger gjennomføringen rundt det nasjonale nivået. Utviklingen har vært noe bedre enn den nasjonale fra 2006-kullet og fremover. Dette bildet styrkes ytterligere når man estimerer utviklingen med nasjonale snitt på variablene for hvert år. Fylket har da en positiv utvikling fra og med 2004-kullet, som ser ut til å øke utover i perioden. Nivået ligger over det nasjonale hele perioden, og relativt mye over mot slutten. Det som kanskje er mest interessant med Telemark er at utviklingen når alle bakgrunnsvariablene holdes konstant er tilnærmet lik den ujusterte utviklingen i gjennomføringen. Dette tyder på at tilnærmet ingenting av utviklingen i fylkets gjennomføring kan forklares med utvikling i bakgrunnsvariablene. Her ligger det dermed muligheter for å se på hvilke andre faktorer som kan forklare denne utviklingen.

Figur A9 Andel som fullfører innen fem år, Aust-Agder

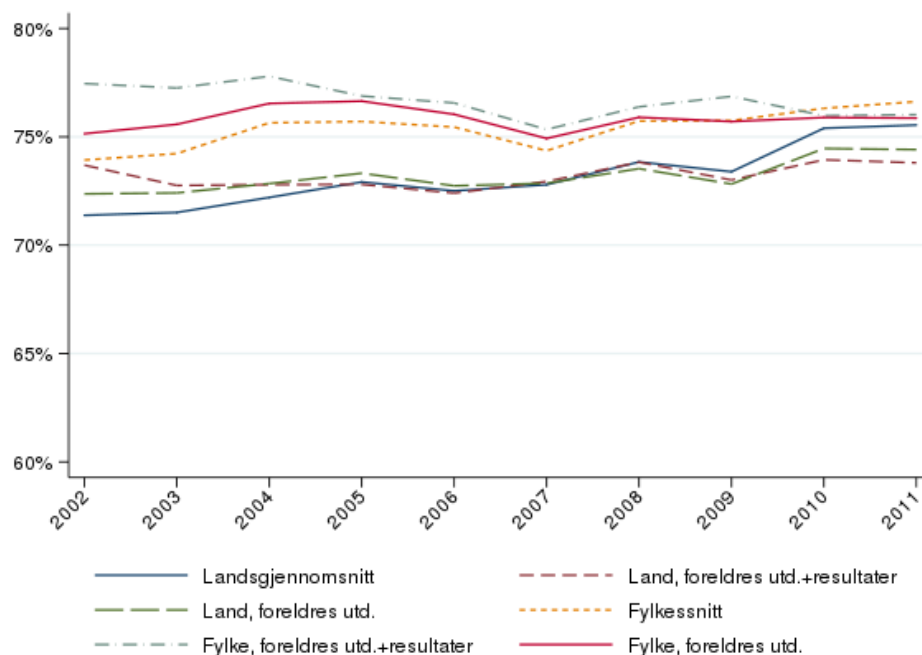
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Aust-Agder: Gjennomføringen i fylket ligger noe under det nasjonale snittet. Utviklingen totalt sett ligger relativt likt med utviklingen nasjonalt, selv om det er noe større variasjon i fylkets gjennomføringstall fra år til år. Estimert utvikling med foreldres utdanningsnivå satt konstant lik det nasjonale snittet ligger noe over faktisk gjennomføring frem til 2008-kullet. Fra og med dette kullet følger de to størrelsene hverandre. Den estimerte gjennomføringen ligger totalt sett noe under det samme estimatet for nasjonal gjennomføring, selv om de ligger relativt tett på hverandre for de senere kullene. Dette tyder på forskjeller i foreldres utdanningsnivå sammenlignet med det nasjonale ikke gjør seg spesielt tydelig her, spesielt ikke for de senere kull. Estimerer vi gjennomføring for fylket også med elevenes karakterer konstant lik det nasjonale snittet ligger gjennomføring nå over den nasjonale. Det er dog en del variasjon i denne størrelsen, og fylkets estimat beveger seg under det nasjonale for det siste kullet. Totalt sett har dermed fylket en negativ estimert utvikling når disse variablene holdes konstant. Dette kan indikere at forskjeller i elevers karakterer sammenlignet med nasjonalt nivå muligens forklarer at fylkets gjennomføring for de tidligere kullene ligger under snittet samt den gode utviklingen i fylket. For de senere kullene indikerer disse analysene at eventuelle forskjeller i karakternivå har jevnet seg ut. Da står fylket igjen med en negativ estimert og faktisk utvikling for de siste kullene vi ser på. Denne utviklingen virker altså å skyldes andre uobserverbare faktorer enn de vi her har inkludert.

Figur A10 Andel som fullfører innen fem år, Vest-Agder

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vest-Agder: Fylket ligger over det nasjonale snittet, og dette styrkes ytterligere når vi estimerer utviklingen med konstant nivå på foreldres utdanning og elevers karakterer. For dette fylket er det altså store forskjeller fra det nasjonale snittet som ikke kan forklares med variablene vi ser på her. Utvikling i faktisk gjennomføring er positiv for fylket over perioden, og er totalt sett relativt lik den vi ser på nasjonalt nivå. Utviklingen blir noe mindre positiv når vi holder variablene konstante. Selv om karakterer og foreldres utdanningsnivå virker å trekke nivået på fylkets gjennomføring nærmer det nasjonale ser det altså ut til at noe av den positive utviklingen skyldes utvikling i disse variablene. For Vest-Agder er det dermed ikke utviklingen i seg selv som er spesielt interessant, men det at fylket ligger såpass langt over det nasjonale nivået i gjennomføring, og at denne forskjellen styrkes ytterligere når vi kontrollerer for våre variabler, gjør at fylket bør være verdt å merke seg til videre analyser.

Figur A11 Andel som fullfører innen fem år, Rogaland

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

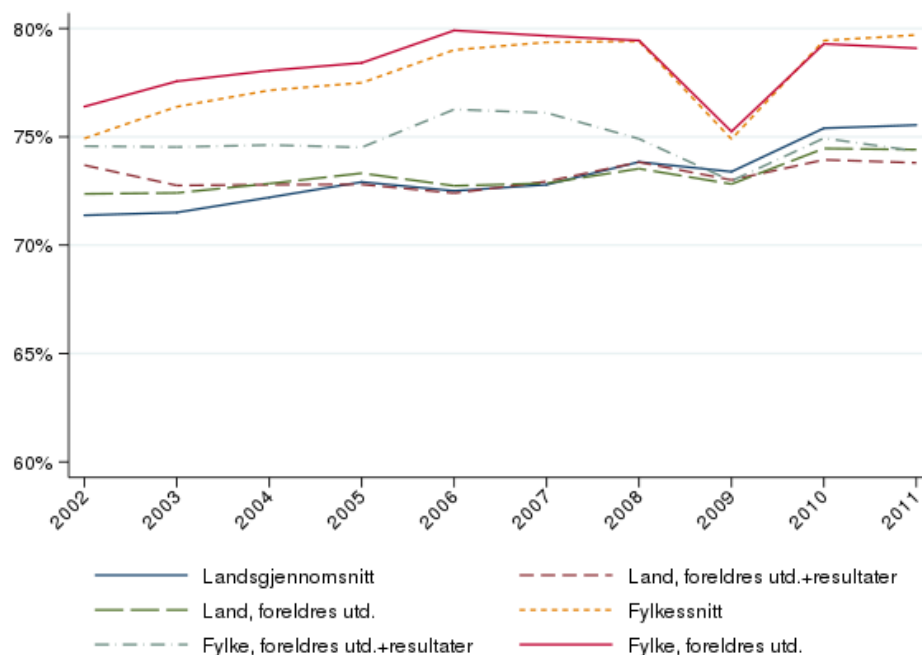
Rogaland: Spesielt i første halvdel av perioden vi ser på ligger gjennomføringen i Rogaland over det nasjonale snittet. Estimert utvikling når bakgrunnsvariablene settes lik det nasjonale snittet ligger ytterligere høyere. Selv om nivået på bakgrunnsvariablene i Rogaland er lavere enn det nasjonale snittet ligger de altså et stykke over når det kommer til gjennomføring. Dette tyder på at Rogaland har et bidrag til gjennomføring som ligger et stykke over gjennomsnittet. Utviklingen i fylket er dog mindre imponerende. Fylket har en mindre positiv utvikling enn den nasjonale fra 2007-kullene og fremover, og nærmer seg dermed i større grad også det nasjonale nivået. Når bakgrunnsvariablene holdes konstant er utviklingen for fylket negativ over de siste årene. For 2011-kullet nærmer fylket seg det nasjonale nivået på gjennomføring, noe som synes å være et resultat av at det nasjonale nivået har økt samtidig som man ikke ser den samme økningen i fylkets tall. Det synes dermed at de faktorene som førte til at Rogaland lå over snittet de første årene i perioden ikke gjør seg gjeldene mot slutten, eller at andre faktorer har bidratt til en negativ utvikling.

Figur A12 Andel som fullfører innen fem år, Hordaland

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

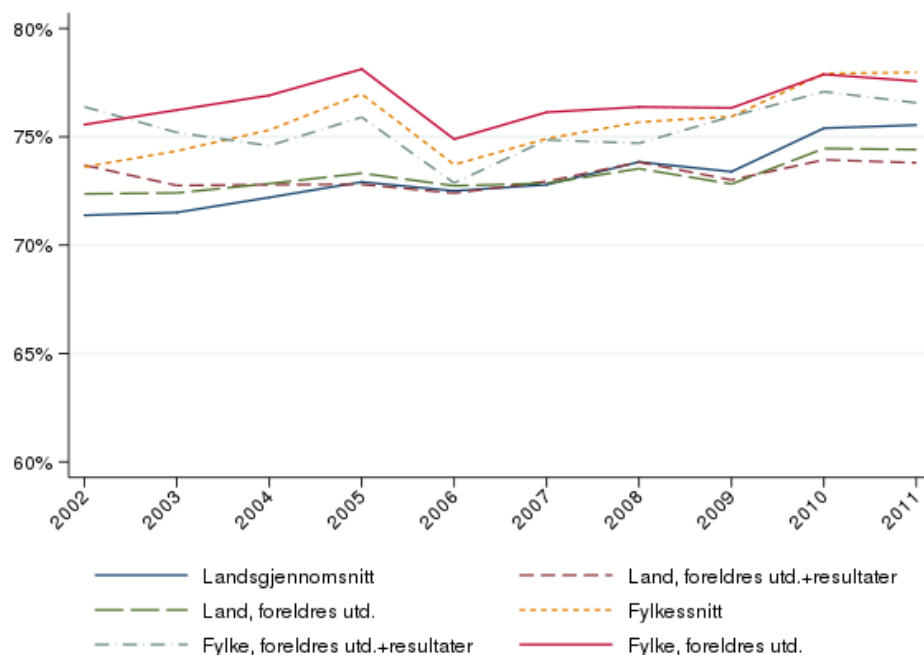
Hordaland: Utviklingen til Hordaland ligger rundt det nasjonale snittet hele perioden. Holder vi foreldres utdanningsnivå konstant lik det nasjonale snittet ligger estimert gjennomføring tett på faktisk helt frem til 2006-kullet. Herfra ligger estimatet tett på det tilsvarende estimatet nasjonalt, og dermed lavere enn faktisk gjennomføring i fylket. Denne utviklingen kan tyde på at fylket har hatt en større økning i foreldres utdanningsnivå for de siste kullene enn hva vi har sett nasjonalt. Holder vi også elevenes karakterer konstante ligger estimer gjennomføring hele veien under tilsvarende estimat nasjonalt. Totalt sett ser vi da lite endring i gjennomføringsnivå for fylket, selv om det nivået varierer over perioden. Forskjellene fra estimert og faktisk gjennomføring ser nå ut til å øke utover perioden vi analyserer. Disse analysene tyder på at elevene i Hordaland har hatt en bedre karakterutvikling enn elevene nasjonalt, og at dette forklarer mye av utviklingen fylket har hatt fra og med 2002-kullet. Det virker her som det finnes andre uobserverbare faktorer som trekker gjennomføringsnivået i fylket noe ned sammenlignet med nasjonale nivåer.

Figur A13 Andel som fullfører innen fem år, Sogn og Fjordane

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Sogn og Fjordane: Ser man kun på de faktiske gjennomføringstallene skiller fylket seg positivt ut. Nivået på gjennomføring ligger et godt stykke over det nasjonale. For kullene mellom 2002 og 2008 har også fylket en markant bedring i gjennomføring, i den perioden hvor det nasjonale snittet har vært relativt stabilt. For 2011-kullet ligger fylket rett opp under 80 % gjennomføring innen 5 år. Holder vi foreldres utdanningsnivå konstant likt det nasjonale snittet ligger estimert utvikling ytterligere noe høyere for kullene frem til 2008-kullet. Herfra følger estimert utvikling den faktiske. Når vi også holder elevenes karakternivå konstant lik det nasjonale snittet endrer bildet seg noe. Estimert utvikling ligger nå fortsatt noe over det nasjonale snittet, men kun frem til 2009-kullet. Fra dette året følger den estimerte utviklingen den nasjonale relativt tett. Estimert utvikling blir da også negativ frem til 2009-kullet. Dette tyder på at fylket skiller seg ut positivt primært fordi bakgrunnsvariablene har en høyere verdi i fylket enn hva de har nasjonalt, spesielt hvis vi ser på årene fra 2008-kullet og fremover.

Figur A14 Andel som fullfører innen fem år, Møre og Romsdal

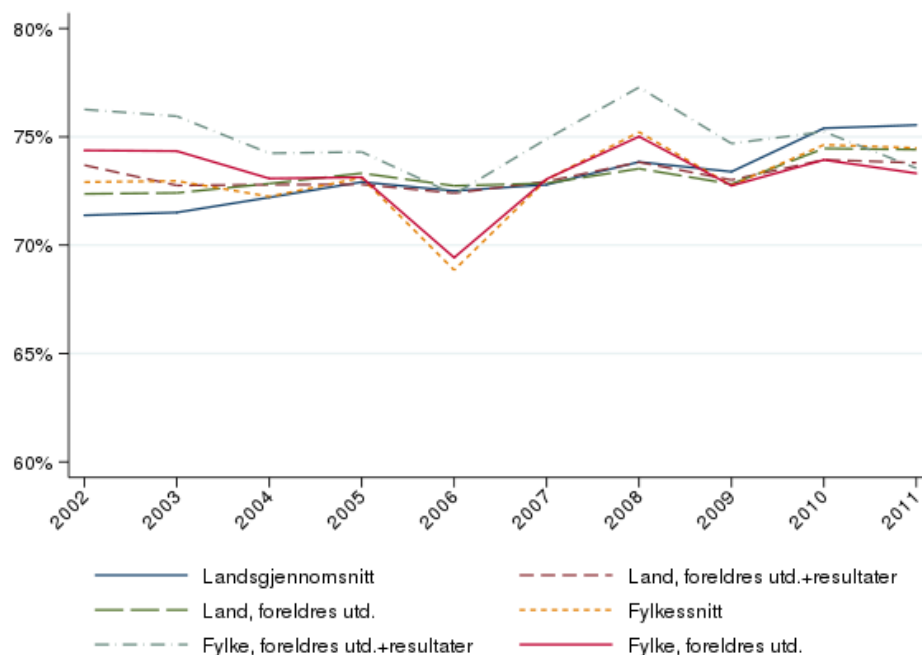
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Møre og Romsdal: Gjennomføringen i fylket har ligget over det nasjonale snittet hele veien. Estimerer vi gjennomføringen når kun foreldres utdanningsnivå holdes konstant ligger gjennomføringen ytterligere høyere, men på linje med faktisk gjennomføring for de siste kullene. Dette tilsier at en eventuell ulempe fylket har hatt ved lavere utdanningsnivå blant foreldre enn hva man har hatt nasjonalt har jevnet seg ut mot slutten av perioden. Når vi også holder elevenes karakterer konstante lik det nasjonale snittet for perioden ligger estimert utvikling rundt den faktiske, men totalt sett noe lavere. Allikevel ligger estimert gjennomføring for fylket for alle kull utenom 2006-kullet godt over det tilsvarende estimatet nasjonalt. Estimert utvikling for fylket er også mer positiv for de senere kullene enn den estimerte utviklingen nasjonalt. Fylket har altså, foreldres utdanningsnivå og elevenes karakterer likt, et noe høyere nivå og en noe mer positiv utvikling enn hva vi ser nasjonalt.

Figur A15 Andel som fullfører innen fem år, Sør-Trøndelag

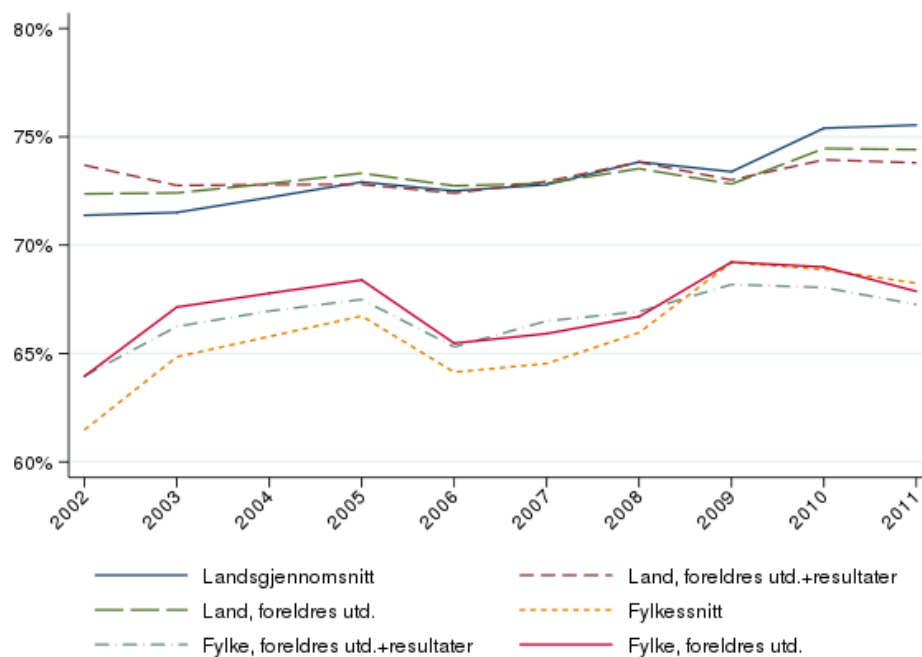
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Sør-Trøndelag: For det første kullet vi ser på ligger Sør-Trøndelag klart over det nasjonale snittet for gjennomføring. Forskjellen kan ikke forklares med forskjeller i variablene vi har inkludert. Estimert gjennomføring for dette kulle med utdanningsnivå og karakterer konstant ligger ytterligere over faktisk gjennomføring. Det virker altså som at fylket på dette tidspunktet hadde et større bidrag til gjennomføring enn hva man så nasjonalt. Dette endrer seg imidlertid, og for 2006-kullet ligger fylket rundt det nasjonale snittet, også når variablene settes lik de nasjonale. Etter dette følger utviklingen i fylket utviklingen nasjonalt. Når bakgrunnsvariablene settes konstant for perioden er den estimerte utviklingen negativ for hele perioden. Dette tyder på at den negative utviklingen for kullene fra 2002 til 2006 har snudd primært fordi det har vært en positiv utvikling i bakgrunnsvariablene. Dette fylket er dermed også interessant å se nærmere på. Her ser man en utvikling som har gått i motsatt retning av hva som har skjedd nasjonalt og i de fleste andre fylker den siste tiden. Det å finne mulige forklaringer på dette kan være viktig for å unngå lignende utvikling i andre fylker fremover, og får å snu utviklingen vi ser i Sør-Trøndelag.

Figur A16 Andel som fullfører innen fem år, Nord-Trøndelag

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

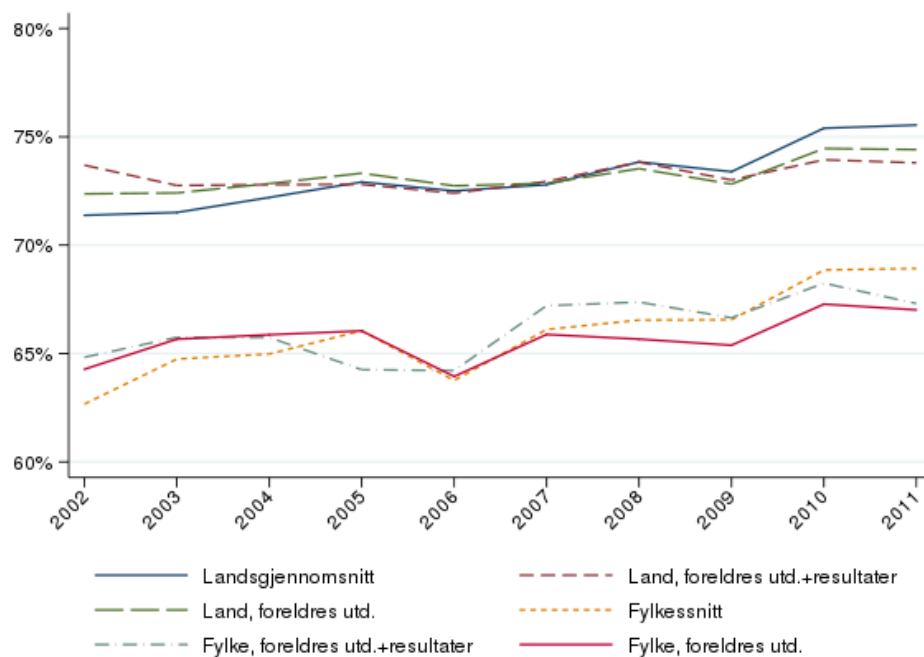
Nord-Trøndelag: Gjennomføringen i dette fylket har variert rundt det nasjonale snittet i perioden vi ser på. Holdes foreldres utdanningsnivå konstant ligger estimert utvikling tett på den faktiske. Settes også elevenes karakterer lik det nasjonale snittet ligger estimert gjennomføring noe over snittet nasjonalt. For 2011-kullet har derimot denne trenden snudd, og estimert gjennomføring for fylket ligger da på linje med det nasjonale estimatet. Dette tyder på at Nord-Trøndelag har hatt et relativt større bidrag til gjennomføring uavhengig av våre variabler sammenlignet det nasjonale snittet, frem til de seneste kullene. Når bakgrunnsvariablene holdes konstant gjennom perioden ligner estimert utvikling på utviklingen i de faktiske gjennomføringstallene. Det skiller seg dog noe de siste årene. Fra 2009-kullet ville utviklingen vært negativ hvis bakgrunnsvariablene hadde vært holdt konstant. Dette kan tyde på at det er en positiv utvikling i variablene inkludert som har holdt faktisk gjennomføring relativt konstant for de senere kullene, og mot slutten av perioden ser det ut til at verdiene på variablene inkludert ligger på samme nivå i fylket som det gjør nasjonalt.

Figur A17 Andel som fullfører innen fem år, Nordland

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Nordland: Nordland ligger totalt sett noe under det nasjonale snittet for gjennomføring, og det ser ikke ut til at forskjellen kan forklares ved forskjeller i de variablene vi har inkludert. Faktisk gjennomføring og de to ulike estimatene følger hverandre relativt tett gjennom perioden. Dette tyder på at eventuell utvikling over tid for fylket skyldes endringer i andre uobserverbare faktorer som kan innvirke på gjennomføringen. Vi ser at fylket totalt sett har hatt en markant bedring i gjennomføring fra 2002-kullet til 2011-kullet. Basert på våre analyser er det altså andre faktorer enn elevers karakterer og foreldres utdanningsnivå som forklarer mye av denne utviklingen. Nordland er dermed et interessant fylke å studere nærmere for å forsøke å forklare hva som har ført til den gode utviklingen gjennom perioden.

Figur A18 Andel som fullfører innen fem år, Troms

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Troms: I dette tilfellet ser vi også at snittet for gjennomføring ligger noe under det nasjonale snittet. Heller ikke for Troms ser det ut til at denne forskjellen kan forklare ved forskjeller i variablene vi har inkludert. Troms har hatt en noe positiv utvikling de siste årene, som ikke endres spesielt når variablene holdes konstante. Utviklingen er relativt lik som utviklingen nasjonalt, det synes dermed ikke å være noe spesielt i Troms som sørger for denne utviklingen. Selv om fylket ligger godt under det nasjonale nivået for gjennomføring ser det derimot ut til at fylket følger det nasjonale når det kommer til utvikling i gjennomføring over perioden.

Figur A19 Andel som fullfører innen fem år, Finnmark

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Finnmark: Finnmark har generelt lenge hatt et nivå for gjennomføring som har ligget langt under det nasjonale snittet. Også når elevenes karakterer og foreldres utdanningsnivå inkluderes og settes likt det nasjonale snittet har Finnmark et lavt nivå på gjennomføring, selv om estimert gjennomføring ligger noe over den faktiske frem til 2010-kullet. Nivåforskjellen mellom Finnmark og det nasjonale snittet kan dermed i liten grad forklare forskjeller i variablene vi her har inkludert. Finnmark har hatt en positiv utvikling i gjennomføringstallene fra og med 2007-kullet, også når variablene holdes konstant. Disse analysene tyder på at det har skjedd noe utover endringer i bakgrunnsvariabler, som har ført til at gjennomføringen har gått opp betydelig i Finnmark de senere årene. For videre studier er altså Finnmark et interessant fylke å se nærmere på dersom man ønsker å forsøke komme nærmere et svar på hvilke tiltak og endringer som kan øke gjennomføring.

Vedlegg C: Fylkenes tiltak mot frafall

Tabellen under oppsummerer tiltak mot frafall i regi av fylkeskommunene, og baserer seg på flere kilder bl.a. oversikter samlet inn av KD, tilstandsrapporter og årsmeldinger fra fylkene. Kategoriene i siste kolonne er beskrevet som beskrevet i tabell 3.11.

Tabell A4 Eksempler på tiltak mot frafall

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Hedmark	VGS	«Skoletrøkk»	Mål om at flere skal bestå og fullføre.	20 timer faglig støtte i tillegg til ordinær undervisning i fellesfag. Ekstra undervisning rettet mot elever i faresonen for å få ikke bestått i ett eller flere fag.	2010, 2011, 2012, 2013, og videreført.	1
Hedmark	VGS	«Eksamenstrøkk/Xtra før Xamen»	Mål om at flere elever skal bestå og fullføre.	30 timer ekstra intensiv undervisning i forkant av ny eksamen. Rettet mot elever som har strøket i eksamen eller i standpunkt.	2012	1
Hedmark	VGS, yrkesfag	«Sommerskole»	Mål om at flere elever på yrkesfag skal bestå fellesfag, og dermed øke gjennomføring.	Sommerskole med fokus på eksamen. Ekstra undervisning i sommerferien i fellesfag for elever på yrkesfag. Rettet mot elever/lærlinger som har strøket til standpunkt/eksamen.	2008-2017	1
Hedmark	VGS, yrkesfag	«Fra elev til læring»: Tiltak for at elever skal få lærekontrakt tidligere	Mål om at flere elever fra VG2 skal søke, og få, lærekontrakt tidligere.	Åpne skoler, møter mellom elever og bedrifter, søkeseminar, læringsksamlinger.	2013-2015	7
Hedmark	VGS	«Ressurs=ungdom+lærer+foresatte(RULF)»: Tiltak for å forbedre relasjoner mellom partene på Ringsaker VGS.	Mål om å utvikle relasjoner, avklare forventninger og lignende. Overordnet mål er bedret gjennomføring i VGO.	Lærer følger opp fravær med telefonsamtaler til foresatte, foreldremøte i løpet av 2 første uker, telefonsamtaler med elever og foresatte i løpet av de to første skoleukene, kontrakt mellom de tre partene.	Permanen t ordning, oppstart 2008.	6
Hedmark	VGS	Skolebasert kompetanseutviklings prosjekt med hovedtema læringsledelse	Hovedmålet er å redusere frafall og øke kvalitet på læring.	Veiledning og observasjon, utvikle pedagogisk praksis, etablere og utvikle et læringsfellesskap, systematisk samarbeid i tverrfaglige lærergrupper.	2014-2016	6, 9, 10, 12
Hedmark	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Finn din vei»	Bidra til gode mestringsopplevelser, økt selvtillit og motivasjon til å fortsette i opplæring eller annen kompetansefremmende aktivitet.	Organisert tilbud ved halvparten av de videregående skolene. Hver skole kan ta inn inntil 15 deltakere på «Finn din vei». I utgangspunkt følger "finn din vei" en normal skoleuke, men elevene bruker ikke av sin lovfestede opplæringsrett. Tilbudet har en overordnet ramme/skisse og skolene har kunnet finne sin modell innenfor denne rammen.	2012-2017	8
Finnmark	VGS	Sommerskoler	Mål om at flere skal bestå eksamen og fullføre videregående.	Sommerkurs i naturfag og matematikk med mulighet for å gå opp til ny eksamen etter avsluttet kurs. Varighet på to uker. Rettet mot elever som står i fare for å styrke i standpunkt eller har strøket på eksamen.	2014-2017	1
Finnmark	VGS, yrkesfag	«Fagopplæring i Nord»: Samarbeidstiltak i Kirkenes	Lære matkultur og arbeidsmåter i begge land. Overordnet målsetning om økt gjennomføring.	Samarbeid mellom Kirkenes VGS og Murmansk tekniske og økonomiske yrkesskole, og hoteller i Murmansk og Kirkenes: Utveksling av elever på Restaurant- og matfaget ved Kirkenes VGS og ved skolen i Murmansk. Russiske elever hospiterer ved et hotell i Kirkenes, og norske elever hospiterer ved et hotell i Murmansk.	2009-2016	4
Finnmark	VGS, yrkesfag, ungdom utenfor opplæring	«Kombinasjonstiltak»: Rettet mot lære kandidater og ungdom	Økt motivasjon, lærekontrakt for flere. Overordnet mål om redusert frafall og økt gjennomstrømning.	Tiltaket gir struktur og føringer for hvordan man kan kombinere opplæring og stønad fra NAV. Tilpasset opplæring for ungdom utenfor arbeid og utdanning. Tilbudet kan også benyttes når ungdom er skolelei og vil kombinere opplæring med eventuell arbeidspraksis gjennom NAV.	Permanen t ordning, oppstart 2014.	4, 8, 10

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Finland	Grunnskole, VGS	«Partnerskap»: Partnerskap mellom videregående skoler og kommuner/grunnskoler	Skal skape konkrete handlinger i partnerskapet som resultater i at kvaliteten i opplæringen øker gjennom samarbeid om det 13-årige skoleløpet. Mål om at flere ungdommer i Finland gjennomfører og består opplæringen.	Felles planleggingsdager og lærersamarbeid på tvers av skoler	Permanente ordning, oppstart 2014.	10
Finland	Grunnskole, VGS	«Partnerskap»: Partnerskap mellom videregående skoler og kommuner/grunnskoler	Skal skape konkrete handlinger i partnerskapet som resultater i at kvaliteten i opplæringen øker gjennom samarbeid om det 13-årige skoleløpet. Mål at flere ungdommer i Finland gjennomfører og består opplæringen.	Overgangssamtaler for elevene	Permanente ordning, oppstart 2014.	7
Finland	Grunnskole, VGS	«Partnerskap»: Partnerskap mellom videregående skoler og kommuner/grunnskoler	Skal skape konkrete handlinger i partnerskapet som resultater i at kvaliteten i opplæringen øker gjennom samarbeid om det 13-årige skoleløpet. Mål at flere ungdommer i Finland gjennomfører og består opplæringen.	Vurdering for læring som felles kompetansetiltak. Samordne vurderingspraksis på ungdomstrinnet og i videregående opplæring for en enklere overgang for elevene.	Permanente ordning, oppstart 2014.	9
Finland	Grunnskole, VGS	«Partnerskap»: Partnerskap mellom videregående skoler og kommuner/grunnskoler	Skal skape konkrete handlinger i partnerskapet som resultater i at kvaliteten i opplæringen øker gjennom samarbeid i det 13-årige skoleløpet. Mål at flere ungdommer i Finland gjennomfører og består opplæringen.	Lærerspitering, der lærere fra videregående skoler og ungdomsskoler hospiterer på det andre skolenivået.	Permanente ordning, oppstart 2014.	12
Finland	VGS	Utvikling av felles pedagogisk plattform. Veilederkorps 2015-2017	Skal skape/utvikle en felles kultur for læring, felles verdigrunnlag, en lærende org. Mål om økt fullføring.	Mottar veiledning fra UDIRs veiledningskorps på omsøkt tema. Tema for opplæringsavdelingen er prosessplanarbeidet til felles pedagogisk plattform for de videregående skolene i fylket. Kompetanseheving og utviklingsarbeid.	2015-2017	6, 12
Finland	VGS, yrkesfag	"Flere gjennom" - tiltaksplan	Redusere frafall i videregående opplæring.	«Tett oppfølging»: Tett oppfølging av elever med svake resultater eller ikke bestått i fag.	2008/2009	6
Finland	VGS, yrkesfag	"Flere gjennom" - tiltaksplan	Redusere frafall i videregående opplæring.	«Jakten på toerne»: Oppfølging av elever som har ikke bestått i et eller flere fag, med mål om at de skal gå ut med bestått i alle fag.	2008/2009	6
Finland	VGS, yrkesfag	"Flere gjennom" - tiltaksplan	Redusere frafall i videregående opplæring.	Elever som scorer under en kritisk grense på kartleggingsprøver i matematikk, norsk og/eller engelsk skal få intensivkurs i disse fagene.	2008/2009	1
Finland	VGS, yrkesfag	"Flere gjennom" - tiltaksplan	Redusere frafall i videregående opplæring.	Utvikle gode rutiner for oppfølging av fravær og av elever som ønsker å slutte	2008/2009	6
Finland	VGS, yrkesfag	"Flere gjennom" - tiltaksplan	Redusere frafall i videregående opplæring.	Forsøk med garanti om plass på påbygging til generell studiekompetanse etter fullført fagbrev	2008/2009	4
Finland	VGS, yrkesfag	"Flere gjennom" - tiltaksplan	Redusere frafall i videregående opplæring.	Styrket karriereveiledning: Informasjonsutveksling og samarbeid om veiledning av elever mellom ungdomsskole og videregående skole.	2008/2009	5, 7
Finland	VGS, yrkesfag	"Flere gjennom" - tiltaksplan	Redusere frafall i videregående opplæring.	Lærerkandidat og praksisbrev: Tilbyr disse alternative opplæringsløpene til elever på yrkesfag.	2008/2009	4
Troms	VGS, yrkesfag	Yrkesfag: Ulike tiltak rettet mot elever på yrkesfag	Mål om økt gjennomføring blant elever på yrkesfag.	Avtale om samarbeid med universitetet om universitetsskoler.	2015-2017	4
Troms	VGS, yrkesfag	Yrkesfag: Ulike tiltak rettet mot elever på yrkesfag	Mål om økt gjennomføring blant elever på yrkesfag.	Iverksatt forsøk der skoler blir delegert større del av det fylkeskommunale ansvaret for å sikre et gjennomgående kvalitetssystem i fag- og yrkesopplæringen	2015-2017	6, 10

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Troms	VGS, yrkesfag	Yrkesfag: Ulike tiltak rettet mot elever på yrkesfag	Mål om økt gjennomføring blant elever på yrkesfag.	Etablert funksjon for arbeidslivsveiledere på alle skoler med yrkesfag	2015-2017	5
Troms	VGS, yrkesfag	Yrkesfag: Ulike tiltak rettet mot elever på yrkesfag	Mål om økt gjennomføring blant elever på yrkesfag.	Krav om læreplasser settes i alle anbudsutlysninger hvor det er relevant	2015-2017	13
Troms	VGS, yrkesfag	Yrkesfag: Ulike tiltak rettet mot elever på yrkesfag	Mål om økt gjennomføring blant elever på yrkesfag.	Arbeidet med plan for kompetanseutvikling for lærere i fag- og yrkesopplæringen er igangsatt	2015-2017	12
Troms	VGS, yrkesfag	Yrkesfag: Ulike tiltak rettet mot elever på yrkesfag	Mål om økt gjennomføring blant elever på yrkesfag.	Stilling for elev- og lærlingeombud samt mobbeombud er på vei	2015-2017	3
Troms	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Tverrfaglig møteplass – Regionsamling OT»	Overordnet målsetning er å bedre gjennomføring i videregående opplæring.	Inviterer aktuelle samarbeidspartner i regionen som jobber med, og rundt, ungdom i målgruppen til en tverrfaglig møteplass. Koordinere og samordne innsats, skaffe kunnskap om lokale forhold.	Permanen t ordning, oppstart 2014.	10
Troms	VGS	Arbeid med økt formidling VG2-lære. Forebyggende arbeid innen psykisk helse. Ambulant team VGO.	Forebygging og oppfølging av elever med psykiske problemer. Overordnet målsetning er økt gjennomføring.	Starte opp arbeid med å gjøre elever som er vanskelig å formidle til lære i stand til å reflektere over hva som kreves av personlig innsats i et læringsløp	2015-2017	5, 7
Troms	VGS	Arbeid med økt formidling VG2-lære. Forebyggende arbeid innen psykisk helse. Ambulant team VGO.	Forebygging og oppfølging av elever med psykiske problemer. Overordnet målsetning er økt gjennomføring.	Etterutdanning for lærere i VGS med programfagslinjer + kombinasjonsskoler innen psykisk helse	2015-2017	3, 12
Troms	VGS	Arbeid med økt formidling VG2-lære. Forebyggende arbeid innen psykisk helse. Ambulant team VGO.	Forebygging og oppfølging av elever med psykiske problemer. Overordnet målsetning er økt gjennomføring.	Opprette ambulant team knyttet opp mot ressursgrupper på de videregående skoler.	2015-2017	3
Troms	VGS, ungdom utenfor opplæring	«PREP KURS for OT-ungdom»	Overordnet målsetning er å bedre gjennomføringen av videregående opplæring.	Skal tilby OT-ungdom et 2-dagers kurs hvor de skal bevisstgjøres egne ressurser og egenskaper og hvordan de kan bruke dette når de søker seg jobb eller læreplass, samt gi et godt innblikk i hvilke forventninger de møter fra arbeidslivet. Grupper på 12 av gangen. Samtlige deltakere tilbys individuelle veiledningssamtaler etter avsluttet prep-kurs.	Permanen t ordning, oppstart 2015.	8
Troms	VGS	"Nav i skolen"	Mål om å redusere frafall på videregående skole	Har tilsatt to prosjektledere ved to VGS for å hjelpe elever som sliter i hverdagen.	2014, 2015	3
Troms	VGS	Oppfølging	Mål om å redusere frafall på videregående skole	Har stilt krav til skolene i oppfølging av elever som ikke ligger an til forventet progresjon.	2014, 2015	6
Vestfold	VGS	"Tett på": Tett oppfølging av elever med svake grunnleggende ferdigheter.	Bidra til redusert frafall og økt gjennomføring gjennom ulike tiltak rettet direkte mot elever.	Ulike kroppsøvningsprosjekter med tilpasset opplæring for grupper av elever	2009-2015	9
Vestfold	VGS	"Tett på": Tett oppfølging av elever med svake grunnleggende ferdigheter.	Bidra til redusert frafall og økt gjennomføring gjennom ulike tiltak rettet direkte mot elever.	Intensivkurs foran ny og utsatt prøve	2009-2015	1
Vestfold	VGS	"Tett på": Tett oppfølging av elever med svake grunnleggende ferdigheter.	Bidra til redusert frafall og økt gjennomføring gjennom ulike tiltak rettet direkte mot elever.	Intensivkurs i ulike fag, særlig fellesfag på yrkesfag.	2009-2015	1
Vestfold	VGS	"Tett på": Tett oppfølging av elever med svake grunnleggende ferdigheter.	Bidra til redusert frafall og økt gjennomføring gjennom ulike tiltak rettet direkte mot elever.	Eksamensforberedelser	2009-2015	1
Vestfold	VGS	"Tett på": Tett oppfølging av elever med svake grunnleggende ferdigheter.	Bidra til redusert frafall og økt gjennomføring gjennom ulike tiltak rettet direkte mot elever.	Lekse- og studiehjelp	2009-2015	2

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Vestfold	VGS	"Tett på": Tett oppfølging av elever med svake grunnleggende ferdigheter.	Bidra til redusert frafall og økt gjennomføring gjennom ulike tiltak rettet direkte mot elever.	Forkurs for nye Vg1 elever før skolestart i samarbeid med ungdomsskolen.	2009-2015	7
Vestfold	VGS	"Tett på": Tett oppfølging av elever med svake grunnleggende ferdigheter.	Bidra til redusert frafall og økt gjennomføring gjennom ulike tiltak rettet direkte mot elever.	Styrkingstiltak for minoritetsspråklige elever, bl.a. i engelsk og generell begrepsforståelse	2009-2015	11
Vestfold	VGS, yrkesfag	Kvalifiseringskurs for elever på yrkesfag	Bidra til at flere elever får lære plass, og dermed kan fullføre videregående opplæring.	«Veien til lære plass»: 20 timers kurs for elever som per 1. juni har søkt, men ikke fått, lære plass, og som etter skoleeiers vurdering har behov for kursing.	2014-2016	7
Vestfold	VGS, yrkesfag	Kvalifiseringskurs	Bidra til at flere elever får lære plass, og dermed kan fullføre videregående opplæring.	«Lære plasskurs»: 5 måneders kurs for elever som har søkt lære plass, men ikke er formidlet per 15. august og som har behov for kvalifiseringskurs. Kurset er også for elever som trenger å forbedre karakterene før inntak til Vg3 Påbygg.	2014-2016	4, 7
Vestfold	VGS, yrkesfag	"Forsterket Vg2 yrkesfag"	Formålet er å gi elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer som er i risikozonen for å falle fra et forsterket tilbud med sikte på å bedre gjennomføring og styrke elevenes muligheter til å oppnå yrkeskompetanse eller studiekompetanse.	Tett oppfølging av hver enkelt – skal sette elevene i situasjoner der de opplever mestring og motivasjon	2015	5, 6
Vestfold	VGS, yrkesfag	"Forsterket Vg2 yrkesfag"	Formålet er å gi elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer som er i risikozonen for å falle fra et forsterket tilbud med sikte på å bedre gjennomføring og styrke elevenes muligheter til å oppnå yrkeskompetanse eller studiekompetanse.	Tydelige rutiner for oppfølging av fravær	2015	6
Vestfold	VGS, yrkesfag	"Forsterket Vg2 yrkesfag"	Formålet er å gi elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer som er i risikozonen for å falle fra et forsterket tilbud med sikte på å bedre gjennomføring og styrke elevenes muligheter til å oppnå yrkeskompetanse eller studiekompetanse.	Oppfølging av faglige prestasjoner/progresjon – forsterket underveisvurdering	2015	6, 9
Vestfold	VGS, yrkesfag	"Forsterket Vg2 yrkesfag"	Formålet er å gi elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer som er i risikozonen for å falle fra et forsterket tilbud med sikte på å bedre gjennomføring og styrke elevenes muligheter til å oppnå yrkeskompetanse eller studiekompetanse.	«Lære og lære»-kurs (studieteknikk)	2015	13
Vestfold	VGS, yrkesfag	"Forsterket Vg2 yrkesfag"	Formålet er å gi elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer som er i risikozonen for å falle fra et forsterket tilbud med sikte på å bedre gjennomføring og styrke elevenes muligheter til å oppnå yrkeskompetanse eller studiekompetanse.	Bevisstgjøring/karriereveiledning	2015	5

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Vestfold	VGS, yrkesfag	"Forsterket Vg2 yrkesfag"	Formålet er å gi elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer som er i risikozonen for å falle fra et forsterket tilbud med sikte på å bedre gjennomføring og styrke elevenes muligheter til å oppnå yrkeskompetanse eller studiekompetanse.	Bevisst og målrettet bruk av bedriftspraksis i prosjekt til fordypning	2015	9
Vestfold	VGS, yrkesfag	"Forsterket Vg2 yrkesfag"	Formålet er å gi elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer som er i risikozonen for å falle fra et forsterket tilbud med sikte på å bedre gjennomføring og styrke elevenes muligheter til å oppnå yrkeskompetanse eller studiekompetanse.	Forsterket elevoppfølging av skole/lærer	2015	6
Vestfold	VGS, yrkesfag	«Holmestrand videregående skole til nye høyder»	Mål: Redusert fravær og økt fullføring.	Utvidede rådgiverressurser ved skolen.	2014, 2015, 2016	5
Vestfold	VGS, yrkesfag	«Holmestrand videregående skole til nye høyder»	Mål: Redusert fravær og økt fullføring.	Ekstra undervisning i matte for elever på yrkesfag, og økt samarbeid mellom lærerne.	2014, 2015, 2016	1
Vestfold	VGS	«SMART skolestart» - Nøtterøy videregående	Programmet skal fungere som en rød tråd gjennom alle årene i videregående, og gjøre elevene i bedre stand til å nå sine læringsmål.	Består av et helhetlig fokus på elevenes læring og læringsmiljø. Elevene deltar på ulike kurs i løpet av skoleåret. Tett kontakt mellom kontaktlærere og elev gjennom skoleåret	2014/2015, og videreført.	3
Vestfold	VGS	«Bedre gjennomføring – tett på» - Sandefjord videregående	Redusert frafall gjennom tettere oppfølging.	Skolen har laget en samarbeidsstruktur mellom kontaktlærere/avdelingsleder for å lettere fange opp elever som kan være på vei ut av opplæringen. Midlene som er tildelt prosjektet er brukt på kompetanseheving av elever og ansatte innen psykisk helse, leksehjelp, textpilotkurs, tekniske hjelpemidler til elever med dysleksi, logotesting og motivasjonsgrupper.	2014/2015	2, 3, 6, 12
Vestfold	VGS	«Slik vil vi ha det!» - Thor Heyerdahl VGS	Mål om å utvikle et godt læringsmiljø som er inkluderende og skaper kultur for læring. Overordnet mål er å bedre gjennomføringen i videregående opplæring.	Særskilte intensivkurs, både planlagte og ad hoc.	2004-2014	1
Vestfold	VGS	«Slik vil vi ha det!» - Thor Heyerdahl VGS	Mål om å utvikle et godt læringsmiljø som er inkluderende og skaper kultur for læring. Overordnet mål er å bedre gjennomføringen i videregående opplæring.	Kombinasjonsklasse for nyankomne minoritetsspråklig ungdom	2004-2014	11
Vestfold	VGS	«Slik vil vi ha det!» - Thor Heyerdahl VGS	Mål om å utvikle et godt læringsmiljø som er inkluderende og skaper kultur for læring. Overordnet mål er å bedre gjennomføringen i videregående opplæring.	Helhetlig og strategisk tilnærming i satsingen «Tett på, fullført og bestått» der målgruppen er elever som presterer svakt eller er i faresonen for å falle fra	2004-2014	6
Vestfold	VGS	«Slik vil vi ha det!» - Thor Heyerdahl VGS	Mål om å utvikle et godt læringsmiljø som er inkluderende og skaper kultur for læring. Overordnet mål er å bedre gjennomføringen i videregående opplæring.	Utvikle rutiner for identifisering, kartlegging og oppfølging	2004-2014	6

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Vestfold	VGS	«Slik vil vi ha det!» - Thor Heyerdahl VGS	Mål om å utvikle et godt læringsmiljø som er inkluderende og skaper kultur for læring. Overordnet mål er å bedre gjennomføringen i videregående opplæring.	Tilpasset opplæring og oppfølging, fleksible arbeidsmåter	2004-2014	9
Vestfold	VGS	«Prosjekt psykisk helse»: 3-årig prosjekt i PPT. 4 skoler.	Gjennom å hjelpe ungdom med å ivareta syn psykiske helse ønsker man å øke gjennomføringen i videregående skole.	Skal ta i bruk, og utvikle, tiltak som bidrar til å hjelpe sårbar ungdom å ivareta sin psykiske helse. Prosjektet ble igangsatt som et lavterskeltilbud til enkeltelever og mindre grupper. Gjennom perioden skal det videre utprøves, utvikles og etableres en praksis for dette i PP-tjenesten, samt utvikles en veileder for psykisk helse som lærere/skoler kan støtte seg på.	2013-2016	3
Vestfold	VGS, yrkesfag	Fireårsløpet: Skolens økte ansvar for det 4-årige yrkesfagløpet frem til sluttkompetanse	Hovedmålet er å hindre frafall og øke gjennomføringen i videregående opplæring.	Gjennomføre alternativ Vg3 fagopplæring i skole	Permanen t ordning, oppstart 2014.	4
Vestfold	VGS, yrkesfag	Fireårsløpet: Skolens økte ansvar for det 4-årige yrkesfagløpet frem til sluttkompetanse	Hovedmålet er å hindre frafall og øke gjennomføringen i videregående opplæring.	Øke samarbeidet mellom de videregående skolene og arbeidslivet	Permanen t ordning, oppstart 2014.	7
Vestfold	VGS, yrkesfag	Fireårsløpet: Skolens økte ansvar for det 4-årige yrkesfagløpet frem til sluttkompetanse	Hovedmålet er å hindre frafall og øke gjennomføringen i videregående opplæring.	Bedre samsvar mellom markedsføring og dimensjonering av opplæringstilbudene	Permanen t ordning, oppstart 2014.	6
Vestfold	VGS, yrkesfag	Fireårsløpet: Skolens økte ansvar for det 4-årige yrkesfagløpet frem til sluttkompetanse	Hovedmålet er å hindre frafall og øke gjennomføringen i videregående opplæring.	Mer aktiv bruk av faget Prosjekt til fordypning i en langsiktig formidlingsprosess.	Permanen t ordning, oppstart 2014.	9
Vestfold	VGS, yrkesfag	Fireårsløpet: Skolens økte ansvar for det 4-årige yrkesfagløpet frem til sluttkompetanse	Hovedmålet er å hindre frafall og øke gjennomføringen i videregående opplæring.	Mer aktiv veiledning av elevene i overgangen fra skole til lære	Permanen t ordning, oppstart 2014.	7
Vestfold	VGS, yrkesfag	Fireårsløpet: Skolens økte ansvar for det 4-årige yrkesfagløpet frem til sluttkompetanse	Hovedmålet er å hindre frafall og øke gjennomføringen i videregående opplæring.	Eventuell ekstra kvalifisering av enkeltelever om nødvendig	Permanen t ordning, oppstart 2014.	1
Vestfold	VGS, yrkesfag	Fireårsløpet: Skolens økte ansvar for det 4-årige yrkesfagløpet frem til sluttkompetanse	Hovedmålet er å hindre frafall og øke gjennomføringen i videregående opplæring.	Tett oppfølging av elever i læretiden frem til fagprøven er avlagt	Permanen t ordning, oppstart 2014.	7
Vestfold	VGS	Sommerskole	Mål om redusert frafall.	Sommerskole, i form av intensiv opplæring, i matematikk og naturfag for de som har strøket eller fått ikke vurdert i standpunktkarakter og/eller eksamen i matte eller naturfag på yrkesfag.	2009-2015	1
Vestfold	VGS	Læringer med hengefag	Mål om redusert frafall.	Læringer med hengefag: Samarbeid om å identifisere elever med hengefag og å tilby oppfølging og/eller intensivkurs frem mot privatisteksamen.	2015	1, 6
Vestfold	VGS	"Den gode starten" - Grevskogen	Mål om redusert frafall.	Består av tiltak ved skolestart som bidrar til trygghet, motivasjon og trivsel. Elever og lærere lager felles mål for klasse- og alle elever lager mål for egen utvikling.	2014/2015	3, 7
Møre og Romsdal	VGS	«Plan for rusarbeid» - Implementert på syv pilotskoler.	Bidra til økt gjennomføring gjennom arbeid med elever og rus.	"Plan for rusarbeid": Skal skape et trygt og inkluderende miljø gjennom tiltak der alle elevene blir sett og tatt vare på. Videre skal risiko-elever hjelpes og støttes til å komme seg ut av en vanskelig situasjon, og på den måten settes i stand til å lettere kunne fullføre utdanningen sin.	2011-2015	3

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Møre og Romsdal	VGS, yrkesfag	"FYR-prosjektet"	Økt gjennomføring	Yrkesretting av fellesfag på VGS, yrkesfag.	2015/2016, og videreført	9
Møre og Romsdal	Grunnskole, VGS, høyere utdanning	«Karriereløypa»	Mål om bedret karriereveiledning som skal sette elevene i stand til å ta bevisste valg. Overordnet mål om færre omvalg og lavere frafall.	Konkret plan for yrkes- og utdanningsveiledning fra 5. klasse til VGS, og høyere utdanning. Skal utvikles som et grunnlag for målrettet, bevisst og systematisk arbeid med egne målsetninger og forslag til tiltak på de ulike nivåene i skolen.	Permanen t ordning, oppstart 2015.	5
Møre og Romsdal	VGS	«Spesialister i læringsmiljø og klasseledelse» - Tiltak ved Kristiansund VGS	Mål om «grønne» resultater innen læringsmiljø og klasseledelse for hele skolen. Overordnet mål er økt gjennomføring.	En lærer med særskilt kompetanse i læringsmiljø og klasseledelse veileder lærerteam i utviklingen av læringsmiljø og klasseledelse. Går inn med observasjon og veiledning i konkrete saker overfor lærerteam med særskilte utfordringer. Det har også vært gjennomført intern opplæring og kursing.	Planleggingsfase: 2015	3, 12
Møre og Romsdal	VGS	«Sjef i eget liv» - Borgund VGS	Mål om at elevene skal få bedre innsikt i egne følelser og relasjoner. Overordnet mål om bedre gjennomføring.	Tiltak rettet mot elever med psykiske vansker. Tiltaket skal gi elever med psykiske vansker selvtillit nok til å mestre hverdagen. Det gjennomføres samtalegrupper.	Permanen t ordning, oppstart 2010.	3
Møre og Romsdal	VGS, ungdom utenfor opplæring	«I UNG»: Tiltak rettet mot OT-ungdom mellom 15 og 21 år	Hovedmål er at ungdom i målgruppen fullfører VGO, annen opplæring eller får seg lønnet arbeid.	Alternativ opplæring for ungdom utenfor arbeid og opplæring. Raskt tilgjengelig aktivitet for ungdom utenfor opplæring og arbeid.	2014-2018	8
Møre og Romsdal	VGS	«Miljøterapeuter i skolen» - Tiltak på Herøy VGS	Forebygge sosiale problemer og rusproblemer, og fremme god psykisk helse ved tidlig intervensjon. Overordnet målsetning er økt gjennomføring.	Miljøterapeuter er tilgjengelige for elevene, kontaktlærer melder om bekymring via Elevtjenesten og elevene får kontakt med miljøterapeutene. Formen på kontakt må prøves ut individuelt.	Oppstart i 2013.	3
Østfold	Ungdomsskole, VGS	«Gode overganger»	Lette overgangen mellom ungdomsskole og VGS, med mål om å redusere frafall i VGO.	Informasjonsflyt: Gode rutiner for informasjonsflyt mellom skolenivåer. Overføre resultater i VGS tilbake til u-skolen	2012-2016	7
Østfold	Ungdomsskole, VGS	«Gode overganger»	Lette overgangen mellom ungdomsskole og VGS, med mål om å redusere frafall i VGO.	"Like før": Tiltak for å trygge overgangen fra ungdomsskole til videregående opplæring som gjennomføres i sommerferien (tre dager i august). Det legges opp til praktisk jobbing i programfagene, mulighet til å bli kjent med lærere og medelever, samt mulighet til å ordne praktiske forhold.	2012	7
Østfold	VGS	«Elevtjenesten»	Øke fullføring i VGS.	Karriereveiledning: Partnerskap for karriereveiledning i alle regioner. God kommunikasjon mellom rådgivere på ulike skolenivå.	2012-2016	5
Østfold	VGS	«Elevtjenesten»	Øke fullføring i VGS.	Rådgivere: Rådgivere innenfor alle relevante fagområder, og fagforum for de ulike gruppene av rådgivere.	2012/2013	5
Østfold	VGS	«Helsefremmende skoler»	Økt trivsel og gjennomføring	Frokost og frukt: Skolefrokost og skolefrukt		3
Østfold	VGS	«Helsefremmende skoler»	Økt trivsel og gjennomføring	"Fysisk aktivitet": Tilpasset opplæring i kroppsøving. En time mer fysisk aktivitet i uken.		9
Østfold	VGS	«Helsefremmende skoler»	Økt trivsel og gjennomføring	Interessedelt kroppsøving – Kalnesmodellen: Elever i VGS får velge mellom to innretninger i kroppsøving; idretts glede og bevegelsesglede	2012-2016	9
Østfold	VGS	«Minoritetsspråklige elever»: Ulike tiltak rettet mot minoritetsspråklige elever	Økt deltakelse i VGO og økt gjennomføring blant minoritetsspråklige elever.	Fokusskole: Har en fokusskole som skal bistå andre skoler i arbeidet rundt minoritetsspråklige elever. Utvikle gode modeller. Pilotprosjekt – Vg1 over 2 år: Tilbud til minoritetsspråklige elever om å ta Vg1 helse- og sosialfag over 2 år, i kombinasjon med forsterket språkopplæring. Andre tiltak: Innføringsklasser, fadderordning, minoritetsrådgiver	2012-2016	11
Østfold	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Oppfølgingstjenesten for ungdom med rett til videregående opplæring (OT)» - Tiltak under OT	Mål om å fange opp elever som er på vei ut av videregående opplæring.	«Tidlig oppfølging»: Utvikle gode rutiner med tanke på å være tidlig inne med oppfølging når elever er i ferd med å avbryte opplæringen. Alle elever skal få tilbud om en forpliktende oppfølgingsplan der det fremgår hvem som har ansvaret for å følge opp ungdommen videre.	2012-2016	6, 8

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Østfold	VGS, yrkesfag	«Vg3 skole – Halden»	Økt gjennomføring blant elever på yrkesfag, samt at flest mulig skal få en god overgang fra skole til lære.	Alternativt pilotprosjekt innen helsearbeiderfaget. Elevene får et svært praksisrettet skoleår knyttet til fire grunnleggende pilarer: Opplæring i praksisfeltet, Studiedager, Veiledning med lærer i bedrift, Fellessamlinger på skolen.	2012/2013	4
Østfold	VGS, yrkesfag	«Oppfølging av lærlinger»	Økt gjennomføring blant elever på yrkesfag, samt at flest mulig skal få en god overgang fra skole til lære.	Styrket oppfølging av lærlinger og lærebedrifter. Skal besøke alle lærlinger minimum en gang i læretiden og sørge for at alle rettigheter sikres, samt at eventuelle problemer løses tidligst mulig.	2012-2016	6, 7
Østfold	VGS, yrkesfag	«Sommerjobb»	Økt gjennomføring blant elever på yrkesfag, samt at flest mulig skal få en god overgang fra skole til lære.	Pilotprosjekt. Pilotprosjekt der det skal utvikles et tilbud om sommerjobb for elever på yrkesfag i overgangene mellom Vg1, Vg2 og lære.	2012/2013	4
Østfold	VGS, yrkesfag	«Prosjekt til fordypning»	Økt gjennomføring blant elever på yrkesfag, samt at flest mulig skal få en god overgang fra skole til lære.	Utvikling av faget Prosjekt til fordypning(PFO) innen de rammene som er lagt for faget, samt å se på mulighetene faget gir for karriereveiledning.	2012-2016	5, 9
Østfold	VGS, yrkesfag	Aktiv søker	Økt gjennomføring blant elever på yrkesfag, samt at flest mulig skal få en god overgang fra skole til lære.	Besøke alle skoler for å motivere til aktiv søking for de som skal ut i lære.	2012-2016	7
Østfold	VGS, yrkesfag	Lærekandidatordning en	Økt gjennomføring blant elever på yrkesfag, samt at flest mulig skal få en god overgang fra skole til lære.	«Lærekandidatordningen»: Alternativt løp for elever som enten har hatt spesialundervisning i skole, eller de som av ulike årsaker stryker/ikke blir vurdert underveis i videregående opplæring. Inkluderer også en ordning for lærekandidater som har behov for opplæring i en VTA-bedrift(varig tilrettelagt arbeid)	4	
Østfold	VGS, yrkesfag	«FON-samarbeidet»	Økt gjennomføring blant elever på yrkesfag, samt at flest mulig skal få en god overgang fra skole til lære.	Målrettet arbeidspraksis gjennom NAV, med læreplanmål.		8, 10
Østfold	VGS	«Sommerskole»	Mål om å øke elevens mulighet til å fullføre og bestå	Sommerskole for elever som har strøket i yrkesrettet matte og naturfag.	Gjennomført årlig siden 2009.	1
Østfold	VGS	«Bytte av utdanningsprogram»	Mål om å øke elevens mulighet til å fullføre og bestå	Videreutvikle modeller for ordninger som gir større grad av fleksibilitet når det gjelder bytte av utdanningsprogram underveis i skoleåret.	2012-2016	7
Østfold	VGS	«Leksehjelp»	Mål om å øke elevens mulighet til å fullføre og bestå	Ordninger med leksehjelp på samtlige videregående skoler.	Oppstart i 2012.	2
Østfold	VGS	«Gründercamp»	Mål om å øke elevens mulighet til å fullføre og bestå	Arrangeres ved tre-fire av de videregående skolene. Elevene involveres og utfordres til å foreslå egne løsninger på hvordan frafall kan reduseres.	2012	13
Østfold	VGS	«SESAM»: Pilotprosjekt på Kirkeparken vgs	Mål om å øke elevens mulighet til å fullføre og bestå	God ledelsesmessig støtte til lærerne i prosjektet. Samlokalisering av lærere som er med i prosjektet. Faste møter i klasseteam.	2012/2013	6
Østfold	VGS	«SESAM»: Pilotprosjekt på Kirkeparken vgs	Mål om å øke elevens mulighet til å fullføre og bestå	Økt kontaktlærerressurs og flere assistenttimer for å optimalisere «tett på»	2012/2013	6
Østfold	VGS	«SESAM»: Pilotprosjekt på Kirkeparken vgs	Mål om å øke elevens mulighet til å fullføre og bestå	Implementere Ny Giv metodikk for tilpasset undervisning	2012/2013	9
Østfold	VGS	«SESAM»: Pilotprosjekt på Kirkeparken vgs	Mål om å øke elevens mulighet til å fullføre og bestå	Tett oppfølging fra elevstøtteapparatet	2012/2013	6
Østfold	VGS	«Fadderordning for elever på Vg1»		Samle erfaringer fra skoler som gjennomfører ordningen med tanke på utvidelse til alle skolene.	2012-2016	7
Østfold	VGS	«Vurdering for læring»		Videreføre metodikken og spre god praksis som er utviklet i prosjektet i det fireårige løpet.	2012-2016	9
Østfold	VGS	«Utvikling av skolens systemer og rutiner»	Tiltak med mål om å utvikle rutiner som bidrar til å fange opp elever tidlig, og redusere frafall.	«Kartleggingsprøver»: Veilede skoler i bruk av kartleggingsprøver for på best mulig måte å kunne gi elevene tilpasset opplæring.	2012-2016	6, 9

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Østfold	VGS	«Utvikling av skolens systemer og rutiner»	Mål: Lærerne skal utvikle praktiske ferdigheter og profesjonell kompetanse i arbeidet med elever.	«Klasseledelse»: Tiltaket er gjennomført som et pilotprosjekt ved noen skoler, og skal videreføres.	2012-2016	12
Telemark	VGS	«Tidlig innsats – tett oppfølging» - Tiltak rettet mot elever	Mål om å øke fullføring	Kurs om hybelliv	2009	13
Telemark	VGS	«Tidlig innsats – tett oppfølging» - Tiltak rettet mot elever	Mål om å øke fullføring	Tett kontakt med hjemmet, varsling om fravær	2009	6
Telemark	VGS	«Tidlig innsats – tett oppfølging» - Tiltak rettet mot elever	Mål om å øke fullføring	Bruk av miljøarbeidere	2009	3
Telemark	VGS	«Tidlig innsats – tett oppfølging» - Tiltak rettet mot elever	Mål om å øke fullføring	Skolestartsamtaler/elevsamtaler for alle på vg1	2009	7
Telemark	VGS	«Tidlig innsats – tett oppfølging» - Tiltak rettet mot elever	Mål om å øke fullføring	Individuelle utviklingsplaner	2009	6
Telemark	VGS	«Tidlig innsats – tett oppfølging» - Tiltak rettet mot elever	Mål om å øke fullføring	Leksehjelp	2009	2
Telemark	VGS	«Tidlig innsats – tett oppfølging» - Tiltak rettet mot elever	Mål om å øke fullføring	Nært samarbeid med næringslivet	2009	7
Telemark	VGS	«Tidlig innsats – tett oppfølging» - Tiltak rettet mot elever	Mål om å øke fullføring	Fokus på tilrettelegging	2009	3
Telemark	VGS	«Tett på»: Tiltak rettet mot elevene, med fokus på elever i vanskelige situasjoner	Ta tak i elevers problemer tidlig slik at det ikke blir en pådriver for at elevene faller ut av videregående opplæring.	Utarbeidet en handlingsveileder med to formål: 1. Å styrke det helsefremmende og forebyggende arbeidet i skolen, med særlig vekt på å fremme god psykisk helse, styrke det psykososiale læringsmiljøet og avdekke fravær og bekymringsfull atferd. 2. Å fange opp elever på et så tidlig tidspunkt som mulig, ved å være tett på, identifisere og håndtere vansker som eleven har, og å vurdere om det er nødvendig å sette inn hjelpetiltak slik at problemet kan håndteres, begrenses og/eller løses.	Opstart i 2014.	3, 6
Telemark	VGS	«Skolen som arena for barn og unges psykiske helse» - Nasjonalt prosjekt i regi av utdanningsdirektoratet. Agder og Telemark deltar.	Bidra til å fremme god psykisk helse hos elevene. Prosjektet skal identifisere hvilke tiltak som virker, og som derfor bør fortsette og videreutvikles, samt hvilke som ikke virker, eller virker i mindre grad og som vi derfor ikke bør bruke tid på.	Eksempler på tiltak: Opplæring av personalet i VIP (Veiledning i psykisk helse) og gjennomføring av VIP i alle klasser. Foredrag for elever VG1 om bruk av medikamenter og dopingmidler, og hvilken effekt det har på psyken.	2014-2018	3, 12
Telemark	VGS	«Talenter for fremtiden» - Tiltakspakke med ulike satsingsområder	Mål om at flere ungdommer skal fullføre skolen og kvalifisere seg for arbeidslivet	Tverrfaglig samarbeid mellom ulike aktører som har en rolle i å sikre at unge gjennomfører videregående opplæring.	2012-2014	10
Telemark	VGS	«Talenter for fremtiden» - Tiltakspakke med ulike satsingsområder	Mål om at flere ungdommer skal fullføre skolen og kvalifisere seg for arbeidslivet	Foreldresamarbeid. Eksempler på gjennomførte tiltak: Etablert rutiner for kommunikasjon og gjennomføring av samtaler med foresatte. Lavterskeltilbud for foreldre som ønsker veiledning.	2013	6
Telemark	VGS	«Talenter for fremtiden» - Tiltakspakke med ulike satsingsområder	Mål om at flere ungdommer skal fullføre skolen og kvalifisere seg for arbeidslivet	Gode overganger. Eksempel: Skolenes koordinerende team fungerer som et overgangsteam som drøfter forhold rundt enkeltungdom som vil kunne medføre spesiell tilrettelegging eller oppfølging.	2013	7
Telemark	VGS	«Talenter for fremtiden» - Tiltakspakke med ulike satsingsområder	Mål om at flere ungdommer skal fullføre skolen og kvalifisere seg for arbeidslivet	Færre passive ytelser: Oppfølging av fravær og av unge som slutter i skolen.	2014	6, 8

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Telemark	VGS	«Matematikksatsing» -Matte som satsingsområde fra 2015-2018	To mål: Økt læringsutbytte og økt gjennomføring.	For 15/16 ble følgende valgt ut som fokusområder: Motivasjon: Skal skape et positivt affektivt miljø med fokus på lærer-elev relasjon. Lærerne tilbyr spesifikk og konstruktiv tilbakemelding, utfordrer elevene og bruker feil og misforståelser som er del av læreprosessen. Digitale ferdigheter: Eksamen og digitale verktøy. GeoGebra-sertifisering.	2015/2016	6, 9, 12
Telemark	VGS	«Open dør»: Rettet mot elever som presterer svakt på kartleggende prøve	Målet er at elevene skal gjøres i stand til å følge normal studieprogresjon med et godt resultat.	Skal organisere og utvikle pedagogiske metoder i tiltaket sammen med Høgskolen i Sør-Øst Norge. Tiltak for å heve grunnleggende ferdigheter hos elever som kommer inn i videregående opplæring	2015-2018	1, 6, 9
Telemark	VGS, yrkesfag	«Talent til fagarbeider»: Rettet mot skolelei ungdom	Økt gjennomføring av videregående opplæring.	Alternativt opplæringsløp for elever på yrkesfaglig utdanning der ungdom går rett fra ungdomsskole til 4-årig opplæring i bedrift, med tett oppfølging av prosjektleder. Basert på vekslingsmetodikken.	2011-2015	4
Telemark	VGS	Kvalifiseringskurs	Økt gjennomføring, redusert frafall	Kvalifiseringskurs for ungdom som har fullført vg2 yrkesfag, men som ikke har fått læreplass, med mål om at elevene skal undertegne lærekontrakt.	2014-2016	7
Telemark	VGS	"Forkurs for minoritetsspråklige"	Økt gjennomføring, redusert frafall	Tilbyr ettårige «forkurs» til minoritetsspråklige elever for å forbedre tilpasningen til norsk skole	Permanen t tiltak, opprettet i 2014.	11
Telemark	VGS	Kompetanseutvikling	Økt gjennomføring, redusert frafall	Kompetanseutvikling av lærere og skoleledere med særlig vekt på minoritetsspråklige elever, IKT, klasseledelse, vurdering for læring og prioriterte fagområder.	Permanen t tiltak, opprettet i 2014.	12
Telemark	VGS	Karrieresenter	Økt gjennomføring, redusert frafall	Opprettet karrieresenter i 2006 skal som hjelpe ungdom og voksne å ta gode utdannings- og karrierevalg. Vellykket pilotprosjekt som fikk fast finansiering fra 2009.	Permanen t tiltak, opprettet i 2006.	5
Telemark	VGS	Koordinator for karriereveiledning	Økt gjennomføring, redusert frafall	Koordinator for karriereveiledning tilknyttet karrieresenteret som driver kontinuerlig kompetanseheving av karriereveiledere i ungdomsskolen. Driver også veiledning for elever over nett.		5
Telemark	VGS	Helsefremmende skoler	Økt gjennomføring, redusert frafall	Har hatt prosjekt med helsefremmende skoler		3
Telemark	VGS	Entreprenørskap i utdanningen	Økt gjennomføring, redusert frafall	Prosjekt med fokus på entreprenørskap i utdanningen		13
Vest-Agder	VGS	Samarbeidsavtaler mellom kommunene og fylkeskommunen	Mål om bedre gjennomføring	Skriftlig samarbeidsavtale mellom fylkeskommunen og samtlige kommuner i fylket, der kommune og fylkeskommune forplikter seg til å samarbeide for at flere elever skal fullføre videregående opplæring. Tiltak som kommuner og fylkeskommuner igangsetter er svært ulike og målgruppen varierer med tiltakene.	Permanen t, oppstart i 2012/2013	10
Vest-Agder	VGS	«Tett på»: Kurs for elever som ikke består	Mål om bedre gjennomføring	Korte eksamensrettede kurs i forkant av ny eksamen i fag elevene ikke har bestått. Tilbys ofte som sommerskole.	Permanen t ordning, oppstart i 2009.	1
Vest-Agder	VGS, yrkesfag	"Overganger" - Formidling til lære	Mål om at flere skal komme seg ut i lære. Overordnet mål om at flere skal gjennomføre videregående opplæring.	Tidlig formidling/avklaring: Styrking av samarbeid mellom ulike aktører for å bistå søkere som trenger mer hjelp i formidlingen	Oppstart i 2010, videreføring minimum ut 2015, muligheter for permanent ordning.	7, 10

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Vest-Agder	VGS, yrkesfag	"Overganger" - Læreplasskurs	Mål om at flere skal komme seg ut i lære. Overordnet mål om at flere skal gjennomføre videregående opplæring.	Læreplasskurs: Kurs for ukvalifiserte søkere til læreplass og OT-ungdom. Samarbeid med bedrifter om praksis og læreplasser samtidig som elevene tar opp igjen fag som mangler.	Oppstart i 2013, videreføring minimum ut 2015, muligheter for permanent ordning.	7
Vest-Agder	VGS, yrkesfag	"Overganger" - Fagopplæring i skole	Mål om at flere skal komme seg ut i lære. Overordnet mål om at flere skal gjennomføre videregående opplæring.	Fagopplæring i skole: Fleksibelt inntak hele året. Overgang til lære i bedrift underveis eller avslutning med fag-/svenne-/kompetanseprøve.	Oppstart i 2013, videreføring minimum ut 2015, muligheter for permanent ordning.	4
Vest-Agder	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Jobbskolen»	Gi ungdommer som møter veggen ny tro på seg selv. Overordnet målsetning er å øke gjennomføring.	Gir OT-ungdommer et aktivitetstiltak som kan tenne troen på videre skolegang, evt. Ledd i læretid mot fagbrev. Etablert for å gi ungdommene et tilbud som også inkluderer intellektuell stimulering som ledd i å styrke dem skolefaglig.	2012-2015, med sikte på å etablere en permanent ordning.	8
Vest-Agder	VGS	Overordnet kvalitetssystem for videregående opplæring i Vest-Agder	Mål om å involvere hele organisasjonen i et langsiktig arbeid med sikte på å forbedre gjennomføring i videregående opplæring.	Bygge en profesjonell og omforent forståelse av oppdraget fra eier til skole: bygge kapasitet med fokus på resultater, lage rammeverk for forbedring, lage rammeverk for innretning. Inkluderer videre å utvikle systemer rundt eleven for å sikre god progresjon og å rette fokus mot at lærere og ledelse analyserer og reflekterer over egen praksis for videre utvikling av god opplæring.	2010-2020	6
Vest-Agder	VGS	Forskerlinje – Vågsbygd VGS	Mål om økt gjennomføring og redusert frafall.	Undervisningen skal være virkelighetsnær og utforskende i alle fag.		9
Vest-Agder	VGS	Hospiteringsprosjektet	Mål om økt gjennomføring og redusert frafall.	Lærere og ansatte i ulike bransjer bytter arbeidsplass for en periode.		12
Vest-Agder	VGS	Tiltak innenfor matte	Mål om økt gjennomføring og redusert frafall.	Skoleledersamling i matematikk for ungdoms- og videregående skole med tema bedre gjennomføring. Fokus på lærernes kompetanse, elevers og foreldres holdninger til faget og pedagogisk ledelse.	2015	10
Vest-Agder	VGS	Tiltak innenfor matte	Mål om økt gjennomføring og redusert frafall.	Sommerskole for elever som skal starte på VGS: arrangerer 7-dagers sommerskole i matematikk. I 2015 deltok rundt 170 elever.	2015	1, 7
Vest-Agder	VGS	Tiltak innenfor matte	Mål om økt gjennomføring og redusert frafall.	FYR-prosjektet	2015	9
Vest-Agder	VGS	TRU-prosjekt	Mål om økt gjennomføring og redusert frafall.	Utviklet et undervisningsopplegg etter lesson-planning modellen. Lærere samarbeider om å lage et undervisningsopplegg som gjennomføres. Lærerne observerer hverandre og evaluerer i etterkant før det gjøres evt. endringer i opplegget.	2015	9
Aust-Agder	Ungdomsskole, VGS	«Samarbeid kommune – fylkeskommune»	Mål om gode overganger mellom ungdomstrinn og videregående, for å redusere frafall.	Hospitering av faglærere innen aktuelle fellesfag i et annet skoleslag	2015	12
Aust-Agder	Ungdomsskole, VGS	«Samarbeid kommune – fylkeskommune»	Mål om gode overganger mellom ungdomstrinn og videregående, for å redusere frafall.	Rektor-rektor samarbeid og samarbeid mellom fellesfaglærere på ungdomstrinn og i vg1 innenfor definerte regioner. Fokus på matte og naturfag. Samarbeid om pedagogisk metode, fagdidaktikk, læreplaner, klasseledelse og vurderingspraksis.	2015	10
Aust-Agder	Ungdomsskole, VGS	«Kommunebesøk» - Dialog mellom kommuner og fylkeskommune	Økt gjennomføring i videregående opplæring	Årlige møter med kommunene, der formålet er å gi tilbakemeldinger til kommunene om status på egne elevers forutsetninger og gjennomføringsevne i videregående opplæring, i tillegg til å diskutere aktuelle spørsmål knyttet til samarbeidet.	2014-2016	10

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Aust-Agder	Grunnskole, VGS	«Samarbeid om fellesfagene og skolerådgivning»: Samarbeid mellom grunnskoler og videregående skoler	Overordnet mål er økt gjennomføring. Konkrete mål om bl.a. styrket rådgiverkompetanse og en felles vurderingskultur.	Samarbeid på faglærer- og skoleledernivå innen sentrale fellesfag. Samarbeid om rådgiverfunksjonen gjennom felles tiltak.	Permanen t ordning, oppstart i 2014.	10
Aust-Agder	Ungdomsskolen, VGS	«Tett på fra dag 1»: Tiltak som fokuserer på overgangen mellom ungdomsskolen og videregående	Mål om å gjøre de videregående skolene bedre rustet til å møte elevgruppen på en best mulig måte. Overordnet mål om redusert frafall.	Ha nødvendig og tilstrekkelig informasjon om frafallsutsatte elever slik at mottaksskolen kan iverksette nødvendige tiltak for denne elevgruppen. Som del av tiltaket har skolene forventningssamtaler med elever, og basert på denne settes det i gang tiltak for opplæring av elever med psykososiale utfordringer.	Permanen t ordning, oppstart i 2015.	3, 6, 7
Aust-Agder	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Kompetansemål for ungdom» - Samarbeidsprosjekt mellom OT og NAV	Målet er å kunne tilbakeføre deltakerne til ordinær utdanning eller ordinært arbeid.	Oppfølgingstiltaket skal gi den enkelte deltaker individuelt tilrettelagt oppfølgingsbistand som er nødvendig for å gjennomføre et arbeidsrettet tiltak, med en individuell opplæringsplan som tar utgangspunkt i deltakers kompetansemål.	2013/2014	8, 10
Aust-Agder	VGS, yrkesfag	Læreplasser: ulike tiltak rettet mot yrkesfag	Mål om at elever som søker læreplass skal få et godt tilbud, gode overganger og redusert frafall.	Implementert Samfunnskontrakten, der aktører involvert i å skaffe læreplasser forplikter seg til å bidra til å sikre læreplasser til alle elever.	2015/2016	7
Aust-Agder	VGS, yrkesfag	Læreplasser: ulike tiltak rettet mot yrkesfag	Mål om at elever som søker læreplass skal få et godt tilbud, gode overganger og redusert frafall.	Bevisst bruk av skolefaget Prosjekt til fordypning i formidlingsarbeidet.	2015/2016	9
Aust-Agder	VGS, yrkesfag	Læreplasser: ulike tiltak rettet mot yrkesfag	Mål om at elever som søker læreplass skal få et godt tilbud, gode overganger og redusert frafall.	Forbedring av kvaliteten på innsøkningsprosessen til opplæring i bedrift.	2015/2016	7
Aust-Agder	VGS, yrkesfag	Læreplasser: ulike tiltak rettet mot yrkesfag	Mål om at elever som søker læreplass skal få et godt tilbud, gode overganger og redusert frafall.	Ekstra støtte til lærebedrifter som inngår kontrakt med søkere som anses som vanskelig å formidle til læreplass.	2015/2016	7
Aust-Agder	VGS, yrkesfag	Læreplasser: ulike tiltak rettet mot yrkesfag	Mål om at elever som søker læreplass skal få et godt tilbud, gode overganger og redusert frafall.	Kompetanseheving i form av utprøving av hospiteringsordninger for lærere og rådgivere i videregående skoler og grunnskoler, samt for instruktører i lærebedrifter. Instruktørene har også fått tilbud om kursing.	2015/2016	12
Aust-Agder	VGS, yrkesfag	Læreplasser: ulike tiltak rettet mot yrkesfag	Mål om at elever som søker læreplass skal få et godt tilbud, gode overganger og redusert frafall.	Deltakelse i internasjonaliseringsprosjekt	2015/2016	13
Aust-Agder	VGS, yrkesfag	Læreplasser: ulike tiltak rettet mot yrkesfag	Mål om at elever som søker læreplass skal få et godt tilbud, gode overganger og redusert frafall.	Tilbyr kurset «Veien til læreplass» på flere skoler for elever som søker læreplass.	2015/2016	5, 7
Aust-Agder	VGS, yrkesfag	Læreplasser: ulike tiltak rettet mot yrkesfag	Mål om at elever som søker læreplass skal få et godt tilbud, gode overganger og redusert frafall.	Samarbeidstiltak med NAV knyttet til alle yrkesfaglige utdanningsprogram	2015/2016	10
Rogaland	VGS	Sommerskole	Mål om økt gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra.	Sommerskole for elever og lærlinger som har strykt i fag på yrkesfaglige utdanningsprogram.	Tiltak videreført og styrket i 2016.	1
Rogaland	VGS	Intensivkurs/ekstra undervisning	Mål om økt gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra.	Intensivopplæring for elever som står i fare for å stryke til eksamen eller standpunkt	Tiltak videreført og styrket i 2016.	1
Rogaland	VGS	Intensivkurs/ekstra undervisning	Mål om økt gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra.	Intensivopplæring og høstskole for elever som har meldt seg opp til ny, utsatt og særskilt prøve (NUS)	Tiltak videreført og styrket i 2016.	1

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Rogaland	VGS	«Glidelåsen»: Tiltak rettet mot kartlegging og oppfølging i Randaberg kommune	Mål om økt fullføring i videregående skole	Skal etableres et forsøk der kommunen kartlegger de elevene som på grunnlag av gitte kriterier etter all sannsynlighet vil falle ut av videregående opplæring. Basert på dette skal det settes inn tiltak, også fra kommunens side, som kan bidra til at eleven får den hjelp og støtte som er nødvendig for å kunne fullføre videregående opplæring.	2015-2018	6
Rogaland	VGS, yrkesfag	Fagvrev som alternativ i skole	Mål om at flere skal fullføre yrkesfaglig utdanning.	Tilbud om fagbrev som alternativ Vg3 i skole i samarbeid med opplæringskontorene	Tiltak videreført og styrket i 2016.	4, 10
Rogaland	VGS, yrkesfag	"Veien til læreplass"	Mål om at flere skal fullføre yrkesfaglig utdanning.	Modell for kvalifisering av elever som søker læreplass, kalt «veien til læreplass», og tilbud om læreplasskurs.	Tiltak videreført og styrket i 2016.	7
Rogaland	VGS, yrkesfag	Helhetlig fag- og yrkesopplæring (HFY)	Mål om at flere skal fullføre yrkesfaglig utdanning.	Helhetlig fag- og yrkesopplæring (HFY)	Tiltak videreført og styrket i 2016.	6
Rogaland	VGS, yrkesfag	FYR-kursing	Mål om at flere skal fullføre yrkesfaglig utdanning.	Kompetanseutvikling(FYR-kurs for lærere i fellesfag og programfag, kurs for lærere som underviser elever med svake faglige forutsetninger)	Tiltak videreført og styrket i 2016.	9, 12
Rogaland	VGS, yrkesfag	Hospitering	Mål om at flere skal fullføre yrkesfaglig utdanning.	Hospiteringsordninger for yrkes- og fellesfaglærere og instruktører	Tiltak videreført og styrket i 2016.	12
Rogaland	VGS	«Kommunerunden»	Øke bevisstheten rundt betydningen av fullført og bestått VGO i hele kommunen, politisk og administrativt. Overordnet mål om økt fullføring.	Kommunene inviterer til gjennomgang av kommunens egne resultater med utgangspunkt i statistikken for gjennomført og bestått 5 år etter elevene startet i opplæring. Legges også frem hva fylkeskommunen kan gjøre og hvordan kommunene kan ta mer aktiv del i arbeidet for å øke andelen fra kommunen som fullfører og består.	2015, 2016	10
Rogaland	Ungdomsskole, VGS	«Utvidet skoleeierforum»	Sikre overgangene mellom nivåene bedre. Overordnet målsetning er økt gjennomføring.	Halvårlige møter og jevnlig kontakt mellom den fylkeskommunale opplæringsavdelingen og kommunenes helse/levestandardseksjoner-kontorer. Kommunene kan bestille handling fra fylkeskommunens side. Fylkeskommunen kan påpeke hva som gjør det vanskelig å gi enkelte elever utdanning.	Etablert som del av Ny Giv, videreført i 2015-2018.	10
Rogaland	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Unge utenfor» - Baser, Tiltak rettet mot OT-ungdom	Formell kompetanse via skole eller fast arbeid.	3 individrettede lavterskeltiltak for OT-ungdom definert som «varig ute». Samarbeidsmodell mellom RFK og NAV. Motivasjonstiltak i kombinasjon med utprøving av arbeidspraksis og tett oppfølging.	2014-2015, videreført for et usikkert antall år.	8, 10
Rogaland	VGS	Privatisteksamen	Mål om økt gjennomføring og å få elever som faller utenfor tilbake i opplæring eller annen aktivitet.	Tilbud om privatisteksamen med refusjon av eksamensavgift til elever som har avsluttet videregående opplæring uten å få vitnemål	Tiltak videreført og styrket i 2016.	13
Rogaland	VGS	Kompetanseheving	Mål om økt gjennomføring og å få elever som faller utenfor tilbake i opplæring eller annen aktivitet.	Kompetanseløft innen psykisk helse for kontaktlærere	Tiltak videreført og styrket i 2016.	3, 12
Rogaland	VGS	Flere rådgivere	Mål om økt gjennomføring og å få elever som faller utenfor tilbake i opplæring eller annen aktivitet.	Styrking av ressursene til sosialpedagogiske rådgivere.	Tiltak videreført og styrket i 2016.	3
Rogaland	VGS	Støtte til fullføring av opplæringen	Mål om økt gjennomføring og å få elever som faller utenfor tilbake i opplæring eller annen aktivitet.	Tilbud til de under 25 som ikke har fullført eller bestått videregående opplæring der de kan søke fylkeskommunen for å få hjelp til å fullføre, enten man er ute etter å ta studiekompetanse, fagbrev eller yrkeskompetanse.	Tiltak videreført og styrket i 2016.	8
Rogaland	VGS	Alternativ opplæring i samarbeid med NAV	Mål om økt gjennomføring og å få elever som faller utenfor tilbake i opplæring eller annen aktivitet.	Avtale med NAV om at arbeidssøkende som ikke har bestått videregående opplæring kan søke NAV om å få beholde støtten mens de tar utdanning mot fag-/svennebrev eller yrkeskompetanse.	Tiltak videreført og styrket i 2016.	4, 8, 10

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Rogaland	VGS	Opplæringskoordinatører	Mål om økt gjennomføring og å få elever som faller utenfor tilbake i opplæring eller annen aktivitet.	Har ansatt opplæringskoordinatører ved tre skoler som har en koordinerende rolle i arbeidet med å sikre at elever på yrkesfag kommer seg ut i læreplass.	Tiltak videreført og styrket i 2016.	5, 7
Hordaland	VGS	«Identifisering og oppfølging»: Tiltak for å fange opp elever i faresonen for å falle fra opplæringen og oppfølging av disse.	Mål om økt fullføring blant elever i faresonen for å falle fra.	Effektive systemer for identifisering og oppfølging av: Elever med informasjonsskjema, Elever med lave inntakspoeng, Elever som gjør omvalg, Elever som har stryk/IV fra tidligere år, Elever sitt fravær, Elever som har stryk/IV første termin, Minoritetsspråklige elever med kort botid	Gjennomført fra 2014.	6
Hordaland	VGS	«Studieverksted/studiesenter»: Tiltak i opplæringen rettet mot svake elever.	Mål om bedre resultater og økt gjennomføring blant svake elever.	Tilbud om individuelt tilpasset/differensiert opplæring i mindre grupper i fellesfag som norsk, matematikk, engelsk og kroppsøving etter behov. Flere skoler har også tilbud om kurs i studieteknikk, eksamensmestring, skriving og intensivkurs i forbindelse med heldagsprøver, tentamen og eksamen. Metodikken som blir brukt er stort sett basert på prinsippene i Ny Giv, og lærerne har fått opplæring i denne tankegangen. Omfanget av elever ligger på 1200-1300 elever årlig, primært svake elever, og lengde på tiltaket varierer fra elev til elev, avhengig av vedtaket som gjøres i forbindelse med dem.	Opprettet i 2007, og videreført,	1, 9, 12
Hordaland	VGS	«Minoritetsspråklige elever»: Tiltak rettet mot minoritetsspråklige elever	Økt gjennomføring	Gjennomført totalt 10 innføringsklasser for minoritetsspråklige elever. Styrket ressurs for å følge minoritets elever i overgangen til lære. Tilbyr nettundervisning for minoritetsspråklige elever som trenger særskilt norskopplæring.	2016	11
Hordaland	VGS, yrkesfag	Ressursteam for fagopplæring	Mål om at flere skal gjennomføre yrkesfag, og få en god overgang fra skole til lære.	Samarbeid med Bergen kommune om lærlinger som er ansatt i kommunen for å forebygge frafall og tilrettelegge opplæringen.		10
Hordaland	VGS, yrkesfag	FYR	Mål om at flere skal gjennomføre yrkesfag, og få en god overgang fra skole til lære.	FYR-yrkesretting av fellesfagene.	2014-2016	9
Hordaland	VGS, yrkesfag	Kvalifiseringsprogram	Mål om at flere skal gjennomføre yrkesfag, og få en god overgang fra skole til lære.	Kursing i CV-skriving og gjennomføring av intervju for elever som har søkt, men ikke fått, læreplass.	2015	7
Hordaland	VGS, yrkesfag	Påbygg etter læretid	Mål om at flere skal gjennomføre yrkesfag, og få en god overgang fra skole til lære.	Mulighet for påbygg for elever som er ferdige med læretiden.		4
Hordaland	VGS, yrkesfag	«Veien videre for å få læreplass»	Mål om at flere skal gjennomføre yrkesfag, og få en god overgang fra skole til lære.	Kurs over 3 dager for å sette elever bedre i stand til å få læreplass. Møter bedrifter innen egne fag. Fokus på bevisstgjøring og motivasjon	2015	7
Hordaland	VGS, yrkesfag	Praksisbrev	Mål om at flere skal gjennomføre yrkesfag, og få en god overgang fra skole til lære.	Praksisbrev: tar sikte på å sette i gang med denne ordningen.		4
Hordaland	VGS, yrkesfag	Lærekandidatordningen	Mål om at flere skal gjennomføre yrkesfag, og få en god overgang fra skole til lære.	Lærekandidatordningen		4
Hordaland	VGS, yrkesfag	Læreplasskurs	Mål om at flere skal gjennomføre yrkesfag, og få en god overgang fra skole til lære.	3 måneders kurs for å kvalifisere ungdom til læreplass.	2015	7
Hordaland	VGS, yrkesfag	Vekslingsmodellen	Mål om at flere skal gjennomføre yrkesfag, og få en god overgang fra skole til lære.	Vekslingsmodell	2014/2015	4
Hordaland	VGS, yrkesfag	Samarbeid skole-arbeidsliv	Mål om at flere skal gjennomføre yrkesfag, og få en god overgang fra skole til lære.	Styrking av samarbeidet skole-arbeidsliv. Har opprettet et opplæringskontor for tilrettelagt fagopplæring for hele Hordaland.		7

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Hordaland	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Veien tilbake»: Tiltak for å hjelpe elever som faller fra tilbake i opplæring	Mål om å få elever som har sluttet tilbake i opplæring eller annen aktivitet.	#Gameplan: Mål om å avklare ungdom som trenger tett oppfølging og ikke er klar for andre tilbud. Tiltaket er en prekvalifisering før avklaring og klargjøring. OT-program.	Oppstart 2015.	8
Hordaland	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Veien tilbake»: Tiltak for å hjelpe elever som faller fra tilbake i opplæring	Mål om å få elever som har sluttet tilbake i opplæring eller annen aktivitet.	Hyssingen produksjonsskole: Skal gi ungdom under 21 motivasjon og kompetanse til å gjennomføre en videregående utdanning eller å klare seg på arbeidsmarkedet.		8
Hordaland	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Veien tilbake»: Tiltak for å hjelpe elever som faller fra tilbake i opplæring	Mål om å få elever som har sluttet tilbake i opplæring eller annen aktivitet.	Korte kompetansegivende kurs: Enkeltkurs for de som kan få praksisplass eller arbeid der kurset er en inngangsbillett til plassen.		8
Hordaland	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Veien tilbake»: Tiltak for å hjelpe elever som faller fra tilbake i opplæring	Mål om å få elever som har sluttet tilbake i opplæring eller annen aktivitet.	Avklaringssamtaler for elever som avslutter opplæringen: Formålet med samtalen er å legge til rette for tidligere, og mer forpliktende, oppfølging av ungdom som kan falle ut av opplæring og arbeid. Samtalen skal motivere og resultatorientere ungdommen. Det skal lages en plan for videre oppfølging.	8	
Hordaland	VGS	Statistisk oppfølging	Tiltak med mål om å fange opp elever i faresonen og å øke gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra opplæringen.	Statistisk oppfølging: Det er kjøpt inn et program der skolene har mulighet til å holde seg oppdatert på elever som slutter, karakterutvikling og å analysere resultater fra ulike undersøkelser.	2015	6
Hordaland	VGS	Kompetanseheving	Tiltak med mål om å fange opp elever i faresonen og å øke gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra opplæringen.	Kompetanseheving av lærere som underviser minoritetsspråklige elever	2014/2015	11, 12
Hordaland	VGS	Støtte til ny eksamen	Tiltak med mål om å fange opp elever i faresonen og å øke gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra opplæringen.	Elever i påbyggsklasser: Elever som har søkt påbygg og strøket i inntil to fag kan få ekstra støtte for å ta ny og utsatt eksamen.		13
Hordaland	VGS	Oppfølging av Ny-Giv elever	Tiltak med mål om å fange opp elever i faresonen og å øke gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra opplæringen.	Fortsatt oppfølging av NY-Giv elevene fra ungdomsskolen når de kommer inn i VGS		7
Hordaland	VGS	Leksehjelp	Tiltak med mål om å fange opp elever i faresonen og å øke gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra opplæringen.	Leksehjelpen: Om lag 700 elever som årlig får leksehjelp i Hordaland av frivillige instruktører.	2013/2014	2
Hordaland	VGS	Informasjonsmøter	Tiltak med mål om å fange opp elever i faresonen og å øke gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra opplæringen.	Arrangerer egne informasjonsmøter om tilbudet ved de videregående skolene i Hordaland for minoritetsspråklige elever og deres foresatte i mars hvert år.	Permanen t ordning.	11
Hordaland	VGS	Sommerskoler	Tiltak med mål om å fange opp elever i faresonen og å øke gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra opplæringen.	Sommerskolen: Undervisning i matematikk for elever som ikke har bestått. Det er kun elever fra yrkesfag som kan ta eksamen.	Gjennomført årlig siden 2006.	1
Hordaland	VGS	Startsamtale	Tiltak med mål om å fange opp elever i faresonen og å øke gjennomføring blant elever i faresonen for å falle fra opplæringen.	Alle skoler gjennomfører startsamtaler med alle nye elever.	Permanen t ordning	7
Nordland	VGS	"En bedre skole for elevene våre": Tiltak rettet direkte mot elever	Bedret gjennomføring	Tett på/tidlig innsats. Veiledning og styrket undervisningsvurdering .	Startet opp før 2014, videreført i 2014-2018.	5, 6
Nordland	VGS	«Karrierehus»: Etablert karrierehus i fylkeskommunen	Mål om å levere et bedre tilbud til «kunden». Overordnet mål om økt gjennomføring.	Samlokalisering av opplæringskontor, OT, Karrieresenter, OPUS VGS, RKK, NAV og andre kommunale tjenester.	Permanen t ordning, oppstart i 2012.	5, 10

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Nordland	VGS, yrkesfag	«Prosjekt fagopplæring»	Øke gjennomføring i videregående opplæring	Skolen skal spille en mer aktiv rolle i formidlingsprosessen: Skaffe flere lære/opplæringsplasser, Større kunnskap/samarbeid mellom skole og bedrift/opplæringskontor, Sikre at elevene blir bedre rustet og motivert til å gå ut i lære.	Permanen t ordning, oppstart i 2012.	7
Nordland	VGS	Videreføring av tiltak fra Ny Giv	Økt gjennomføring blant elever i faresonen for å falle ut av opplæring.	Samarbeidsnettverk mellom grunnskolen og videregående opplæring	Videreføres i 2014-2018	10
Nordland	VGS	Videreføring av tiltak fra Ny Giv	Økt gjennomføring blant elever i faresonen for å falle ut av opplæring.	Samarbeidsnettverk mellom fylkeskommunen og NAV	Videreføres i 2014-2018	10
Nordland	VGS	Videreføring av tiltak fra Ny Giv	Økt gjennomføring blant elever i faresonen for å falle ut av opplæring.	Intensivopplæring	Videreføres i 2014-2018	1
Nordland	VGS	Videreføring av tiltak fra Ny Giv	Økt gjennomføring blant elever i faresonen for å falle ut av opplæring.	Sommerskole	Videreføres i 2014-2018	1
Nordland	VGS	Videreføring av tiltak fra Ny Giv	Økt gjennomføring blant elever i faresonen for å falle ut av opplæring.	Yrkesretting av fellesfag(FYR)	Videreføres i 2014-2018	9
Nordland	VGS	Videreføring av tiltak fra Ny Giv	Økt gjennomføring blant elever i faresonen for å falle ut av opplæring.	Styrking av skolehelsetjenesten og andre tiltak rettet mot elevenes fysiske og psykiske helse.	Videreføres i 2014-2018	3
Nordland	VGS	«Forebyggende team»: Forebyggende tiltak ved Bodin skole	Tiltakets mål er å øke gjennomføringen i videregående skole, og å redusere antallet unge med psykiske lidelser.	Del av elevtjenesten på skolen. Samarbeid mellom ansatte i kommunen, OT og øvrig personale i rådgivertjenesten på skolen.	Opprettet 2014/2015	3, 10
Nord-Trøndelag	VGS	«Flere gjennom» - Tiltak innenfor fire hovedområder	Fire hovedmålsettinger: Bedre grunnleggende ferdigheter, Sikre kvaliteten ved overganger innen utdanningssystemet, Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift, Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.	Intensive kurs: Intensivkurs for søkere til lære plass, som hadde strøket i ett eller flere fag.	2007-2010	1, 7
Nord-Trøndelag	VGS	«Flere gjennom» - Tiltak innenfor fire hovedområder	Fire hovedmålsettinger: Bedre grunnleggende ferdigheter, Sikre kvaliteten ved overganger innen utdanningssystemet, Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift, Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.	«Rett førstevalg» som innebærer hospitering i videregående skoler og bedrifter, mer omfattende veiledning av elevene i 10. klasse og involvering av foreldre.	2007-2010	5, 7
Nord-Trøndelag	VGS	«Flere gjennom» - Tiltak innenfor fire hovedområder	Fire hovedmålsettinger: Bedre grunnleggende ferdigheter, Sikre kvaliteten ved overganger innen utdanningssystemet, Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift, Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.	VGS får informasjon om risikoelever fra ungdomsskolene. Disse elevene får mer hjelp når det gjelder studievalg og tett oppfølging når de starter på VGS.	2007-2010	6, 7
Nord-Trøndelag	VGS	«Flere gjennom» - Tiltak innenfor fire hovedområder	Fire hovedmålsettinger: Bedre grunnleggende ferdigheter, Sikre kvaliteten ved overganger innen utdanningssystemet, Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift, Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.	Karriereveiledning	2007-2010	5

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Nord-Trøndelag	VGS	«Flere gjennom» - Tiltak innenfor fire hovedområder	Fire hovedmålsettinger: Bedre grunnleggende ferdigheter, Sikre kvaliteten ved overganger innen utdanningssystemet, Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift, Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.	Psykisk helse: Økt påtrykk mot kommunene om å styrke skolehelsetjenesten ved de videregående skolene. Det opprettes et lavterskeltilbud i form av samtalegrupper for elever med moderate psykiske eller sosiale problemer. Økt påtrykk mot kommunene om å styrke skolehelsetjenesten ved de videregående skoler.	2007-2010	3
Nord-Trøndelag	VGS	«Flere gjennom» - Tiltak innenfor fire hovedområder	Fire hovedmålsettinger: Bedre grunnleggende ferdigheter, Sikre kvaliteten ved overganger innen utdanningssystemet, Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift, Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.	Formidling til læreplass: Innfører Vandrepærm ved alle program. Lærere ved enkelte studieprogram vil få tilbud om å hospitere i bedrift.	2007-2010	4, 7, 12
Nord-Trøndelag	VGS	«Flere gjennom» - Tiltak innenfor fire hovedområder	Fire hovedmålsettinger: Bedre grunnleggende ferdigheter, Sikre kvaliteten ved overganger innen utdanningssystemet, Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift, Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.	Fraværsoppfølging: Alle skoler tar i bruk webregistrering. Videre testes det ut ulike tiltak for oppfølging av elever med økende fravær.	2007-2010	6
Nord-Trøndelag	VGS	«Flere gjennom» - Tiltak innenfor fire hovedområder	Fire hovedmålsettinger: Bedre grunnleggende ferdigheter, Sikre kvaliteten ved overganger innen utdanningssystemet, Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift, Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.	Alternative opplæringsarenaer: Sprer gode eksempler fra eget fylke og andre fylker for å stimulere til å tenke utradisjonelt når ordinært opplæringsopplegg ikke fungerer. Lærerkandidatordningen: Styrke kunnskapen om ordningen og prosessen med å formidle en elev til lærerkandidatplass.	2007-2010	4
Nord-Trøndelag	VGS	«Flere gjennom» - Tiltak innenfor fire hovedområder	Fire hovedmålsettinger: Bedre grunnleggende ferdigheter, Sikre kvaliteten ved overganger innen utdanningssystemet, Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift, Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.	Etablere flere læreplasser i fylkeskommunale virksomheter, med mål om å ha 40 løpende lærekontrakter ved de fylkeskommunale virksomhetene. Tar i bruk ulike tiltak for å stimulere virksomhetene til å opprette læreplasser.	2007-2010	7
Nord-Trøndelag	VGS	«Flere gjennom» - Tiltak innenfor fire hovedområder	Fire hovedmålsettinger: Bedre grunnleggende ferdigheter, Sikre kvaliteten ved overganger innen utdanningssystemet, Styrke fag- og yrkesopplæringen i skole og bedrift, Sterkere læringsmiljø og styrket psykisk helse.	Forebygge heving av lærekontrakter.	2007-2010	7
Nord-Trøndelag	VGS	«Trappa/brua»: Tiltak innenfor faglig tilrettelegging	Mål om å bedre elevers resultater, og å redusere fravær og frafall.	Studieverksted for elever som av ulike årsaker har behov for faglig tilrettelegging. I hovedsak rettet mot fellesfag. En arena for mer og bedre læring. Lærere og elevene blir sammen enige om hvorvidt eleven kan lære bedre på brua/trappa.	2014/2015	9
Nord-Trøndelag	VGS, ungdom utenfor opplæring	«Ungdomsprosjektet»	Tilbakeføring til videregående opplæring. Overordnet mål om økt gjennomføring i videregående opplæring.	Prosjektet skal gi et tilbud om opplæring, arbeid og helsefremmende aktiviteter til ungdommer i OT som har størst risiko for ikke å fullføre videregående opplæring, gjennom skreddersydde tjenester og tett individuell oppfølging.	2015-2017	8

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Nord-Trøndelag	VGS	«Psykisk helsevern i videregående skoler i Nord-Trøndelag»	Flere skal gjennomføre opplæringen. Samtidig skal tiltaket bidra til bedre psykisk helse og folkehelse.	BUP er til stede i skolene i samarbeid med skolens elevtjenester med en stillingsressurs på mellom 10 % og 30 %, avhengig av skolestørrelse.	2011-2016	3
Nord-Trøndelag	VGS, yrkesfag	Involvere de videregående skolene i formidlingsarbeidet	Mål om flere læreplasser, bedre samarbeid og økt gjennomføring.	Skal etablere formidlingskoordinator ved de videregående skolene med yrkesfag. Koordinatoren skal styrke formidlingsarbeidet, bidra til tidligere formidling og rekruttere flere læreplasser.	2015, 2016	7
Sør-Trøndelag	VGS	Kartlegging og oppfølging	Redusere fravær og øke gjennomføring. Tiltak for å fange opp og følge opp elever som er i faresonen.	Systematisk registrering av fravær hos elever fra de begynner på skolen: Økt oppmerksomhet mot elever med høyt fravær. Nært samarbeid med foresatte og andre omsorgspersoner om tiltak. Rutiner for oppfølging.	Igangsatt før og videreført i 2009	6
Sør-Trøndelag	VGS	Kartlegging og oppfølging	Redusere fravær og øke gjennomføring. Tiltak for å fange opp og følge opp elever som er i faresonen.	Spesiell oppfølging av unge med svake norskkunnskaper	Igangsatt før og videreført i 2009	11
Sør-Trøndelag	VGS	Kartlegging og oppfølging	Redusere fravær og øke gjennomføring. Tiltak for å fange opp og følge opp elever som er i faresonen.	Ekstra oppfølging av elever med psykiske problemer: Bedre utnyttelse av psykologressurser i bydelene fra skolens side. Økt kunnskap om psykisk helse blant lærere .	Igangsatt før og videreført i 2009	3
Sør-Trøndelag	VGS, yrkesfag	Overganger	Mål om gode overganger mellom nivåer, for å redusere frafall i videregående opplæring.	Mentorordning for lærlinger: Kontaktlærer på vg2 er mentor for elevene i overgangen mellom skole og lære. Mentor har tre møter med lærlingen i løpet av de fire første månedene i bedrift.	Igangsatt før og videreført i 2009	7
Sør-Trøndelag	Ungdomsskole, VGS	Overganger	Mål om gode overganger mellom nivåer, for å redusere frafall i videregående opplæring.	Videreutvikle samarbeid om faget utdanningsvalg som hospiteringsordning og mulighet for elever til å ta i VGS.	Igangsatt før og videreført i 2009	7
Sør-Trøndelag	Ungdomsskole, VGS	Overganger	Mål om gode overganger mellom nivåer, for å redusere frafall i videregående opplæring.	Etablere rutiner for overføring av kunnskap om den enkelte elev fra avgivende skole til den videregående skolen	Igangsatt før og videreført i 2009	7
Sør-Trøndelag	Ungdomsskole, VGS	Overganger	Mål om gode overganger mellom nivåer, for å redusere frafall i videregående opplæring.	Spesiell oppfølging av elever med snittkarakter på 3 eller svakere fra grunnskolen og elever med stort fravær.	Igangsatt før og videreført i 2009	6, 7
Sør-Trøndelag	Ungdomsskole, VGS	Overganger	Mål om gode overganger mellom nivåer, for å redusere frafall i videregående opplæring.	Videreutvikle samarbeid med elever som tas opp på særvilkår (med vedtak om spesialundervisning)	Igangsatt før og videreført i 2009	6, 7
Sør-Trøndelag	Ungdomsskole og VGS, lære	Overganger	Mål om gode overganger mellom nivåer, for å redusere frafall i videregående opplæring.	Nettverk og skolering av rådgivere med ansvar for yrkes- og utdanningsveiledning. Rådmannen har etablert to nettverk for utdannings- og yrkesrådgivere som møtes to ganger pr semester til skolering og erfaringsutveksling. Samarbeid om rådgiversamlinger for grunn- og videregående skole.	Igangsatt før og videreført i 2009	5, 7
Sør-Trøndelag	VGS, ungdomsopplæring	Aksjonsteam: Prosjekt aktiv ungdom. Tiltak rettet mot ungdom som har falt fra opplæring	Mål om å få elever som har falt fra opplæring tilbake i skolen eller annen aktivitet.	Samarbeid mellom ulike aktører som omfatter ungdom i alderen 15-20 år som trenger tiltak etter frafall fra annen opplæring.	Igangsatt før og videreført i 2009	8, 10
Sør-Trøndelag	VGS, yrkesfag	«Alle skal med»: Yrkesretting av kroppsøvingsfaget	Mål om økt involvering av kroppsøvingslærere som ressurs for gjennomføringen av yrkesfag	Bruker FYR-tankegangen for å yrkesrette kroppsøvingsfaget: Ekstra fokus på fysisk aktivitet, livsstil og helse. Skal gjøre faget mer relevant for elevene. Koordinering og faglig samarbeid mellom kroppsøvingslærere og programfaglærere om utarbeidelse av planer og opplegg.	Opstart i 2015.	9

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori	
Sør-Trøndelag	VGS, yrkesfag	«Den tredje vei»: Alternativt opplæringsløp for elever i yrkesfaglig opplæring	Tiltaket har som mål å hindre frafall og å legge til rette for økt gjennomføring i videregående opplæring.	Skreddersøm hvor hver elev har sin plan og sine opplæringsmål: Vekselløp mellom skole og opplæring i bedrift. Elever tegner lærekontrakt når de er klare for det, ikke etter en bestemt mal. Skolen følger opp elever og bedrifter, også etter opplæringskontrakten er tegnet, frem til kompetanseprøven.	Oppstart i 2012/2013	Fremdeles i drift med håp om å bli en permanent ordning.	4
Sør-Trøndelag	VGS, yrkesfag	«PAL-Trøndelag» - Passivhus, aktiv læring. Samarbeidsprosjekt innen yrkesfaglig opplæring.	Overordnet mål er bedre gjennomføring i videregående opplæring.	Tiltaket består av at elever fra yrkesfag involveres i bygging eller restaurering av boliger til passivhusstandard for kommunen. Praktisnær utdanning gjennom reelle arbeidsplasser i nært samarbeid med lokalt næringsliv og kommuner.	2012-2017		4
Sør-Trøndelag	VGS	Kjønnsutradisjonelle valg	Økt gjennomføring	Har gjennomført tiltak for å få elever til å velge kjønnsutradisjonelt.	Igang satt før og videreført i 2009		13
Sør-Trøndelag	VGS	Ressurstilodelingsmodell	Økt gjennomføring	Viderefører og utvikler ressurstilodelingsmodellen som tildeler ekstra midler til skoler som skårer lavt ut fra sosiodemografiske faktorer: Sikrer ekstra midler til skoler i områder som scorer lavt på sosioøkonomiske faktorer. Innretter midlene mot tiltak som styrker de elevene som trenger det mest.	Igang satt før og videreført i 2009		13
Sogn- og Fjordane	VGS, yrkesfag	«FYR-prosjektet»	Mål om økt gjennomføring blant elever i videregående opplæring	Læring og læringsmiljø: Skolene skal arbeide med FYR-metodikken og grunnleggende ferdigheter i alle fag	Innført på alle skoler i 2016.		9
Sogn- og Fjordane	VGS, yrkesfag	«FYR-prosjektet»		Yrkesretting av byggfag: Fordypning i stedet for bredde på Vg1. Kroppsøvningsprosjekt: Økt antall gymtimer fra 2 til 4 i uken.			9
Sogn- og Fjordane	VGS	«Kvalifisering i skole»	Tiltak for å øke gjennomføring der målet er at flere elever kvalifiserer seg for neste nivå og til slutt bestått sluttkompetanse.	Kvalifisering av elever for neste nivå. Tidlig oppfølging og ansvarliggjøring av den enkelte elev. Oppfølging av elever og lærlinger med stryk og IV.		Permanente ordning, opprettet mellom 2012/2014	6, 7
Sogn- og Fjordane	VGS, ungdom utenfor opplæring	Tilbakeføring av OT-ungdom til kompetansegivende opplæring	Mål om å få flere unge kvalifisert for arbeid.	Pilotprosjekt som skal gi ungdom i OT og unge voksne mellom 21 og 25 år utenfor arbeid og opplæring tilbud om kvalifisering frem mot formalkompetanse. Samarbeidsprosjekt mellom NAV og fylkeskommunen. 2 pilotkommuner.	Oppstart i 2015.		8, 10
Sogn- og Fjordane	VGS, yrkesfag	Bedre formidling gjennom lokal nettverksbygging og PTF (Prosjekt til fordypning)	Ansvarliggjøre skolene og arbeids- og næringsliv. Bedret gjennomføring.	Hver skole bygger opp et lokalt bedriftsnettverk for hvert yrkesfaglige program. Det skal jobbes med å utvikle gode lokale læreplaner for PTF med tanke på enklere overgang til opplæring i bedrift.	2014, 2015		7
Sogn- og Fjordane	VGS, yrkesfag	«Vekslingsdialogen vg2 til vg3 lære»	Mål om å få flere yrkesfaglige elever til å gå mot opplæring i bedrift. Overordnet mål er økt gjennomføring.	Dialog mellom partene i opplæringssystemet, for å sikre at Samfunnskontrakten oppfylles, der alle tar ansvar for å skaffe læreplaner. Systematisk bruk av dialog i overgangen skole lære. Identifisere/avklare roller og forventninger. Dialog som lærende møte.	Permanente ordning, videreført i 2015 etter Ny Giv.		10
Sogn- og Fjordane	VGS, ungdom utenfor opplæring	Produksjonsskole	Økt gjennomføring, gode overganger og å fange opp elever som faller utenfor.	Produksjonsskole: Pilotprosjekt i 2017. Ordning med et praktisk tilbud til ungdom mellom 15 og 21 år som har sluttet eller ikke har startet videregående opplæring.	2017		4, 8
Oppland	VGS, yrkesfag	«Yrkesfag»: Tiltak rettet mot elever i yrkesfaglig opplæring	Mål om økt fullføring blant elever på VGS, ved blant annet gode overganger og alternative opplæringsløp.	Vekslingsmodellen: Veksling mellom skole og lærebedrift. Opplæringen er organisert med vekselvise perioder i skole og lærebedrift. Sogn og Vargstad VGS har prøvd denne modellen siden 2012.	Gjennomført siden 2012.		4
Oppland	VGS, yrkesfag	«Yrkesfag»: Tiltak rettet mot elever i yrkesfaglig opplæring	Mål om økt fullføring blant elever på VGS, ved blant annet gode overganger og alternative opplæringsløp.	Yrkesfagmotivator: Styrking av opplæringskontorene. Synliggjøring, informasjon og markedsføring. Formidlingsprosjekt med ekstra stillingsressurser til skolene			4

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Oppland	VGS, yrkesfag	«Yrkesfag»: Tiltak rettet mot elever i yrkesfaglig opplæring	Mål om økt fullføring blant elever på VGS, ved blant annet gode overganger og alternative opplæringsløp.	Sommerskole: Rettet mot yrkesfagelever som går ut av VGS med manglende bestått i ett eller flere fellesfag.	Gjennomført siden 2011.	1
Oppland	VGS, yrkesfag	«Yrkesfag»: Tiltak rettet mot elever i yrkesfaglig opplæring	Mål om økt fullføring blant elever på VGS, ved blant annet gode overganger og alternative opplæringsløp.	Yrkesfaggaranti: Innført yrkesfaggaranti for elever som ikke får læreplass. Skal bidra til at elevene får tett oppfølging og at kvaliteten på alternativt Vg3 i skole styrkes. Første elevkull ferdig i 2017	2015/2016	7
Oppland	VGS	Oppfølging og veiledning	Mål om redusert frafall	Tett oppfølging av elevene/lærlingene/lærekandidatene: Følge opp den enkelte skole når det gjelder antall elever med ett eller flere fag som ikke er bestått. Følge opp elever som slutter og lærlinger/lærekandidater som hever lærekontrakt/opplæringskontrakt.	2015/2016	6, 8
Oppland	VGS	Oppfølging og veiledning	Mål om redusert frafall	Satsing på karriereveiledning og veiledning i forbindelse med eksamen og oppgaveskriving.	2015/2016	5
Oppland	VGS	«Lærende fellesskap»: Tiltak for å gå fra politiske mål til gode elevresultat	Overordnet målsetning er å øke gjennomføring.	Tiltaket gjennomføres på skoleiernivå og skolenivå. Opprettet en kvalitetsgruppe på skoleiernivå som skal være «bindeledd» mellom skoleeier, kvalitetsgrupper på skolene og nasjonalt kvalitetsnettverk. Opprettet kvalitetsgruppe på skolenivå som skal drive selvevaluering av skolens pedagogiske virksomhet og kartlegge og iverksette tiltak for forbedring.	2013-2017	10
Oppland	VGS	Ploging	Redusert frafall	Periodisering av fag (Ploging): Fagene avsluttes etter en termin i stedet for å gå over ett opplæringsløp.	2015/2016	13
Oppland	VGS	Utvidet timeantall	Redusert frafall	Utvidet timeantall i fag	2015/2016	1
Oppland	VGS	Veiledning og kursing	Redusert frafall	Veiledning og kursing av enkeltelever og grupper	2015/2016	1
Oppland	VGS	Møteplasser for lærere og ledelse	Redusert frafall	Utvidet møteplasser mellom faglærere, ledelse og elevtjenesten for å raskt kunne sette inn tiltak for elever som står i fare for å ikke bestå i fag	2015/2016	6
Oppland	VGS	Klasseledelse og veiledning	Redusert frafall	Systematisk arbeid med klasseledelse og kollegabasert veiledning for å utvikle læringsmiljøet	2015/2016	6, 9
Buskerud	VGS	«Tettere på»: Tiltak rettet mot elever	Redusert fravær og frafall	Kontaktlærer har en-til-en samtaler med sine elever i løpet av de første skoledagene. Har elevsamtaler i november og februar. Fraværsoversikt: Tar kontakt og avtaler samtale med elever med høyt fravær. Samtaler med elever som slutter		6, 7
Buskerud	VGS	«Mobbetaem»: Tiltak for redusert mobbing	Mål om mindre mobbing, og gjennom det, redusert frafall	Alle kan melde inn saker på skjema i resepsjonen. Team som følger opp mobbesaker som blir meldt inn eller oppdaget på andre måter.	Gjennomført siden 2011.	3
Buskerud	VGS	«Økt kunnskap om hvordan»: Treårig satsing med metodeendring	Prosjektet har som ambisjon å sikre at flere ungdommer fullfører videregående opplæring.	Deltakende skoler skal ta i bruk anerkjennende metode og tankesett som grunnleggende pedagogisk plattform. Metoden, appreciate inquiry, bygger på perspektivene innen positiv psykologi og positivt forebyggende arbeid.	2010-2012	9
Buskerud	VGS	Sommerskole	Mål om at flere elever skal bestå fellesfagene og å øke gjennomføringen.	Sommerskole	Opstart i 2010.	1
Buskerud	VGS	Leksehjelp	Mål om at flere elever skal bestå fellesfagene og å øke gjennomføringen.	Leksehjelp: tilbud om hjelp i aktuelle fag til elever som er svake. Undervisningen avsluttes med egne eksamenskurs.	2009	2
Buskerud	VGS	Intensivkurs	Mål om at flere elever skal bestå fellesfagene og å øke gjennomføringen.	Intensivkurs: For elever som har strøket organiseres det i forkant av ny prøve intensivkurs for elevene.		1
Buskerud	VGS	«KRAFT» - Prosjekt på St. Hallvard videregående skole	Mål å styrke elevenes læringsmiljø. Overordnet målsetning er økt gjennomføring.	Prosjektet skal bidra til at ungdom oppdager sine egne styrker, bruker sine egne ressurser og tar ansvar og ledelse i eget liv. Bruker elementer fra coaching, positiv psykologi og Appreciative Inquiry. Struktur basert på fem ulike emner: Kultur, Resultat, Ansvar, Fokus, Tankekraft. Også gjennomført kursing av kontaktlærere og prosjektleder.	Gjennomført årlig siden 2012, mulig permanent ordning.	3

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Buskerud	VGS, yrkesfag	«Aktiv mot lære plass»: Bistand til elever som har gjennomført vg1 og vg2 med mål om yrkesfaglig utdanning	Bidra til at elever kommer ut i lære. Overordnet mål om økt fullføring av videregående opplæring.	Innhold: Forberedelse til lære. Formidling til relevant arbeidspraksis med mulighet for konvertering til lære plass/lærekandidatplass. Bistand med konvertering til lære plass innenfor tiltakets tidsrammer. Tilbud om parallell supplerende undervisning i fellesfag i VGS	2013, 2014, 2015	1, 4, 7
Buskerud	VGS, yrkesfag, ungdom utenfor opplæring	«Arbeidsinstituttet»: Tiltak for å fange opp elever som faller utenfor opplæring. Rettet mot ungdommer mellom 16 og 24 år.	Mål og oppgave er at ungdom avklares, forbedres, rekrutteres og beholdes i videregående opplæring eller arbeid.	Styrkebasert og praksisnær læringsarena. Ungdom søker seg direkte hit gjennom ordinært skoleinntak. Brukes også av skolene som alternativ læringsarena i tråd med differensieringsmulighetene.	Hatt dagens ordning siden 2003.	4, 8
Buskerud	VGS	«Klar, ferdig, RO-prosjektet ved Åssiden videregående skole»: Tiltak rettet mot å bedre læringsmiljøet	Har som mål å skape god arbeidsro og faste strukturer i, og omkring, undervisningssituasjonen. Overordnet mål er økt gjennomføring.	Nøkkelpersoner jobber med forebyggende innsats for å forbedre lærings- og arbeidsmiljøet for elever og ansatte: Tett oppfølging av enkelte elever og grupper, rettet mot elever med negativ atferd. Bistå lærere i problemstillinger knyttet til elevens orden og atferd. Initiert og koordinert av miljøtiltak og aktiviteter.	Permanente tiltak, startet planlegging i 2008.	3
Buskerud	VGS	Etterutdanning av rådgivere	Økt gjennomføring	Etterutdanning av rådgivere med fokus på minoritetsspråklig elever.	2010-2013	5, 11
Buskerud	VGS	Individuell utviklingsplan	Økt gjennomføring	Innført individuell utviklingsplan for elever i Buskerud, for å øke elevenes bevissthet med valg av yrke og utdanning.	Innført i 2010/2011	5
Buskerud	VGS	FYR-prosjektet	Økt gjennomføring	FYR-prosjektet	Videreført og styrket i 2015.	9
Buskerud	VGS	Forseringsprosjekt	Økt gjennomføring	Opprettet for å utvikle muligheter for at elever på ungdomstrinnet kan ta fag på videregående nivå. Tiltak for å sikre kvalitet og gjennomstrømming i det 13-årige skoleløpet.	Gjennomført og videreført i 2016/2017	7
Akershus	Ungdomsskole, VGS	IKO-modellen (identifisering, kartlegging og oppfølging)	Økt gjennomføring	Evidensbasert og systematisk identifisering, kartlegging og oppfølging, samt massiv etterutdanning innen undervisning og pedagogisk ledelse. Målet er at ved å identifisere frafallsutsatte elever tidlig, kartlegge årsakene til problemene og raskt iverksette målrettede tiltak, får man flere elever til å fullføre og bestå VGO. Utviklet datasystem for enklere identifisering og oversikt som kan understøtte IKO-arbeidet. Omfatter alle elever fra 8. trinn til VG3.	Obligatorisk for alle skoler fra 2011.	6
Akershus	Ungdomsskole, VGS	«Kvalitetsforum»: Regionvis struktur for samarbeid mellom kommunene og de videregående skolene	Mål om tettere oppfølging av elever i overgangen mellom skolenivåer. Overordnet målsetning er økt gjennomføring.	Formålet er å samarbeide tett rundt ungdomsgruppa i regionen med særlig vekt på svaktpresterende elever. Samarbeidet er spisset mot tre områder: Videreutvikling av IKO-modellen, Kompetansemobilisering i forbindelse med NY Giv-metodikk, Kvalitetsutvikling med utgangspunkt i gjennomføringsdata.	Etablert og videreført siden 2011.	10
Akershus	VGS, yrkesfag	«Kvalifiseringskurs for læringer»: Rettet mot vg2 elever som ikke har fått lære plass per 1. juni	Målet med tiltaket utover å bedre gjennomføring er å etablere en varig forsterket formidlingssituasjon.	Modell 1: 20 timers kurs for elever som ikke har fått lære plass pr. 1. juni, med fokus på å få elevene ut i lære.	Prosjekt i gang i 2015.	7
Akershus	VGS, yrkesfag	«Kvalifiseringskurs for læringer»: Rettet mot vg2 elever som ikke har fått lære plass per 1. juni	Målet med tiltaket utover å bedre gjennomføring er å etablere en varig forsterket formidlingssituasjon.	Modell 2: For elever som ikke har fått lære plass per 15.8 fortsetter kursene, nå på fulltid over 3 måneder.	Prosjekt i gang i 2015.	7
Akershus	VGS	«Den gode akershus skolen»	Mål om å øke gjennomføring i videregående opplæring	Rammeverk for pedagogisk ledelse og pedagogisk praksis. Følges opp av satsing på kompetanseutvikling av lærere og mellomledere samt tett dialog med skolene i implementerings- og institusjonaliseringsfasen. Profesjonalisering av lærere og pedagogiske ledere i Akershus, med utgangspunkt i et felles rammeverk som er erfarings- og forskningsbasert.	Etablert satsing siden 2013.	6, 9, 12

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Akershus	VGS	"Redusert bortvalg i en lærende organisasjon" - Helhetlig prosjekt der 5 videregående skoler deltar	Mål om at skolene skal bli lærende organisasjoner som stadig kan lære, utvikle seg og tilpasse seg. Har et mål om å redusere frafall i de fem deltakerskolene på kort sikt, og i hele fylkeskommunen på lang sikt. Målgruppen er i hovedsak ungdom som står i fare for å velge bort eller ikke bestå videregående opplæring.	Fokus på elever som er aktuelle for yrkeskompetanse som et resultat av en planmessig, tilpasset opplæring. Jobber etter en felles tenkning. Fokus på sosial kompetanse. Elever må identifiseres tidlig i ungdomsskolen, og følges opp planmessig gjennom samarbeid grunnskole VGS. Opplæring kan skje innenfor ulike arenaer og nettverksbygging skal bidra til varierte opplæringsmuligheter tilpasset den enkelte elev. Det skal prøves ut og beskrives ulike opplæringsmodeller tilpasset deltakerskolene som vil ha overføringsverdi. Stikkord: karriereveiledning, programfag til valg, langsiktig planlegging	2007/2008	4, 5, 6
Akershus	VGS, ungdom utenfor opplæring	Kullansvarsprosjekt	Økt gjennomføring og tilbakeføring av elever som faller ut av opplæring.	Gitt en skole i hver region et særlig ansvar for tilbakeføring av ungdom mellom 16 og 24 år som ikke er i opplæring eller arbeid, til arbeid eller skole.	Oppstart 2015/2016	8
Akershus	VGS, yrkesfag	FYR-prosjektet	Økt gjennomføring og tilbakeføring av elever som faller ut av opplæring.	FYR-prosjektet	Gjennomført siden 2013.	9
Oslo	VGS, yrkesfag	«Prosjekt for fag- og yrkesopplæringen i Oslo (PROFF)»: Kvalitetshevede tiltak	Målet er å heve kvaliteten på undervisningen slik at alle elever lærer mer. Overordnet mål om å bedre gjennomstrømningen.	Innsatsene i prosjektet rettet mot å bistå skolene i å dokumentere effekten av allerede igangsatte tiltak/innsatser på skolene. Videre skal det sikres at skolene utvikler, prioriterer og iverksetter tiltak hvor positiv effekt kan dokumenteres. Arrangeres: Seminarer for ledelse og lærere. Læreskoleringer med ledelsesdeltakelse. Skoleringer på den enkelte skole. Oppfølgingsmøter på skolene	Permanen t ordning, oppstart i 2010.	6, 12
Oslo	VGS, yrkesfag	«Lærlingprosjektet»: Prosjekt rettet mot elever på yrkesfag i faresonen for å falle fra opplæringen.	Mål om at flere søkere skal få læreplass. Overordnet mål om at færre skal falle fra videregående opplæring.	Samarbeid om å gi ungdom som ellers står i fare for å falle ut av videregående opplæring en inngang til læreplass via en 3-måneders praksisplass i en bedrift som er innstilt på å inngå lærekontrakt med søkeren etter praksisperioden dersom søkeren fungerer i bedriften. Nav betaler lærlingelønna i praksisperioden. Praksistiden blir trukket fra læretiden hvis det blir inngått lærekontrakt etter perioden.	2013-2016	4, 7, 10
Oslo	VGS	«Eksamenskurs»	Et mål at flere elever består faget. Overordnet målsetning er å redusere frafall.	Eksamenskurs i matte og naturfag over 3 uker som avsluttes med eksamen. For elever med karakteren 1 eller ikke vurdert.	Gjennomført årlig siden 2007.	1
Oslo	VGS, ungdomsskole	Leksesentre	Økt gjennomføring.	Det er etablert lekkesentre på fem videregående skoler, som tilbyr leksehjelp til elever ved nærliggende ungdomsskoler og videregående skoler.	Gjennomført 2016, etablert tidligere	2
Oslo	VGS, ungdomsskole	Tilbud til minoritetsspråklig ungdom	Mål om å legge til rette for at ungdom med minoritetsspråklig bakgrunn skal få bedre forutsetninger til å gjennomføre videregående opplæring.	Følgende tilbud eksisterer: Grunnleggende norskopplæring, Grunnskoleopplæring for elever med mangelfull skolebakgrunn, Forberedende Vg1(Norskopplæring for viderekome med god skolebakgrunn), Treårig løp i studiespesialisering for elever med behov for styrking i norsk og/eller engelsk, Minoritetsrådgivere ved 10 VGS og 3 ungdomsskoler som skal ha fokus på elevenes utvikling og karrierevalg.	2013	11
Oslo	VGS, yrkesfag, ungdom utenfor opplæring	Oslostandard for samarbeid om gjennomføring av videregående opplæring.	Legge til rette for økt gjennomføring av videregående opplæring.	Avtale mellom oppfølgingsstjenesten, bydelene og NAV. Avtalen skal bidra til at ungdom i oppfølgingsstjenestens målgruppe får en samordnet oppfølging som styrker ungdommens utvikling. Tydeliggjøre ansvar, tydelig forankring. Minstestandard for forpliktelser fra partene i oppfølging av ungdom som står i fare for å falle ut eller har falt ut av videregående opplæring.	Opprettet og videreført siden 2013	6, 8, 10
Oslo	VGS, yrkesfag	Alternativ opplæringsløp for elever i yrkesfaglige utdanningsprogram	Mål om økt gjennomføring i videregående opplæring	Vekslingsløp: Et fireårig yrkesfaglig opplæringsløp med vekslende perioder i skole og bedrift. Tilbudt på Kuben yrkesarena.	2014	4

Fylke	Målgruppe	Prosjekt	Målsetning/fokus	Beskrivelse	Gjennomført	Kategori
Oslo	VGS, yrkesfag	Alternative opplæringsløp for elever i yrkesfaglige utdanningsprogram	Mål om økt gjennomføring i videregående opplæring	Praksiskandidatordningen: Utdanningsetaten vurderer praksis til voksne arbeidstakere som søker å ta fag- eller svennebrev.	2014	4
Oslo	VGS, yrkesfag	Alternative opplæringsløp for elever i yrkesfaglige utdanningsprogram	Mål om økt gjennomføring i videregående opplæring	Praksisbrevordningen: I 2014 fikk syv elever tilbud innenfor praksisbrevordningen.	2014	4
Oslo	Ungdomsskole	Sommerskole	Mål om bedre overganger, rekruttering til yrkesfag.	Elever på ungdomsskolen kan gjennom sommerskolen prøve ut ulike yrkesfaglige retninger de kan velge på videregående.	Gjennomført årlig siden 2005.	7
Oslo	Ungdomsskole, VGS	Karriereenheter	Styrket rådgivningstjeneste	Etablert karriereenheter som dekker samtlige utdanningsprogram i Oslo. Supplerer de enkelte skolars arbeid med karriereveiledning og rådgivning. Driver kompetanseheving av rådgivere, lærere og ansatte i PPT. Har som oppgave å koordinere og samordne innsats innenfor karriereveiledning.	Videreført i 2012.	5, 10
Oslo	VGS, yrkesfag	Hospiteringsordning	Kompetanseheving, økt gjennomføring	Utdanningsetaten deltar i et nasjonalt prosjekt for videreutvikling av en varig hospiteringsordning for lærere og instruktører i fag- og yrkesopplæringen.	2014	12
Oslo	VGS, yrkesfag	Kvalifiseringskurs	Økt gjennomføring	Det blir gjennomført et fireukers kvalifiseringskurs med eksamen i fellefagene naturfag, samfunnsfag og kroppsøving for søkere som står uten læreplass i september.	2014	1, 7

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg D: Eksempler på tiltak for å fremme grunnleggende ferdigheter

Oversikten under presenterer tiltak som er gjennomført i et utvalg av kommuner for å styrke elevers grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning. Totalt er 19 kommuner involvert i tiltakene som er gjengitt i tabellen. Tiltakene dekker alle trinn i grunnskole og videregående opplæring, men de fleste tiltakene foregår på de laveste trinnene i grunnskolen. Oversikten er ikke uttømmende, og heller ikke ment å være det, men gir noen eksempler på tiltak som har som mål å heve elevers lese-, skrive- og regneferdigheter. Informasjonen er hentet fra kommunenes egne nettsider, informasjonsskriv om tiltakene, plandokumenter, handlingsplaner og tilstandsrapporter. Datagrunnlaget er hentet fra rapporter i perioden 2003 til 2017 for de ulike kommunene og tiltakene.

Tabell A5 Eksempler på tiltak for å fremme grunnleggende ferdigheter

Skoleeier	Klassetrinn/ Målgruppe	Program/Prosjekt	Mål/ferdigheter	Tiltak	Kilde
Tre kommuner i Rogaland	1.trinn og 2. trinn barneskolen Elever som antas å være i faresonen for å utvikle lese- og skrivevansker. Identifisering på bakgrunn av individuell kartlegging av alle elever på 1. trinn.	«På sporet» - LESING Lesesenteret gjennomfører forskningsprosjekt i 19 skoler i Rogaland, til sammen 1171 barn. 4 skoler ble randomisert til kontrollskoler, 9 til intervensjonsskoler på 1. trinn, 4 til intervensjonsskoler 2. trinn, 2 til alternativ intervensjon.	Mål om å vinne ny kunnskap om hvordan man kan forebygge lese- og skrivevansker gjennom tidlige tiltak.	Elever i intervensjonsgruppen deltar i et intensivt treningsopplegg 4 timer i uka i 25 uker(lesing, skriving, forståelse). Resten av klassen har annen undervisning knyttet til lesing og skriving. Undervisning gis av lærer i grupper på 3-7 elever. Alternativ intervensjon skal spille et lesespill (GraphoGame) 10 min 4 ganger per uke i 25 uker på 1. trinn.	Lesesenterets nettsider, 2017.
Skedsmo kommune	3. trinn, barneskolen	«Leselærerprosjektet» LESING Skolene i kommunen. Opprettet en tiltaksgruppe og en kontrollgruppe.	Bedre lese- og skriveferdigheter/ Forebygge lese- og skriveferdigheter	Intensivt leseundervisning basert på helhetsprinsippet(Frost 2003) som ble gjennomført i grupper på fire elever, og foregikk over to perioder(10 uker og 5 uker). I hver periode fikk elevene intensivt undervisning i 8 timer, fordelt over fire dager ukentlig. Pedagogene deltok på kursing og samlinger underveis. Kontrollgruppen fikk økt læreroppmerksomhet og intensivt leseundervisning i de samme to periodene (men ikke det didaktiske innholdet).	Rapport Nova, 2010
Skedsmo kommune	3. trinn barneskolen	Intensivundervisning i regning	Heve ferdighetene i regning hos svake elever. Elevene plukkes ut til å få kursing basert på en kartleggingsprøve som gjennomføres på alle skoler i 2. eller 3. trinn.	Intensivkurs i tall og tallforståelse for svake elever ved alle skoler. Kursets metodikk kan hentes fra lærerveiledningen til Alistair McIntosh: Alle teller, eller fra veiledningene til de nasjonale kartleggingsprøvene. Kursets varighet er på 6-8 uker.	Plandokument, 2017.
Stavanger kommune - Nylund skole	De lavere trinnene på barneskolen.	«Early years literacy program» og «Early years numeracy program» (Går også under navn som Nylundmodellen og Systematisk stasjonsundervisning .) Nylund skole første skole som tok dette i bruk i Norge.	Bedre undervisning for å styrke lese- og regneferdigheter. Endret undervisningsform, ikke et kortvarig tiltak.	Stasjonsbasert undervisning, med fokus på å drive variert, praktisk og problemløsende undervisning. Seks stasjoner i klasserommet: - 1 er ledet av læreren, «senteret» - Resten av sonene arbeider elevene selv. Hva de skal gjøre i hver sone varierer. Tilbringer rundt 10-15 min i hver sone. I tillegg til stasjonsundervisning består programmet også av kompetanseheving for lærere, oppfølging av elever med spesielle behov og foreldremedvirkning.	Kronikk utdanningsnytt, 2008
Ringsaker kommune	1.-4. trinn	Program for systematisk lese- og skriveopplæring på 1.-4. trinn.	Bedre lese- og skriveopplæring	Inneholder fire elementer: - Strukturert stasjonsundervisning(som Nylund) - Foreldredeltakelse - Ny start - Kompetanseutvikling	Program for systematisk lese- og skriveopplæring, 2013.

Skoleeier	Klassetrinn/ Målgruppe	Program/Prosjekt	Mål/ferdigheter	Tiltak	Kilde
		Basert på det samme opplegget som Nylund.		Ny start: tilbud til elever på 2. trinn som ikke har fått godt nok utbytte av ordinær lese- og skriveopplæring. Eleven får undervisning flere ganger per uke, i 20-30 min, over en periode på 18-20 uker.	
Time kommune	3. trinn Målgruppe: Elever som scorer dårlig på en leseprøve høsten i 3 klasse.	«Lesertrimmen» Startet opp i 2007, videreført.	Styrke leseferdigheter	Intensivkurs i lesing på våren i tredje klasse. Intensivt leseleeringsprogram 4 timer i uka i 12 uker. Undervisningen ble gitt i grupper på maks tre elever eller en-til-en. Individrettet fokus: jobbet med det enkelte elev slet med. «Klare rådmanden i mål, fast struktur, systematiske og lekbetonte arbeidsmåter) Lærerne som underviste fikk kursing i å undervise elever som strever.	Plandokument, 2009 Presentasjon v. rådmannen i Levanger, 2012.
Frogn kommune	1.trinn, men har lignende mindre omfattende tiltak for elever på alle trinn.	Intensivkurs i lesing	Heve leseferdigheter hos elever som er svake. Avdekkes av kartlegginger.	Elever som har behov for tilbud om intensive lesekurs i en periode på 8 uker med 3 økter per uke. Maks 4 elever per gruppe. Kursene har Helhetslesing som arbeidsmetode.	Plandokument for 2015-2020, publisert 2015.
Oslo kommune	Forskjellige	Flere satsningsområder som er felles for osloskolen. Blant annet innenfor realfag og regning og Lese-, skrive- og språkopplæring.	Satser på en rekke områder gjennom Utdanningsetatens egne tilbud og tilbud som gis til skolene i samarbeid med eksterne parter.	Tilbud/tiltak innenfor realfag og regning: - Tell og regn(Kurs for lærere 1.-4. trinn. - 1stClass@Number 1 (eksternt utviklet program som retter seg mot elever på 1. trinn som henger etter) - Mellomregning - Bruk av digitale verktøy - Markaskolen (Ressursenter i realfag og friluftsliv, gratis for alle osloskoler) Tilbud/tiltak innen lese-, skrive- og språkopplæring: - Språkbrosjen (Ressurs for opplæring av elever med svake norskerferdigheter) - Norsk intensivt språkkurs(NISK) - Lesing og regning i AKS (samarbeid mellom skolen og aktivitetsskolen, økt fokus på læring i aktivitetsskolen) - Plan for leseprogresjon - Innsats for begynneropplæring i lesing og skrijving(TIEY) (Tidlig innsats, early years. Inspirert av samme program som Nylund skole)	Oslo kommunes nettsider.
Trondheim kommune	Ulike trinn	Ulike satsingsområder som lese- og skriveopplæring og realfag	Barn og unge skal utvikle tilfredsstillende grunnleggende ferdigheter.	Skrive- og leseopplæring - Etterutdanning for lærere innenfor lese- og skriveopplæring - Utprøving av lese- og skriveopplæring i alle fag ut fra sjangerpedagogisk teori. Opplæringen skal være likeverdig og virke utjevnenende i elevgruppen. «Bedre språk», ressurspermer til ulike temaer for å fremme bedre språk, som er tilgjengelig for skolene.	Trondheim kommunes nettsider
Bergen kommune	Ulike trinn	Noen få tiltak på kommunalt nivå som omfatter alle skoler, og temaene lese- og regneferdigheter Mye av jobben med å finne de gode tiltakene er opp til den enkelte skole.		Grunnleggende leseferdigheter - Kompetanseheving for lærere som «leselærere» - Alle skoler skal ha en leseprogram som «Leselos» eller lignende - Utvikle en systematisk og helhetlig leseplan for hele bergensskolen. Leselos: Observasjonsverktøy beregnet på å støtte elevers leseutvikling. Grunnleggende regneferdigheter: - Løfte kompetansen til alle lærere som «regnelærere» Utvikle «regnelos» som skal støtte elevenes utvikling i regning	Strategier for tidlig innsats, 2012-2015. Publisert 2012.
Hemne kommune	Grunnskole	Presenterer en rekke tiltak gjeldende for alle skolene i Hemne i «Plan for regneferdigheter»	Målet er å styrke regneferdighetene til alle elever.	Tiltak: - Matematikkdag på alle trinn årlig. Dagen kan være temabasert.	Plandokument, 2008

Skoleeier	Klassetrinn/ Målgruppe	Program/Prosjekt	Mål/ferdigheter	Tiltak	Kilde
				<ul style="list-style-type: none"> - «Regn glede»: Det skal settes av en uke hvert år der regneferdigheter skal være fokus i alle fag. (Laget idebank de kan få inspirasjon fra) - Matematikk og ferdigheter i regning skal vektlegges i uteskolen - Matematikk som tema på foreldremøte (forklare strategier som benyttes i matte) - Bruk av regneark på data fra 6. klasse - Utfordringer i matematikkfaget tema på teammøter en gang i halvåret. - Hver skole skal ha et alternativt opplegg for støtte og utvikling for elevene som sliter i matte; kan være opplegg med konkretiseringsmaterieell, matematikkverksted osv. - Gruppeinndeling i matte på ungdomsskolen: Elevene deles inn i grupper der det gis tilpasset opplæring på tvers av klassene. 	
Kommunene Hobøl, Skiptvedt og Spydeberg.	Lærere på barneskolen. Primært 1. til 4. trinn.	Samarbeidsprosjekt om lese- og skriveopplæring. PPT og Høgskolen i Østfold også involvert.	Kvalitetssikre begynneropplæring i lesing og skriving. Forebygge lese- og skrivevansker.	Kursing av lærere, skoleledere og PPT-folk og veiledning i klasserommene. Satt opp mål for lærere, skolen som system, PPT og foreldregruppa.	Prosjektevaluering, delrapport, 2003.
Kristiansand kommune	Alle trinn	Handlingsprogram oppvekst 2016-2019	Grunnleggende ferdigheter og språk, realfagssatsing.	<p>Språk og lesing:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Styrket leseopplæring på 2. trinn basert på resultater av kartlegging. Benytter midler til økt lærertetthet som kom over statsbudsjettet. <p>Regning og matte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samarbeid med Statped om matematikk - Årlig felles matematikkdag i samarbeid med fylkeskommunen - Matheus-prosjektet: Næringsnær tilnærming til matematikkundervisning for elever i ungdomsskolen. Samarbeid mellom skole, UiA og arbeidsliv. <p>Generelt:</p> <p>Felles system for kartleggingspraksis i oppvekstssektoren</p>	Handlingsprogram 2016-2019.
Drammen	Grunnskolen, regning	«Drammenskolen – Norges beste skole» Presenterer igangsatte og planlagte tiltak innenfor en rekke målområder.	Øke elevenes kompetanse i grunnleggende ferdighet i regning	<p>Tiltak regning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alle skoler i Drammen gjennomfører «Alle teller». Resultatene rapporteres til kommunen på 3., 6. og 9. trinn. (modell for kartlegging av barns taloppfatning og tallforståelse. Håndbok som hører til, tar for seg forklaring på hva kartleggingen er ment å teste, vanlige misoppfatninger, hvorfor de oppstår, hva lærerne kan gjøre osv. Laget av: Alistar McIntosh) - Alle lærerne på barnetrinnet og enkelte lærere på ungdomstrinnet har fått kursing i «Alle teller». - To skoler: «Slå et slag for matematikken»: Kompetanseutvikling med fokus på fagdidaktikk observasjon/tilbakemelding og kartlegging med oppfølging. - Kurs og kompetanseutvikling for lærere innenfor metodikk og didaktikk 	Prosjektbeskrivelse med tiltaksplan, 2009

Skoleeier	Klassetrinn/ Målgruppe	Program/Prosjekt	Mål/ferdigheter	Tiltak	Kilde
Hamar kommune (Rollsløkken/Greveløkk skole)	Barneskolen	«Tett på – tidlig innsats»	Utvikle felles strategi for lesning og vurdering for å oppnå økt læringsutbytte. Erfaringene fra prosjektet skal danne grunnlag for Hamar kommunes videre arbeid med kompetanseheving innenfor lesing og vurdering. Mål om å utvikle kompetanse innenfor alle prosesser innenfor leseutvikling.	Tiltak lesing: - Utviklet en felles leseplan for at lærerne skal vektlegge det samme i undervisningen - Styrket leseopplæring og tidsbestemte lesekurs 2., 3. og 4. trinn - Lesekurs 5.-7. trinn - Kurs i leseopplæring for lærere - God informasjon til foresatte om skolens arbeid med lesing og vurdering.	Utviklingsplan 2010-2011, Rollsløkken skole.
Ringsaker kommune	1.-4. trinn	Programmer for systematisk opplæring innen lesing og skriving og regning.	Styrke lese- og skriveferdigheter og regneferdigheter	Lesing og skriving: - Utarbeidet et program for systematisk lese- og skriveopplæring på 1.-4. trinn. Samtlige barneskoler underviser dette programmet fra 1. trinn. Skolene deltar i nettverk for å ivareta og øke kompetanse. Skolene er tilført ekstra midler. - Programmet er inspirert av «early years literacy and numeracy» programmene som flere andre skoler har latt seg inspirere av. - Også utviklet et tiltak for veiledet lesing på mellomtrinnet. - Kartleggingsverktøyet SOL er sentralt i opplæringen. Alle skoler har fått kurs i dette. Regning: - Utviklet et lignende program for regneopplæring for 1.-4. trinn. Bruker «Alle teller», og alle lærere har fått tilbud om kursing i dette.	Tilstandsrapport, 2010/2011.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figurregister

Figur 2.1	Andel elever på 10. trinn som deltar i intensivopplæring per fase, 2001/02 – 2012/13.....	19
Figur 2.2	Andel elever med fullført kompetanse t3, 2001/02 – 2012/13.....	20
Figur 2.3	Andel elever med fullført kompetanse t5, 2001/02 – 2012/13.....	21
Figur 2.4	Andel elever som deltar i intensivopplæring, Stavanger og kontrollgrupper ..	25
Figur 2.5	Andel elever som deltar i intensivopplæring, Stavanger og kontrollgrupper, bare elever som fullfører grunnskole 2011 eller tidligere	25
Figur 2.6	Andel elever som fullfører Vg1 innen 2 år, Stavanger og kontrollgrupper.....	26
Figur 2.7	Andel elever som fullfører Vg2 innen 3 år, Stavanger og kontrollgrupper.....	27
Figur 2.8	Andel elever som oppnår kompetanse innen 5 år, Stavanger og kontrollgrupper.....	28
Figur 2.9	Andel elever som oppnår kompetanse innen 4 år, Stavanger og kontrollgrupper.....	29
Figur 2.10	Andel elever som oppnår kompetanse innen 3 år, Stavanger og kontrollgrupper.....	29
Figur 3.1	Antall enkeltfag bestått i VGO, etter hvorvidt fullført og bestått VGO innen fem år og etter studieretning sist oppmeldt.....	37
Figur 3.2	Andel som fullfører og består videregående opplæring innen 3-7 år	38
Figur 3.3	Andel som fullfører og består videregående opplæring innen 5 år etter studieretning og andel først oppmeldt på yrkesfag	39
Figur 3.4	Andel som fullfører og består videregående opplæring innen fem år, etter kjønn	40
Figur 3.5	Andel som fullfører og består videregående opplæring innen fem år, etter grunnskolerresultater	41
Figur 3.6	Utvikling i karaktersnitt fra ungdomsskolen.....	43
Figur 3.7	Utvikling i foreldres utdanningsfordeling	44
Figur 3.8	Utvikling i fullføring, ubetinget og betinget på elevkjennetegn	45
Figur 3.9	Andelen som fullfører innen fem år, ujustert og justert etter fylke	47

Tabellregister

Tabell 2.1	Beskrivende statistikk: Hovedvariable i effektevalueringen, etter avgangskull grunnskole.....	17
Tabell 2.2	Effekten på elevprestasjoner av intensivopplæring, difference-in-differences estimater.....	22
Tabell 2.3	Effekten på elevprestasjoner av intensivopplæring per karakterdesil, difference-in-differences estimater.....	23
Tabell 3.1	Andel med forskjellig oppnådd kompetanse 5 år etter fullført grunnskole, totalt og etter oppmeldt studieretning første år etter grunnskolen. Avgangselever grunnskolen 2010. Prosent.	33
Tabell 3.2	Tidspunkt for oppnådd kompetanse etter type kompetanse og totalt. Avgangselever grunnskolen 2010, elever først oppmeldt yrkesfag. Kompetanse 3-5 år etter fullført grunnskole. Prosent.....	33
Tabell 3.3	Tidspunkt for oppnådd kompetanse etter type kompetanse og totalt. Avgangselever grunnskolen 2010, elever først oppmeldt studiespesialisering. Kompetanse 3-5 år etter fullført grunnskole. Prosent. ...	33
Tabell 3.4	Andel registrert oppmeldt på gitt nivå, etter tid siden fullført grunnskole (1-5 år), samt fordeling på høyeste nivå oppmeldt i perioden. Avgangselever grunnskolen 2010 som ikke har fullført og bestått innen fem år. Prosent.	34
Tabell 3.5	Andel registrert oppmeldt på gitt nivå, etter tid siden fullført grunnskole (1-5 år), samt fordeling på høyeste nivå oppmeldt i perioden. Avgangselever grunnskolen 2010 først oppmeldt yrkesfag som ikke har fullført og bestått innen fem år. Prosent.....	35
Tabell 3.6	Andel registrert oppmeldt på gitt nivå, etter tid siden fullført grunnskole (1-5 år), samt fordeling på høyeste nivå oppmeldt i perioden. Avgangselever grunnskolen 2010 først oppmeldt studiespesialisering som ikke har fullført og bestått innen fem år. Prosent.	35
Tabell 3.7	Andel fullført gitt nivå, etter høyeste nivå oppmeldt samt høyeste nivå fullført totalt. Avgangselever grunnskolen 2010 som ikke har fullført og bestått VGO innen fem år. Prosent.....	36
Tabell 3.8	Andel fullført gitt nivå, etter høyeste nivå oppmeldt samt høyeste nivå fullført totalt. Avgangselever grunnskolen 2010 først oppmeldt yrkesfag som ikke har fullført og bestått VGO innen fem år. Prosent.....	36
Tabell 3.9	Andel fullført gitt nivå, etter høyeste nivå oppmeldt samt høyeste nivå fullført totalt. Avgangselever grunnskolen 2010 først oppmeldt studiespesialisering som ikke har fullført og bestått VGO innen fem år. Prosent.	36
Tabell 3.10	Bivariate og multivariate sammenhenger mellom fullføring innen fem år og forskjellige kjennetegn	42
Tabell 3.11	Oppsummering av fylkenes tiltak for å øke fullføring av videregående opplæring.....	49
Tabell 3.12	Oversikt over overlappende kategorier	50

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9700-7 (trykt)
ISBN 978-82-537-9701-4 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

